

Niečo o orchideách

Pavel Sibyla

Niečo o orchideách

Copyright © Pavel Sibyla, 2009

Design & Layout © Bálik & Némethová, 2009

Copyright © Artforum, 2009

Niečo o orchideách

Pavel Sibyla

Niektoré mená a deje spomenuté v tejto knihe sú vymyslené.

Venované Jane, všetkým, ktorí si neveria a celej mojej skurvenej generácii.

*Najskôr sa potkneš o tých,
ktorí ti ležia pri nohách.*

Jozef Bily

1.

Ešte chvíľu letím krajinou snov, potom padám na tvrdú zem bdelosti, a keď otvorím oči, oslepí ma jas slnka postávajúceho v kolóne kyprých oblakov. Ihneď strčím hlavu pod vankúš.

Vzápätí si však pomyslím: aké hlúpe! Ukrývam sa pred svetlom a pritom mám strach zo života v tme.

Štvrtok, 5. júla 2007. Ráno. Je deväť hodín aj nejaké drobné. Chce sa mi cikať. Tak toto sa nepodarilo, pomyslím si. Pretože si pamätám chod svojich myšlienok niekedy o polnoci, keď som sa ukladala do postele, pamätám si, ako som si sľubovala začať tento deň nejakým zásadným rozhodnutím. Hoci vtedy to ešte nebolo nič konkrétne, len taký hrubý náčrt, neurčitý plán dňa. Najviac čosi v tom zmysle ako: byť šťastná. Alebo niečomu veriť.

Niekoho milovať. Navždy.

Lenže ja sa preberám s pocitom, že sa mi dá cikať, čo by nezainteresovaný pozorovateľ mohol zhodnotiť ako totálne zlyhanie hneď na úvod. Úplné fiasko sprevádzané značnou stratou sebadôvery. No keď sa pozriem na druhú stranu postele, neleží tam žiaden nezávislý pozorovateľ ani nijaký muž z mäsa a kostí. Ba čo viac, neleží tam vôbec, ale absolútne nikto. Príde mi to málinko na skapanie. A k tomu ten plný mechúr.

Takže po pár sekundách nihilizmu pod duchnou odhrniem perinu a pravou, pravou! nohou stúpim na mäkký koberec. Chvíľu očami pátram po papučiach, potom bosá odcupitám na wécko. Započúvam sa do veselého cvrkotu moča a zrazu dostanem vražednú chuť si niečo kúpiť. Čokolĕvek. Zápalky, nanuk, strieborný prsteň s jantárom. Oranžové poťahy do susedovho červeného chrobáka.

Lenže viem presne pri čom skončím: chcela by som kvet. Najlepšie v kvetináči. Aby som sa oň mohla starať, polievať ho a dávkovať mu svetlo presne podľa plánu. Aby rozkvitol, keď príde čas. Lebo rezané kvety rozkvitnú len raz. Môžu byť darované spolu s dvomi igelitovými vrečkami plnými lásky a nehy, ale i tak po čase uvädnú. Potratia lupene, pokapú ako muchy pred príchodom zimy.

Keď vyjdem z kúpeľne, uvedomím si, ako veľmi neznášam tieto chvíle samoty, ktorú nemám pod kontrolou. Len ja a moje myšlienky. Znesiem plánovanú samotu, dokážem si ju vychutnať ako popoludňajšie latté. Človek sa ukája pocitom, že nemusí nič robiť, len sedieť a zízať na svet okolo. Ale citová opica, keď túžim niekoho objať, no nikto tu nie je, bolí väčšmi ako tá opica skutočná, alkoholová.

Hodiny v kuchyni ukazujú trištvrte na desať.

Havran sedí na parapetnej doske.

Otvorím chladničku, načiahnem sa po dvojlitrovú kolu a napijem sa z hrdla do hrdla ako chlap. Rýchlo sa prezlečiem, do úst si vložím žuvačku s višňovou príchuťou a vybehnem z bytu.

Obloha je zatiahnutá, musím si zložiť značkové okuliare za dve libry, ak chcem niečo vidieť. Nádherný oranžový moped odstavený pred vedľajším vchodom mi vylepší

náladu. Fontána pred Justičákom bez náznaku pochybnosti recituje svoju mokrú baladu. Ulica je takmer bez áut. Vo výklade kvetinárstva už z diaľky vidím ružovo-biele orchidey, tváriace sa, akoby im patril celý výklad a kto by na tom chcel niečo zmeniť, draho za to zaplatí.

Strčím ruku do vrecka na nohaviciach, aby som sa presvedčila, či som si nezabudla peniaze. Až potom si všimnem mrežu, ktorá bráni mladým dámam ukojiť ich estetické vášne.

– Ach, prečo?!

V Zore si objednám hemendex, horalku a kávu, odnesiem si tie kráľovské raňajky pred podnik, a keď chcem zaplatiť, barman mi položí otázku, ktorá sa presne hodí do tohto rána:

– Zaplatíš aj jeho účet?

– On tu už dnes bol?

– Včera v noci. Chcel odo mňa prázdnu fľašu

Tullamore Dew, ale mal som len plnú. Asi hodinu ma presviedčal, aby som to prelial do plastovej. Šibnutý chalan.

– A potom?

– Potom si tú whisky objednal a opil celú krčmu.

Vrátane seba.

Keď mi barman oznámi, aká ťažká a aká ostrá je tá sekera, vrátim mu nenačatú horalku a vykročím k najbližšiemu bankomatu. Slnko na chvíľu vykukne spoza oblakov, smeje sa mi priamo do ksichtu. Nasadím si slnečné okuliare a vrhnem túžobný pohľad na výklad kvetinárstva. Spomeniem si na dalajlámovu alibistickú múdrosť (tak by si to nazval ty): nedosiahnutie vecí, po ktorej túžime, je občas skvelý zásah šťastia.

Občas. Niekedy. Ale nie teraz, dedko.

Námestím sa motajú dvaja bezdomovci, ktorí tu majú rozložený základný tábor od poslednej zimy a deti, ktoré sa nemajú kam zašit, pokým si ich matky nakúpia aspoň dva vozíky úplných kravín. K tomu nejaký mafián, ktorý telefonuje dvomi mobilmi súčasne, bronzový Benka s paletou, no bez vlasov, ja a akýsi chalan hrajúci sa na živú sochu. Skúšam si vybrať dve tisícky, ale neúspešne. Skúsím o päť stovák menej, a hoci sa bankomat umúdri, príliš sa tomu neteším. Viem, že v tej chvíli som švorc.

Podídem k skamenelému chlapcovi a z klobúka mu ukradnem desaťkorunák.

– Pre šťastie, – poviem len.

Jeho biela tvár neprejaví ani štipku hnevu či porozumenia. Je fakt dobrý.

Potom sa vrátim do Zory, aby som za teba zacvakala ten účet. A v nádeji, že ťa tam snáď stretnem.

Kristepane!

Okolnosti niekedy človeka doženú k fakt zábavným úvahám. Tak napríklad. Čo všetko sa dá kúpiť za štyridsaťtisíc? Mám na mysli niečo hodnotné. Lebo štyridsaťtisíc nie je málo.

Dvojtýždňový zájazd na Kubu. Bez letenky, samozrejme. No s ubytovaním v trojhviezdičkových hoteloch. Na raňajky každý deň canchánchara, na večeru mojito a medzitým cestovanie v čase, ktoré môže byť pre niekoho riadne silná káva.

Alebo rozkladací jedálenský stôl pre osem osôb, vyrobený z čerešňového dreva. K nemu stoličky s čalúnením a zážitky z celého dňa, keď sa rodina stretne pri spoločnej večeri. Za večerou bublanina. Višňová.

A tiež meter betónu, v ktorom sú zaliate nejaké oceľové tyče. Jeden štvorcový meter betónu. Nič viac.

– Vždy som si predstavovala, že raz budem bývať v dome s výhľadom, ak nie na more, tak aspoň na rieku. Otvorím okná, bude počuť len šum stromov a škrekot čajok... Blahodarné pôsobenie morského vzduchu sa viditeľne prejaví na mojom početnom potomstve, odchovanom na rybách a morských riasach. Lenže. Keď sa teraz pozriem z okna tohto bytu, namiesto rieky vidím diaľnicu a šum stromov úplne zaniká v hluku popoludňajšej premávky.

Kvôli hustému smogu môžem myšlienky o potomstve pustiť z hlavy a jediné, čo mi tu pripomína morské riasy, je ten bordel na trávniku. A vy chcete za týchto bezútešných päťdesiatdva štvorcov dva melóny? Myslíte si, že sme na hlavu?

– Oddelenie snov je na Kolibe, zrejme ste si splietli adresu. Ale ak sa bavíme o cene, vedeli by sme sa dohodnúť na jedna celá osem.

To je necelých tridsaťpäťtisíc za meter. O niečo lepšie. No stále iba studený starý betón. A oceľ.

– Jedna osem, hovoríte. Hm, – povedala Lucia a namiesto bytu si pohľadom premeriavala toho chalana, ktorý predával byt. Nebol nízky a nebol škaredý. Myslím teraz jeho, nie byt.

Mne pripadal ako grázel.

Momentálne býval v byte on sám a zariadil si ho vskutku minimalisticky. Na starých parketách s citom umiestnený len najnevyhnutnejší nábytok. Jediné kvety boli Živé a zneli z prehrávača. Cez posteľ prehodený spacák, žiadne periny s veselým vzorom Designed by Ikea.

Chcela som ten byt kúpiť. Po roku v hlavnom meste som pred sebou videla perspektívu mladej seabavedomej ženy bez záväzkov, so stabilnou prácou v stabilnej spoločnosti a s úplne nestabilnými sobotňajšími nocami, ktoré mi mali pomôcť nevidieť skutočnosť, že tá mladá seabavedomá žena bez záväzkov je možno pekná sprostosť a nikto o ňu nestojí. No teraz som bola triezva, rozhodnutá najbližších tridsať rokov investovať podstatnú časť môjho príjmu do obydlia z betónu a ocele. Totiž, všetko nasvedčovalo tomu, že cena betónu a ocele bude v tomto meste neustále stúpať.

– Hani, ty čo myslíš, páči sa ti? – otočila sa ku mne Lucia. Pokým sa zo mňa v tom čase len rodila mladá priama mestská baba, ona ňou dávno bola. Preto som komunikáciu s majiteľmi bytov nechávala na ňu. Takže táto jej otázka bola tak trochu podraz. Či, prinajmenšom, mimo scenára.

– Uhm, mne sa celkom páči. Aj keď je dosť starý asi, však? – povedala som a úplne pochovala našu taktiku byt čo najviac ofrflať a stláčať cenu, kam to až pôjde. Pozerala som tomu chalanovi do očí. Uzrela som v nich čosi, čo vyvolávalo pochybnosti. A zároveň akoby nechcene privolávalo pozornosť.

– Ak sa pýtate na byt, ten má dvadsaťpäť rokov. Ale je zachovalý, urobilo sa tu už kus roboty.

– Podľa mňa je veľmi pekne, veľmi pekne, – ozvala sa April. Vyjedala pritom pirôžky z Obchodnej, ktoré ešte predtým, ako sme vošli do bytu, okomentovala: Chutí čudne, really čudne. Všetko, v čom nie je majonéza, jej chutí čudne.

Ale byt bol naozaj celkom pekný. Za plastovými oknami sa vytrčal Kamzík, na parketách nebolo vôbec poznať, že majú viac ako dvadsať rokov.

Občas som sa pristihla, že obhliadky bytov sú pre mňa vzrušujúcejšie ako predstava, že v jednom z nich nakoniec strávim väčšiu časť života. Niekedy som mala jasno o možnom obchode už v predsieni. Ak sa tak dá nazvať úzka chodbička jeden a pol krát tri metre. V tomto prípade som sa však len prechádzala, prechádzala dookola po celom byte a hľadala jeho dušu.

Mala som pocit, že je v tom spacáku. Nenápadný, nenáročný a za dobrú cenu.

– Je veľa záujemcov? – opáčila Lucia v obave, aby to s tým frflaním neprepískla.

– Nie ste jediní, – odpovedal Richard. Tak sa predstavil, Richard Nevieľmaký. Čudovala som sa, že som si zapamätala aspoň krstné meno. – Ktorá z vás chce vlastne kúpiť byt?

– Ste ženatý? – opýtala sa April a nemala som ani potuchy, prečo práve toto a prečo práve teraz. Občas sa jej to stávalo. Akoby podľa odpovede skúšala, či sama rozumie otázke.

– Či som ženatý? – zopakoval so smiechom mladý muž. – Prečo sa pýtate?

– Ja som slobodný. Vlastne, slobod-ná. Prečo sa pýtate?

– Vy ste sa pýtali prvá. Ja sa nič nepýtam.

– Tak odpovedať. Ste ženatý? – nedala sa April a ja som rozmýšľala, či to nie je súčasť nejakého bizarného plánu, o ktorom neviem.

– Nie, nie som ženatý. Som slobodný.

– No vidíte. Nie ste jediný, – zakončila April. My sme neboli jediné uchádzačky o kúpu, on nebol jediný slobodný, kruh bol uzavretý. April sa pretárala do ďalšieho levelu komplikovanej hry s názvom slovenčina 2.0.06

– Ja hľadám byt, – zareagovala som konečne na jeho otázku. – V prípade, že nie ste proti, kúpim tento váš.

– Máte peniaze? Keď sa dohodneme na cene, bude treba zaplatiť zmluvný preddavok. Nerád by som prišiel o kupcov, ak niekto nemá peniaze, a budeme sa tu natahovať dva mesiace, pokým mu neschvália úver.

– Časť. A úver mi schvália. Mám známu v banke, – povedala som a pozrela na Luciu.

Úver. Moja mama sa pri tomto slove div neprežehnáva a vždy mi urobí prednášku o šetrení. Ako s otcom stavali dom a ani korunu si nemuseli požičať.

Pred tridsiatimi rokmi, mami. Ale dnes? Kto nečerpá úver, ako by ani nebol.

– Vy nie ste z Bratislavy, hm?

– Záleží na tom? – odpovedala som otázkou, hoci to sama nemám rada.

– Ako sa to vezme. Keby ste boli z Bratislavy, tak nekupujete štvrtstoročný byt, ktorý sa vám „celkom páči“. Zháňali by ste sa po novostavbe za tri melóny.

– Nepovedala som, že ho chcem kúpiť, – zaklamala som. V skutočnosti som už v hlave vyberala kuchynskú linku a vhodnú farbu obkladačiek.

– To je dobre. Práve som vám chcel povedať, že tento byt nie na predaj, – prerušil moje plánovanie Richard.

Chvíľu ostalo ticho. April sa grglo pirôžkom. Znelo to, že bol plnený slivkovým lekvárom.

– Nerozumiem, – ozvala sa April ako prvá.

– Čože? – preverila situáciu Lucia. – Počúvaj, mladý. Ani ja nie som odtiaľto, ale ku šťastiu mi stačí aj chajda ako táto tvoja. Obe sme, takpovediac, z dediny a na záchod sme chodili von, na latrínu. Jedna osem je dobrá cena za suchý záchod s príslušenstvom.

Čakali sme na reakciu. Že sklopí hlavu, že sa ospravedlní a spustí na jedna šesť. Prinajmenšom.

– Kristepane! Povedal som, že byt nie je na predaj. Hudba dohrala.

– O pár minút vám ide autobus.

– To je chuj, – povedala len tak pre seba Lucia a vykročila smerom k dverám.

– Čo je to huj? – skúmala naša americká kamoška.

April kedysi dávno povedala „dovi“ rodnému Wisconsinu a pátrajúc po čo najväčšej exotike skončila na Slovensku pri výučbe angličtiny.

– To je fantastic, akó tu ľudia vedia búhať po stóle a zároveň nehajú skákať si po hlavy, – podotkla na druhej hodine business english, ktorú som u nej mala.

Možno sa teraz konečne cítila ako jedna z nás.

Kráčali sme dolu schodmi, schodmi zarastenými hustým porastom kvetináčov, fikusov a polomŕtvych kaktusov. Na stenách vytrhnuté stránky z kalendára Tatry '92, menovky na dverách nezakrývali, že majitelia bytu či ich rodičia sa v Bratislave určite nenarodili.

Za štyridsaťtisíc sa dá kúpiť milión vecí. Aj taká šialenosť ako oceľ zaliata v metri betónu.

Ale najprv musíte nájsť niekoho, kto bude ochotný vám to predať.

– Cítim sa veľmi zle. Asi budem grcať, – vyšplechlo April z úst na prízemí. To *asi* znamenalo *určite*, pretože ako vyriekla nechutnú veštbu, rozbehla sa do bytu, ktorý už nebol na predaj. Už bol len na grcanie.

Keď potom docupitala späť, opýtali sme sa, čo mladý pán na to.

– Kristepane! – zreprodukovala April.

Ulica pred bytovkou bola zaplavená slnkom. Decká piekli pieskové fornety. Matky na lavičkách kšeftovali so svojimi snami, strachom z manželovej nevery a s naj-

novšou ponukou Oriflame. Po trávniku prebehol ušatý dlhosrstý pes.

Potom som chvíľu nemohla zabudnúť na to miesto.

Na ten byt.

Aj na toho muža v ňom.

2.

Cestou zo Zory brknem Lucii. Má rozospatý hlas, ale keď spomeniem dnešnú žúrku, úplne sa preberie.

– Bola si nakúpiť?

– Ešte nie, kvôli tomu ti volám, – odpoviem.

Jedným z neveselých príznakov dospelosti je, že váš okruh priateľov sa rokmi zužuje, prípadne sa zväčšujú vzdialenosti medzi stredom a obvodom kružnice, na ktorej ako vrabce poskakujú ľudia vášmu srdcu blízki. Mnohí poodchádzajú do zahraničia, a hoci vďaka mailom a lacným hovorom nebolo spojenie s cudzinou nikdy jednoduchšie, o niektorých z nich prestanú chodiť akékoľvek správy. Preto si väčšinou myslíme, že sa majú fantasticky, nevedia čo s peniazmi a trápia sa nad výberom dovolenky, pretože už všade boli. Tí šťastnejší si založili rodiny. Vhupli do nového, rodinného kruhu a ten na hladine spoločenského života len zriedka narazí na tvoje kruhy vo vode, tvorené neustálymi vzletmi a pádmi.

Jednoducho, s pribúdajúcimi rokmi ubúdajú priatelia, ktorých by ste mohli vo štvrtok ráno vytiahnuť z postele kvôli nákupu na večernú párty.

Pozitívnym bodom rozlúčky s časmi, keď už nemáte osemnásť, je, že na tú párty nakúpите všetko, po čom vaše srdce túži.

– Moja, vyzeráš, akoby si potratila, – privíta ma Lu. Na sebe má batikované šaty, ktoré som naposledy videla na žijúcej bytosti kdesi na Pohode tak pred piatimi rokmi. Pohľad na ňu mi značne zlepšil náladu.

– Možno som. A ty odkiaľ, z Woodstoku?

– Ále, zase som raz nemala náladu riešiť, čo na seba. Tak som len zatvorila oči a načiahla sa po nejakom vešiaku.

– No to ja som mohla prísť holá a niekto by si to ani nevšimol, – poviem, ale nie je v tom žiadna rezignácia. Len suché konštatovanie.

– Jaj, v tomto ti ja nepomôžem. Ale dneska si vypijeme, nie?

– Odkedy môžeš?

– Predsa odvždy.

– Ja len, že odkedy chodíš s Jančim, mám pocit, že si na protialkoholickom liečení.

– Janči zostane doma. Dnes je sviatok. Vraj by sa nemalo piť. Že vraj, – povie a chichoce sa pritom ako decko, lebo sama tomu neverí.

Janči je jej priateľ. Náramne nábožný človek. Taký Janko, dobrý Janko, čo má rád mamku aj tatina a peniaze si odkladá na vkladnú knižku. Často nedokážem pochopiť, ako sa tí dvaja mohli dať dokopy. Lucia je chalan, čo má veľké kozy a žiacku knižku plnú poznámok. Lucia je baba, ktorá maká, aby zarobila, a zarába, aby mohla minúť. A Lucia je žena, ktorá sa raz šťastne vydá, porodí tri dcéry a možno, keď bude mať šesťdesiat, naučí sa piecť. A Jančimu nebude prekážať, že krémeše si vychutná až vtedy, keď si kde-tu cvrkne do nohavíc. Pretože Janči je dobráčisko od kosti a Lucia je jeho Mária aj jeho

Magdaléna. Takže niekedy mi to dáva zmysel, že tí dvaja sú spolu.

– Dnes je tá Sedembolestná?

– Dnes je Cyril a Metod, – povie trochu káravo Lucia a z jej očí na mňa kuká miniatúrny Janko.

– Cyril? – overujem si. Fakt som bola v tom, že dnes je Panenky Márie.

– Konštantín. A Metod. Ty, Hani, jasné, že neverím všetkým tým báhorkám svätej cirkvi katolíckej, s.r.o. Ale niečo by sa našlo, niečo by som si vybrala, čoho sa tak v duchu pridržam, na čo sa spolieham. Naposledy sme sa o takýchto veciach bavili na strednej, ale... Ty veríš v niečo?

Panebože! Bol deň voľna, vonku výnimočne neprší ani záplavy nehlásili, že by človek zrazu rozmýšľal nad stavbou archy. Boli sme niekde v oddelení pracích práškov a čistiacich prostriedkov a moja najlepšia kamarátka sa ma pýta, či v niečo verím.

– Čože?

– No, či v niečo veríš? Niekedy si myslím, že vám dvom by to klapalo lepšie, keby si verila.

Neviem, čo povedať. Pozerám sa okolo, ako kedysi na základnej, či niekto neodpovie za mňa. A rovnako ako vtedy v škole všetci čušia. Blondätá Helga sa na mňa škerí z aviváže, modrý králik šalie v hebunkých perinách. Rozmýšľam, kedy som naznačila, že nám to neklape. No hej, netrávime spolu každý večer, v nedeľu ruka v ruke neklusáme zahryznúť si do božieho tela, nenavštevujeme spolu rodičov a na svadbu som naposledy myslela, keď dávali Kurvu pre milionára. Znamená to, že sa nemáme radi, že nám to neklape?

– Lucia, neviem. Nechajme tieto témy na večer, – poviem a myslím to úprimne. Fakt si v tej chvíli plánujem čo najskôr usporiadať herbár svojich bohov, víl, povier a prikázaní, ktorými by som sa chcela riadiť. Už včera som to plánovala. – Ale poviem ti niečo o orchideách. Tie krásne potvory majú takú svojskú životnú filozofiu. Ich cieľom nie je bujný rast. Nechcú obsadiť celé územie nepriateľa, vytlačiť ho odtiaľ, ako je to medzi ostatnými rastlinnými druhmi. Alebo medzi ľuďmi. Orchidey sa usádzajú skôr na plochách, kde sa nevyskytuje iná vegetácia. Rôzne nehostinné strmé kopce alebo opustené vinice. No a my dvaja sme ako tie orchidey, vieš?

– Ach, ty kvietok. Mne sa skôr zdá, že ty si tá vinica.

– Ak zo mňa niekto dopestuje kvalitný burčiak, nedbám.

Spoločne sa zasmejeme a je v tom aj smiech nad nami samými. Pretože opäť niečo riešime, pretože si myslíme, že nám niečo chýba, a pátrame po tom, čo to je. Pretože sme ženy.

– V chladničke mám len kolu, kávu, jahodový lekvár a nočný krém, – poviem. A to je povel na štart. Lebo dnes sa oslavuje.

Keďže nemám pripravený žiaden zoznam, nechávame sa viesť intuíciou, vlastnými chuťami a hrubým odhadom. Ani lacné, ani drahé víno, vodka aj Fernet, čosi podobné kole, tonic, bageta na chlebičky, chlieb na ráno po, vajička, šunka, oriešky, sviečky bez torty, bublifuk, návykové čipsy, servítky, farebné stužky na výzdobu a niekoľko ďalších drobností.

Keď máme pocit, že sme na nič nezabudli, začneme sa jašiť.

Princíp mačky vo vozíku je jednoduchý. Hráč si vyberie ľubovoľnú obeť spomedzi ostatných nakupujúcich a nebadane jej vloží do nákupného vozíka čosi, čo jej stále chýba. Takže v istom zmysle ide – okrem zábavy – o altruizmus. Starším párom do vozíka permanentne vkladáme balíček prezervatívov. Končí sa to urazeným pohľadom alebo pohľadom plným očakávania. Zákazníkom, ktorí si viditeľne potrpia na zdravú stravu, doprajeme obrovskú mliečnu čokoládu s tučnou kravou na obale, Snickers či dobre zaúdenú klobásu. Siedmi z desiatich si náš darček nechajú, zaplatia a z obyčajného dňa je razom sviatok. Rodičom pribalíme viac sladkostí pre ich ratolesti, intelektuálom Nový Čas, tým, ktorí smrdia, dezodorant, príliš voňavým Savo. Alebo niekomu čosi z vozíka vyberieme a štafetu odovzdáme inému nešťastníkovi.

Takže sa jedna druhej stratíme z dohľadu, kráčame pomedzi regály a konáme dobro.

Ako anjel, ako Mikuláš...

Neskôr vo fronte pred pokladňou čakáme, čo sa bude diať. Ten strach, že ma niekto pristihne, je droga. Niekedy neviem, kedy prestať. V hlave si pripravujem herecký výstup, keby ma náhodou čapli, a som presvedčivá, nič mi nedokážete, preboha, neobťažujte ma, človeče, hovorím si len tak pre seba.

Najhoršie na tom je, že keby ma fakt ktosi vymákol, tak len sklopím oči a šepnem: Prepáčte. Možno by som to za neho i zaplatila. Taká som ja hrdinka.

Tesne pred pokladňami naďabím na dévedéčko s rozprávkami z detských čias. Zatúžim podeliť sa o tú radosť. Takže „nechtiac“, potichu, náhodou, nebadane a celkom

nevine vložím jeden kus do vozíka babe vo vedľajšej fronte a druhé chalanovi pred sebou. Postavím sa za neho a ako teľce na bitúnok ťapkáme k tete s mastnými vlasmi, ktorá nás oberie o prachy a dobrú náladu.

Baba vo vedľajšej fronte už platí, a keď príde na rad animovaný film, hodí prekvapený pohľad do neznáma.

A zaplatí.

O pár sekúnd neskôr sa navlas rovnaký scenár zopakuje. Chalan drží v jednej ruke peňaženku ľahšiu o pár stovák, v druhej obal s filmom.

– Pat a Mat? – opýta sa len tak pre seba.

– A je to! – povie natešene baba.

Pozorujem ich a čakám, že sa na seba pozerú. V rukách oboch veselé príbehy o čare neschopnosti, ktoré pre nich budú znamením. Ona ho pozve na kávu, ktorú jej on nechtiac vyleje na sukňu, ale našťastie práve v ten deň kúpil nový prací prášok s bioefektom, a tak navrhne, že tú sukňu vyperie vo svojej práčke za dvadsať litrov. To ju osloví, ocení jeho vkus na biele spotrebiče. V jednoizbovom byte na dvanástom poschodí útulného paneláka kdesi v strede Petržalky si vášnivo zasúložia, skôr ako práčka naťahá vodu. Bude z toho láska až za hrob, na svadbu im za svedkov prídu Pat a Mat, Lajči aj Karči, ona mu porodí dve krásne deti a on sa na nich o tridsať rokov vyserie, pretože mu ktosi vloží do košíka dévedčko trilógiu Pána prsteňov za skvelú cenu. Najskôr to bude nejaká dlhonohá študentka dramaturgie na VŠMU, ktorá sa cez svoje intelektuálne okuliare bez dioptrií zahľadí do jeho krásnych svetlometov na poslednom modeli Volkswagenu.

Lenže nepozrú sa na seba, žiadne znamenie sa nekonná. Ona sa vracia po cigarety a on mizne ďaleko v hlučnom dave.

Ale mohlo to byť pekné. Mali by pekný spoločný život, nebyť tej hlúpej študentky.

Mohol by to byť môj život.

Lebo my dvaja sme sa stretli.

Vo výpredaji snov

Nepamätám si presný dátum, nespomínam si, čo som mala oblečené v ten deň, v hlave sa mi vynára len niekoľko zdanlivo nesúvisiacich okamihov.

Zdanlivo nesúvisiacich.

A potom ešte presný záznam pocitov, ktoré ma sprevádzali pri našom druhom stretnutí. To sa mi stáva často. Keď sa snažim na niečo si spomenúť, najprv mi ktosi do srdca vleje rovnaký pocit úzkosti, nadšenia, strachu či melanchólie, ktoré som vtedy zažívala, a až potom sa vynoria obrázky a zvuky.

Myslím, že u väčšiny ľudí to funguje presne naopak.

Cítila som sa vtedy spokojná sama so sebou. Sú také dni. Podobajú sa vzácnej radosti, keď si v nejakom obchode skúšam úplne prvý pár topánok a ony mi perfektne sadnú. Zdalo sa mi, že mi život sedí ako uliaty.

Bolo približne šesť hodín večer, v hlave som najskôr mala len také lacné prázdno, ako po robote. Oči trochu krvou podliate sťa povest' Bátorýčky, ale v tú chvíľu by som nemenila. Viezla som sa do centra Bratislavy, v preplnenom autobuse natlačená nejakému stavbárovi na chrbát. Voňal cementom a cigaretami.

Vonku pršalo. Pozorovala som stierače na prednom skle. Zdalo sa mi, že pravý sa naháňa za ľavým, že si presúvajú vedrá s vodou, ktoré im nebo rozlialo pod nohy.

Vystúpila som pri Prezidentskom paláci. Pred budovou nešaškovali žiadni vojaci. Čo sa dialo vnútri, netuším.

Ty by si ma najskôr presvedčil, že práve vtedy si tam Gašparovič honil pred zrkadlom svoje predajné péro, pretože žiaden slovenský prezident doteraz nič iné nerobil, len sa ukájal pred sebou a pred očami voličov. Ja by som len mykla plec, pretože mňa politika nikdy veľmi nebrala, mňa vždy zaujímali kvety. A tie sa v tomto kšefte príliš nenosia. Najskôr ich nájdeš na námestiach počas nejakej nežnej revolúcie alebo po skončení vojny ich ženy budú pchať za košeľu vyrehotaným mladým mužom, ktorí ešte prednedávnom zabíjali na rozkaz. Povedal by si mi čosi o tom úchylnom, samolúbom prezidentovi, keby sme sa už vtedy poznali.

Ale najskôr sa muselo stať niečo iné. Nieкто povedal:
– Aha, ďalší bezdomovec.

Prechádzala som sa po Obchodnej, vďaka dažďu sa po nej nemotali davy ľudí. Obzerala som výklady obchodov. Do niektorých z nich som vošla, ale nič som nekúpila. Prehrabávala som sa záľahami farebných hábov, ligotavej bižutérie, nenositelnými, ale o to štýlovejšími topánkami... Nedokázala som si vybrať. Uspokojenie z výplaty, z ktorej sa dalo odložiť i minút, nebolo v ten deň naplnené. V peňaženke som stále mala peniaze bez jasného účelu.

Na križovatke s Poštovou natáčali akúsi reklamu či videoklip. Keď som zbadala kameru, inštinktívne som ju veľkým oblúkom obišla. Byť raz hviezdou televíznych obrazoviek mi úplne stačilo.

Dážď pomaly utíchal, nejakí Angličania sa pokúšali zraziť električku a práve som prechádzala okolo banky na rohu Mariánskej, keď som zachytila jeho hlas:

- Aha, ďalší bezdomovec.
- Nevyzerá na to. Hen si zober časopis ešte.
- Vieš predsa, že sa to nedá čítať. Tu máš dvacku.

A dávaj si pozor, – povedal onomu biednemu mužovi, akoby sa mu mohlo stať ešte čosi horšie.

Ten ďalší bezdomovec patrilo mne.

Pozrel na mňa a neprestal sa dívať. Keby sme žili vo filme, tak sa urazím. Možno mu jednu vylepím predtým, než rýchlo odkráčam kamsi medzi slušných ľudí. Lenže ja som bola tomu pohľadu rada. Mala som chuť na odvetu. Aj za tú trápne zmarenú kúpu bytu.

– Zdravím vás, slečna. Ako sa darí v zapúšťaní koreňov v našej arabskej zemi? – prihovoril sa mi Richard. Nevieam, čo ma v tej chvíli vytočilo viac: či jeho vykanie alebo otázka, ktorej som nerozumela.

– Arabskej zemi?

Nepovedal nič, len otočil hlavu smerom do ulice. Tlstý Omar hliadkoval pred svojím zlatníctvom naproti kebabu, kde zástup hladných čakal na pomazanie od pro-roka mäsa.

– Ale my sme tolerantní, u nás v Bratislave. Nič proti hávedí z východu, a tým nemyslím ani šrácov a babenky z Košickej kotliny. Hlavne nech to sype, nie? – povedal. Bola som trochu v rozpakoch. O čom to ten chalan melie?

– Nie ste hladná? Lebo ja som. Pozývam vás na večeru.

Vyletel na mňa, bol drzý, bol mladý, a keďže som si v to popoludnie nič nekúpila, myšlienka, že si niekto kúpi mňa, bola celkom na mieste.

Zobral ma do Saigonu. Do vietnamskej vývarovne vo dvore. Možno preto, aby dal za pravdu tým rečiam

o tolerantnosti. Nepripadalo mi to ako najvhodnejší lokál na prvé, hoci neohlásené rande. Ako som neskôr pochopila, takáto úvaha u neho vôbec nehrozila. Jednoducho mu v Saigone chutilo a dúfal, že bude aj mne. Môjmu nosu to tam celé trochu páchlo. Pekné dievča za pokladňou pôsobilo, že nerozumie ani slovka po slovensky. Pochytila ma nedôvera, preto som si objednala len kolu a pozorovala ho, ako je.

A jeho ruky. Prvé, čo si na mužoch všímam. Rišo mohol predstierať, že vie hrať na klavíri, ale keby prišlo na lámánie chleba, najskôr by klavír zodvihol a presťahoval, kam si pán rozkáže. Páčili sa mi. Tvár podstupovala prerod z chlapčenskej na chlapskú, ale úsmev sa zabudol ešte kdesi v puberte.

Tušila som, že je mladší ako ja, ale nedokázala som odhadnúť, o koľko. Spod revolucionárskej tmavozelenej šiltovky mu vytrčali gaštanové vlasy, pod nimi nepokojné zelené oči. (Neskôr som spozorovala, že z času na čas zmenia farbu dohneda). Nos celkom obyčajný. Pery mali ženskú plnosť, no jednoznačne mužský tvar. Silné ramená. Stoosemdesiatcentimetrový brat Jamesa Blunta. Pekný chlapec, ktorého by každá prehliadla v dave katalógových krásavcov. Ale len pokým by nezhasli reflektory. Lebo vtedy by si každá všimla nenápadné svetlo, ktorým žiaril. Bola som sklamaná, keď zložil príbor. Bavilo ma pozorovať ho.

Keď dojedol, presunuli sme sa do kaviarne naproti Starej tržnici. Chlapec chce napraviť dojem, pomyslela som si a tešila sa na ľadový čaj. Rišo si objednal, tuším, karamelový rez a malé presso. Za tým ešte jednu štrúdlu.

Došlo mi, že nezlepšoval dojem, len ukojil svoje chute. Je na sladké a je na hlavu, hovorila som si v duchu.

Miatol ma neustálymi otázkami a ešte väčšmi svojou pozornosťou, keď som na ne odpovedala. Vyzeralo to, akoby naozaj počúval, akoby ho úprimne zaujímalo, čo si myslím.

Prebrali sme obľúbenú hudbu, najnenávidenejšie tváre televíznej obrazovky, jedlá, za ktoré by sme položili život, traumy z detstva a kopec ďalších vecí. No nebolo to filmové radostné objavovanie strateného dvojčaťa, žiadne osudové zaľúbenie s doširoka rozšírenými zreničkami a so všehovoriacim tichom na záver, počas titulkov. Skôr naopak. Elán bol podľa neho „banda samoľúbych pokrytcov, ktorí sústavne strúhali rebelskú pózu, keď naozajstní rebeli trčali v lochu,“ a keď som spomenula Štúdio Kontakt, tak sa ma opýtal:

– To bola za socializmu nejaká reality show alebo je to ponuka na sex, ktorej nerozumiem?

Mala som chuť ho prefackať.

Ale páčil sa mi. Hoci si zo mňa uťahoval, po tvári mu poletoval ten hravý úsmev, ktorý hovoril: hej, dievča, nemyslím smrteľne vážne, čo hovorím, uvoľni sa. Na nič a na nikoho sa nehral. Aj keď niekedy by sa to možno hodilo.

Potykali sme si ešte v Saigone. Práve sa obzeral po ďalšom zákusku, keď sme preberali moju prácu. Že som v nej svojím spôsobom happy, ale nie stopercentne, väčšinou len tak pol na pol. Čiže hapy. A keby to záviselo len odo mňa, robím čosi celkom iné.

– A to je?

– Chcela by som mať vlastné kvetinárstvo. Také obyčajské, s rezanými kvetmi a pár vonnými sviečkami. Bolo by takmer na ulici, v rohovom dome, ktorý si ešte pamätá, keď po cestách premávali konské záprahy. Každý, kto by okolo neho prešiel, by sa musel zastaviť, pretože výkladu by vládli orchidey.

– Orchidey?

– Uhm. To je taká moja úchylka. Asi som od nich závislá. Ale určite nie sama.

– Orchidey sa dajú húliť?

– Ty si fakt magor, – povzdychla som si. Rozmýšľala som, prečo tu niekomu, koho vidím druhýkrát v živote, rozprávam o svojich snoch.

– Ja viem. A prečo si ten krám ešte stále neotvorila? Nemáš dost peňazí?

– Nejaké peniaze by sa aj našli...

– ...ale bojíš sa. Že ti to nepôjde. V tej zaprdenej firme, kde pracuješ, ti nič také nehrozí. Odkrútiš si svojich osem hodín a je po starostiach. Mýlim sa?

Ticho som. Dívam sa mu na pery a začína mi liezť na nervy. Lebo má pravdu.

– A ty, máš nejaký sen alebo riešiš len tie cudzie? Ešte si mi neprezradil, čo robíš, – prehodila som loptičku na opačnú stranu kurtu.

– Ako kedy. Čo príde. Niekedy predávam byty.

– Byty? To nebol tvoj byt? Čiže pracuješ v realitke?

– Nie, nebol to môj byt. Ani nepracujem v realitke, – povedal pokojne.

Na chvíľu som sa zasekla. Mala som pocit, že tejto pointe som porozumela ihneď. Len sa mi vonkoncom nepáčila.

- Ale poznáš vlastníkov toho bytu.
- Veľmi nie. Vlastne vôbec.
- Počkaj, počkaj. Ak to dobre chápem, ty si mi chcel predať byt, ktorý ti nepatrí? Zaplatila by som preddavok a už by sme sa nikdy viac nevideli?! – opýtala som sa zvýšeným hlasom ako nejaká hysterka.
- Nikdy viac by sme sa nevideli, – zopakoval po mne a k perám si naposledy priložil šálku horkej kávy.

3.

Cestou z nákupov pozorujem ľudí na zastávkach a oni pozorujú mňa. Všetci sa tvárimo super vážne, ani neviem prečo.

– Kedy prídeš?

– Skočím s Jančim do kostola a o hodinu som u teba.

Je pol jedenástej. V byte som sama. Havran kamsi bez slova odletel, April je v práci, pretože v Amerike Cyrila, Metoda, ba ani Konštantína nepoznajú.

Pokúšam sa ti dovolať, ale mobil máš vypnutý. Včera si tvrdil, že budeš celý deň doma, so mnou. Dnes v noci sa pobalíme a zajtra, v piatok, nasadneme do lietadla, aby sme spolu prežili nezabudnuteľný víkend v Londýne. Baliť sa v noci! V hlave som bola zbalená už predvčerom a najskôr pripravím batožinu aj tebe, aby sme to lietadlo nezmeškali.

Ako plním chladničku, rozmýšľam, že upečiem koláč. Čosi sladké pod zub, ak by sa náhodou objavili slzy v očiach. Okrem parených buchiet uvarím všetko, ale v pečení som stále začiatočníčka. Preto v pamäti lovím medzi najjednoduchšími receptami. S lineckým je veľa práce, kokosové ježe nie každému chutia. Perník?

To je ono.

Prehrabávam sa v šuflíku kuchynskej linky, do ktorého som kedysi odložila zošit s receptami. Nájdem len kopu

starých časopisov, reklamných letákov, Havranových pamfletov, dva papierové obrúsky a jednu sviečku.

Volám mame. Pri treťom zvonení začnem pochybovať, či má telefón so sebou. Ona používa mobil ako svätý obrázok. Má naň vyhradené miesto na zrkadle v chodbe, aby ho bolo dobre počuť v celom dome, keď bude zvoniť. Mama voľný čas trávi v záhrade, samozrejme, bez mobilu, a tak si občas nájde neprijatý hovor. Zistiť, kto volal, je nad mamine schopnosti, preto vytáča čísla známych a pýta sa ich: – Volal si mi?

Po siedmom zvonení sa vzdávam a skúšam si spomenúť na všetky ingrediencie a ich množstvo, potrebné na jeden plech perníka. Malo by to byť jednoduché, ale zdá sa, že nie je. Určite: dva hrnčeky polohrubej múky, jeden cukru a zo tri vajíčka. Približne. Hrozienska, škorica. Čo ešte? Jablká. Asi tri, štyri hrnčeky, pokrájané na malé kocky.

Začnem čistiť jablká. Medzitým si možno spomeniem na zvyšok, snáď nájdem ten zošit. Keď šúpem posledné jablko, zazvoní mobil.

- Vo... la si mi? – zareaguje na moje ahoj mama.
- Čo všetko ide do perníka?
- To je... redsa jednoduché. Tak počúvaj. Štyri vajíč..., dva hr... úky, ...den cukru, ...mililitrov mlieka...
- Mami, vypadávaš mi. Koľko toho mlieka?
- Dva aj ...ol deci. A ešt... lyžičku kak..., jede... do..., pol hrnč... oleja a hroz... nka.
- Koľko tých hroziенок?
- Koľk... chceš.
- A orechy?
- Tak z... hrst', – udá mieru odborníčka mama.

Opakujem, čo som si poznačila.

– Nepoču... ťa dobre, preruš... nás, – kričí do telefónu mama, ale krik ani teraz, ako aj nikdy dosiaľ nepomáha našej komunikácii. Potom sa mi snaží zreprodukovat akýsi príspevok z televíznych novín, ktorý bol o zásahu proti výrobcom drogy ľudovo zvanej perník a emotívne podfarbeným hlasom sa chce uistiť, či neberiem drogy. Upokojím ju a opýtam sa, či dnes prídu. Vraj len otec.

A zaváraniny. Už sú na ceste. Ešteže tak.

Je to kliše, je to sentimentálne, baby z Aspektu by o tom napísali rozčúlenú sedemdesiatstranovú štúdiu, ale ani tá by nič nezmenila na tom, že väčšina z nás si medzi spomienky na dospievanie odkladá vzácne spoločné chvíle s mamou, strávené pečením. Nie varením. Vareniu často chýba atmosféra výnimočnosti. Na prípravu väčšiny jedál nepotrebujete vanilkový cukor, citrónovú kôru, škoricu, kakao ani rumovú arómu, vďaka ktorej sa nám začiatky v pečení sladkých či slaných dobrôt vpili do pamäti.

Niekedy mám pocit, že pečiem iba kvôli tomu, aby som si pripomenula tie staré časy v dome pri jazere.

Z vajíčok a cukru vyšľahám ukážkovú penu, pridám zvyšné suroviny, opatrne dolievam mlieko, aby masa nebolo príliš riedka, a všetko spolu vylejem na vymastený plech, ktorý vložím do predhriatej rúry. Po desiatich minútach skúšam špáradlom, či už nebude, a mám pri tom neistý pocit.

Niektó zvoní. Asi Lucia. Bez ohlásenia jej odistím vchod, dvere do bytu nechám pootvorené a vraciam sa do kuchyne ďalej sa venovať svojim obavám.

– Vonia to dobre. Čo to bude? – zavolá na mňa Lu z dverí.

– Jeden poondiaty, nedonosný perník, – odvetím nahnevane, keď kladiem horúci plech na drevené dienko.

– Podľa mňa vyzerá dobre. Navrch dáš ešte lekvár a strúhanú čokoládu, však?

– Jasné! Prášok!

– Aký prášok? To už aj lekvár je v prášku?

– Prášok do pečiva som zabudla. Preto je taký, chudák, ako podošva na topánke, – vysvetľujem rezignovane.

– Som ja ale krava.

Nechávame koláč koláčom. Uvarím dve nesky a plánujeme program na večer. Kto všetko príde, čo budeme piť a ako zabrániť tomu, aby som najbližšie tri mesiace neupadla do depresie. Trolejbusy za oknami nenápadne natrčajú tykadlá, snažia sa zachytiť aspoň kúsok z nášho rozhovoru. Fontáne pred Justičným palácom vôbec neprekáža postupujúca oblačnosť a stále sa cíti byť jedinou hviezdou ulice.

Keď koláč vychladne, chystám sa ho vyhodiť, ale Lucia chce kúsok ochutnať.

– Dobrý je. Vieš ty čo? Priprav ešte jeden a tento pokrájame na malé kúsky a zamiešame ich do nového koláča. To by mohlo fungovať, hm?

– Ak zase nezabudnem pridať prášok.

Z jedného plechu budú plechy dva. Lucia však o pečení nevie takmer nič, takže pochybnosti sú namieste. Ale keď sa pozriem na tú sladkú pizzu hovienkovej farby, uvedomím si, že väčšmi už nemám čo pokaziť.

Do prehrávača vložím Puding, vydávam pokyny mojej asistentke a nech sa to už skončí akokoľvek, teším sa

z tej chvíle. Cez zvuk mixéra zachytím zvonenie. Poprosím Luciu, aby išla otvoriť.

– To bude Rišo, – poviem.

Dúfam.

Lucia bez slova odomkne, ale zabudne otvoriť dvere. Preto o pol minúty počujeme klopanie. Idem otvoriť.

Predo mnou stojí postarší, možno päťdesiatročný muž. Pod menčestrovým sakom má oblečenú bielu košeľu, doplnenú marhuľovooranžovou vestou s károvaným hnedým vzorom. Nie je tlstý ako väčšina mužov v jeho veku a modré rifle mu ešte uberajú na rokoch. Pre fúzy a briadku (ja to volám náhubok) však nedokážem vyčítať z jeho tváre nič o jeho úmysloch. V modrých očiach pod hustým obočím sa leskne bystrý rozum.

– Dobrý deň, – pozdraví ma a pridá jeden nacvičený úsmev.

Rozmýšľam, či som opäť nezabudla na ten prášok do pečiva.

Nie. Tentoraz určite nie.

A vôbec netuším, kto je tento pán pred našimi dverami.

Sklad č. 2

Niekedy si hovorím, že v živote je najdôležitejšia schopnosť nachádzať vždy niečo, čo nás z toho bežného života vytrhne.

Lahké to nie je, práve naopak. S pribúdajúcimi rokmi prichádza pocit, že sme už všetko vyskúšali, všetko zažili a na konci ulice, za rohom netrpezlivo na nás čakajú skepsa vedno s cynizmom. Skoro som im spadla do náruče. Ale Rišo im to prekazil.

– Prečo si to teda neurobil? Prečo si nezašiel ďalej, prečo si nepýtal preddavok, prečo tu teraz sedíme?! – pokračovala som vo vyšetrovaní kauzy fingoovaný predaj bytu, hoci sa zatiaľ nenašla žiadna obeť.

– Si sa mi páčila. Ale ja by som tie peniaze aj tak nezobral. Bol to len taký súkromný pokus. Kvôli škole, – vysvetľoval Rišo. Bol pokojný a z môjho vnútorného detektora lži sa začalo pariť a dymiť. Chalan študoval sociológiu a podobné úlety sú vraj najlepším podkladom na dobrú seminárnu prácu. Žiadne štatistiky, nijaké stupídne dotazníky. „Domov – najdôležitejšie miesto na zemi“, „Nerobte nič, bývajte“ a podobné slogany robia s ľuďmi divy. Vďaka nim často strácajú rozum a neraz aj celý svoj majetok.

Nazýval to terénny výskum, tieto fingované podvody.

– Veríš mi? – opýtal sa, čo vôbec nebolo z jeho strany

fér. Akoby bolo možné len veriť a neveriť. Akoby medzitým nebolo nič, žiadne pochybnosti.

– Prepáč, ale koľko máš vlastne rokov? – odbočila som z križovatky. Najlepšia obrana je útok.

– Poviem ti to takto. Keby som sa narodil o rok neskôr, možno by som bol žena. Totiž, krátko pred mojím narodením vybuchol Černobyľ. Dovtedy aj potom sa v celom Československu rodilo viac báb ako chalanov. Jediný rok, keď to bolo presne naopak, je ten, keď som prišiel na svet.

– Aha, – bolo jediné, na čo som sa zmohla. Vôbec som si nepamätala, v ktorom roku došlo k tej havárii. Osemdesiatdva? Osemdesiatsedem?

Keď sme sa lúčili, vypýtal si telefónne číslo. Najprv som mala v úmysle dať mu číslo zubnej lekárky. Ale potom som si predstavila, že prežije to rande pri poháriku ústnej vody, bude okupovať jej posteľ aj ambulanciu a raz mi to všetko zráta. Napísala som mu na ruku svoje pravé číslo, ale sama som nevedela, či chcem alebo nechcem, aby mu ho pot zmyl do zabudnutia.

Neprišlo to hneď. Ešte dlho si bol On. Potrebovali sme niekoľko ďalších spoločných večerov.

Až potom si to bol Ty.

Aké je to zvláštne. Ten prerod z neznámeho na niekoho veľmi blízkeho. Určitý čas sa o mužovi rozprávame s priateľkami ako o nechcenom narušiteľovi nášho ženského sveta. No stačí málo a nápadník je zrazu neoddeliteľná súčasť života. Už to nie je nejaký oný, už si to ty. Amor nás popľuje slinou zaľúbenia, ktorú čoskoro zo seba zotrieme. Nie si viac predmetom hodinových debát v dámskom klube, hodinové debaty sú povolené len me-

dzi nami dvomi. Či chceš, či nechceš, či si to niektorá z nás pripúšťa alebo sa hrá na výnimku z pravidla, odte-raz si naším vlastníctvom a tomu pocitu sa nevyrovná ani razia v H&M.

Orchidey, ktoré sú s takmer 30 000 rôznymi druhmi najväčšou rastlinnou čeľadou na svete, sa navzájom krížia mimoriadne ľahko. Nielen jednotlivé druhy v rámci jedného rodu, ale aj rôzne rody navzájom. Dodnes bolo zaregistrovaných viac než stodvadsaťtisíc hybridov, ktoré vyvinuli pestovatelia krížením rôznych tropických druhov.

Kto skrížil cesty nás dvoch, netuším. No bolo to rovnako vzrušujúce ako stvoriť nový kvet. Bolo to krásne, sledovať ho pri rozkvetu.

Zalúbila som sa bezhlavo, ako keď som mala sedemnášť.

Pritom si bol celkom iný druh, z inej planéty. Krátko po našom prvom stretnutí som si zistila dátum havárie ukrajinského atómu... Mal si len dvadsať rokov.

Dvadsať! A bodka. Ani o rok viac.

Mala som pocit, že robím niečo zakázané. Stála som osamotená na brehu tropického ostrova, zatiaľ čo zvyšok žien obýval druhú stranu pevniny vzťahu s postaršími pánmi. Lenže ja som sa každý deň napchávala šťavnatým ovocím, zatiaľ čo ony prežívali na konzervách po záruke zo stroskotanej lode.

Ty, tvoji kamaráti a spolužiaci. To je karnevalový voz, na ktorom nikto nenesie uniformu. Jediné v tom prípade, že by bola značková a vyjadrovala by váš jednoznačný postoj k životu. Je dôležité mať postoj, vlastný

názor na globalizáciu, politiku, hudbu, legalizáciu marihuany, médiá, svoju sexuálnu orientáciu a minulosť rodičov spojenú so štátnou bezpečnosťou. Lenže vôbec nerozumiete dobe, v ktorej sme my vyrastali, celý ten komančský totalitný establišment vám pripadá vymyslený. Ste lojálni pokiaľ z toho niečo kvapne, ale to neznamená, že ste predajní. Neveríte reklame, neveríte cirkvi, neveríte nikomu, kto má viac ako tridsať rokov. Mnohí ovládajú aspoň dva svetové jazyky a ste tak o krok vpredu pred zvyškom spoločnosti. Žijete v skrytej lagúne, kde na ničom nezáleží. Objavila som sa na nej ako votrelec, so súhlasom jedného z vás.

No keď som ťa počúvala, napriek vekovému rozdielu, mala som pocit, že sa rozprávam so svojim zábavnejším, sebavedomejším a atraktívnym rovesníkom. Sú však veci, v ktorých vývoj nepredbehneš. Možno si len udržoval určitý odstup, možno si ma nechcel nikam tlačiť, ale po určitom čase to už začalo byť na nevydržanie. Keď sme sa na sklonku minulého leta, po dvoch mesiacoch objavovania, vracali z akéhosi baru, nazbierala som vďaka alkoholu odvahu a opýtala sa:

– Chytíš ma niekedy za ruku a venuješ mi aspoň jeden nesmelý bozk?!

Vnútri som sa celá chvela.

Dlho si nepovedal nič. Toho som sa bála.

Potom si ma chytil za ruku a venoval si mi jeden nesmelý bozk. Stáli sme pod rozsvieteným Novým mostom, mimozemšťania z Ufa tam hore sa na nás pozerali v márnej snahe porozumieť prítažlivému dotyku úst, ktorý je celkom neznámy ostatným tvorom tejto planéty.

Bývala som vtedy v Rači, v trojizbovom byte spolu s ďalšími dvomi cezpoľnými. Práve v čase, keď som sa po roku zmierila s dlhým cestovaním do práce, so psími hovňami na každučkej trávinatej ploche v štvrti aj s faktom, že oberačka býva aj napriek globálnemu otepľovaniu len raz za rok a zohnať taxík do centra mesta v sobotu večer je nemožné, práve vtedy sa majiteľ bytu rozhodol, že poldruha milióna korún za predaj bytu vyzerá na účte podstatne lepšie ako mesačne pätnásttisíc, ktoré od nás zinkasoval.

Niekedy si išiel so mnou hľadať mi podnájom, inokedy som chodila sama. Pripomenulo mi to život vonku. Komicky zariadené miniatúrne izbičky, v ktorých väčšina mimobratislavských začína žiť svoj veľkomestský sen. Luxusné bejváky s výhľadom na mesto, zatuchnuté tridsaťročné diery, v ktorých sa mesiace neupratovalo, rozmazanými deckami zničené staromestské byty s vysokými stropmi a ešte vyššími nájmmami, udržiavané ubytovne okupované stavbármi z celej republiky. Jedno neveriteľné panoptikum, výživné podhubie vzácnnej huby nazývanej slovenský ekonomický úspech.

Keď mi už zostával len týždeň do vystahovania sa a stále som nebola definitívne rozhodnutá pre žiaden z bytov, navrhol si mi, aby som išla bývať k tebe.

– Nie je to nič nóbl, ale je to blízko centra a na rozdiel od takej Petržalky má ten starý dom štýl, – predával si mi svoju dvadsaťštyrihodinovú prítomnosť v spoločnej domácnosti.

– A cena?

– Závisí od vývoja na trhu. Ale momentálne si v kurze, takže určite dostaneš zľavu.

Mal si pravdu. Dom, v ktorom sa byt nachádzal, bol v tvare písmena U a vnútri ukrýval tichý zelený dvor. Cítila som jeho možno päťdesiatročnú dušu zahalenú radom listnatých stromov. Medzi nimi, na Justičnej ulici, svietili štyri smrek, pripomínali mi domov. Ulica vodiaca trolejbusy do centra mesta sa volala Záhradnícka a ihneď som v tom videla akúsi symboliku. Hoci som si veľmi dobre uvedomovala, aké je to nebezpečné. Vchod z dvora korunovala prehrdzavená obdĺžniková tabuľa, na ktorej dožíval nápis SKLAD č. 2. Trochu som zaváhala.

Byt na štvrtom poschodí mal tri rovnako veľké izby a malý balkón spoločný s vedľajším bytom. Okná chránili staručké drevené rolety, v miestnostiach pod nohami vŕzgali pôvodné parkety. Steny mojej izby boli polepené plagátmi s obrázkami áut, ktorým sa popred kolesá motali sporo odeté modelky. V rohu jednoduchá posteľ, pri dverách jedna vysoká skriňa. Páčilo sa mi tam.

Rišo v byte nebýval sám. Miestnosť vedľa kuchyne patrila nejakému chalanovi, ktorého si vraj rýchlo obľúbim.

– Pekná čiapka. Daj mi ju, – vyštekol na mňa ktosi v kuchyni, keď som si zložila prvú várku vecí. Celá zadychčaná zmohla som sa len na jedno neveriace:

– Prosím?!

– Hovorím, fajn čiapica. Dáš mi ju, že?

Z rohovej lavice ma sledoval pár očí čiernych ako vesmír, ktorých vlastníkom bolo drzé chlapčisko.– A ty si kto?

– Havran, – odpovedal.

– A ďalej? – opýtala som sa, keďže som si nebola istá, či Havran je jeho prezývka, priezvisko, alebo je naozaj havranom, ktorý cez deň berie na seba ľudskú podobu.

– To je všetko. Iba Havran. Najslávnejší raper svojej rodiny, génius a zasran. Dieťa svojej doby, čo by rád svet dobyl. A ty si fakt pekná čúza, pekná čápka, pekná blúza, čo, do piče, tu vlastne robíš, povedz, moja, si moja múza?

Ostala som v šoku. Musela som si sadnúť. Potom som si to ešte raz prehrala v hlave. Začala som sa smiať.

– Čo sa smeješ jak jebnutá? Rapujem predsa, chápeš? Robím hudbu. Som dobrý. Ty čo robíš?

– Ja? Ja kontrolujem faktúry.

– Jaké faktúry? Čo chceš odo mňa? – chalanisko hodil na mňa oči, ako keby som mu išla oznámiť, že jeho rodičom prestanú chodiť prídavky na dieťa.

– Nič nechcem od teba, upokoj sa. Pracujem v jednej počítačovej firme a tam kontrolujem objednávky. Dost sa podobajú jedna druhej. Dalo by sa povedať, že sa rýmujú. Ako tvoj spev. Vlastne flow. Čiže som tiež niečo ako raperka, – objavovala som narýchlo svoju novú identitu, aby sa chalanisko upokojilo. – A budem tu bývať.

– S tou čapicou vyzeráš jak nejaká hip-hop pipka, to je fakt. Dobre, tak vitaj, – povedal Havran a ponúkol mi päť prstov na svojej dlani, aby som si do nich tľapla.

Havran sa krstným menom volal Maroš. Potrpel si však na to, aby ho ľudia oslovovali Havran. Keď som sa nasťahovala do bytu na Záhradníckej, privítal ma MC Havran, najlepší z neznámych slovenskej hip-hopovej scény. Návštevnosť jeho videí na YouTube bola menšia než skromná. O mesiac to však už bol Havran, excentrický fotograf excentrického sveta. Fotil na film starou zrkadlovkou a objektív zameriaval na staré dámy so psími miláčikmi. Tvrdil, že planétu Zem okupujú psy a ich verní

spoločníci ľudia. Najlepšie zábery kopíroval na A4, doplnil ich textom *Ideme po vás!* a vhadzoval ich neznámym ľuďom do schránok. Podpisoval sa Afga.

Ani kariéra anarchistického fotografa nemala dlhé trvanie. Každý plán, ako sa stať slávnym a bohatým, bol nahradený novým plánom. Každý sen sa končil prebudením do bieleho dňa, po ktorom nasledovala ďalšia noc. Ďalší nový sen o uznaní.

Medzitým celý čas pracoval v hypermarkete ako dokladač tovaru.

Najčudnejšia na Havranovi však bola jeho rodina. Tvrdil, že má dvanásť súrodencov, ale všetci sú v zahraničí a aj on pôjde čoskoro za nimi. Keď som sa ho opýtala, ako sa volajú, zarecitoval básničku s tuctom mien (tentoraz sa to nerýmovalo). Boli medzi nimi aj dvaja Erikovia a dve Dariny.

– To si kde tohto chlapca našiel? – opýtala som sa Riša krátko po zoznámení sa s Havranom.

– Hm.

– To je všetko, čo mi povieš?

– Tak dobre. Ale nie je to žiadna veselá príhoda z nákrúcania, – upozornil si ma.

Na začiatku príbehu, ktorý si mi porozprával, si v električke brázdil nočnú Bratislavu. Vo vozni bol Havran a možno jeden-dvaja ďalší. Nevenoval si im pozornosť. Mal si vlastné problémy. Potom pristúpila partia holohlavých.

Keďže Havran nepripomína toho hrôzostrašného vtáka iba menom, ale aj farbou pleti, náckovia sa do neho okamžite pustili.

– Nemlátili ho dlho, – povedal si akoby na ospravedlenie.

Nakoniec sa jeden z hrdinov na zmláteného Havrana vymočil.

Na najbližšej zastávke prasce vystúpili. Či už na protest alebo zo zúfalstva, Havran ostal ležať. Na dlážke trochu krvi, vo vzduchu nepreniknuteľné prázdno.

– A ty si ostal sedieť? – nemohla som sa nespýtať.

– Chcel som vstať, ale chlap za mnou ma predbehol. Išiel k Havranovi, pomohol mu vstať a niečo mu hovoril. Potom mu podal nejaký papierik, asi vizitku. A ešte niečo dal... Možno peniaze. Neviem. Havran vystupoval na tej istej zastávke ako ja. Opýtal som sa ho, či je v pohode. Potom vysvitlo, že nemá kde bývať. Tak som ho zavolať sem ku mne.

– Má on rodičov?

– Netuším.

Neskôr ma Havran párkrát poprosil, či by si mohol zavolať z môjho mobilu.

– Došiel mi kredit, pipka, a je to fest súrne. Neboj sa, nepretelefonujem ti veľa, – skúšal to na mňa a vždy mu to vyšlo. Tvrdil, že volá otcovi, ktorý je náramne bohatý, a preto na seba nemajú čas. Vykecával sa s ním vždy aspoň štvrt hodinu. Rozprával o svojej práci, o našom byte. O malom svete vo veľkom meste.

Aj o tom vymyslenom svete. Najmä o ňom.

Párkrát som zachytila, ako si s otcom dohaduje stretnutie.

Na žiadne z nich však nakoniec nešiel. Ostal uložený so svojou havraňou dušou v našom Sklade č. 2.

4.

– Dobrý deň, – odzdravím neznámemu mužovi pred našimi dverami.

– Hm, nehnevajte sa, že som sem... takto... vtrhol. Hľadám... – chlap si pravou

rukou začne škrabať briadku, ako keby nad čímisi intenzívne rozmýšľal. – Nemáte brata?

– Nie. Ani sestru.

– Uhm, no dobre. Škoda... A priateľa? Ani priateľa? Takého snedého?

– Môžete mi vysvetliť, o čo vám ide? – spýtam sa mierne podráždená.

– Nuž, hľadám... hm. Ale asi som si splietol adresu, – zahundre zahanbene muž s briadkou. Opakom dlane si utrie z čela pot. Stále premýšľa. – Prepáčte. Pekný deň vám prajem, dovidenia.

– Dovi.

Keď za ním zatvorím dvere, ešte raz si v hlave všetko prehrám. V duchu sa zasmejem nad tou absurdnou návštevou a vzápätí ju púšťam z hlavy.

– Kto to bol? – chce vedieť Lucia.

– Ja neviem. Možno sčítanie ľudu.

– Dnes? Však je sviatok.

– Pýtal sa ma, či mám frajera.

– A máš?

– Náramne vtipné, – odvetím a všetku pozornosť už opäť venujem koláču.

Omrvinky zoškrabané z prvého pokusu nasypem rybke v akváriu, nech si aj ona užije tento výnimočný deň. Bez slova sa pustí do lovu. Nevšíma si ma, nepoďakuje.

Oba plechy sú už v rúre. Riad plače nad odkvapkávačom. Deň sa nezadržateľne blíži k poludniu. Sedíme s Luciou na pohovke a prerušujeme prípravy oslavy prepínaním dvadsiatich štyroch televíznych kanálov.

– ...*osud mladosti ešte nie je definitívne spečatený...*

– odznie na sekundu na ktorejkoľvek spravodajskej stanici. Poviem Lucii, aby neprepínala. Neorientujem sa rýchlo v reáliách prekvapivej správy, preto mám pocit, že hovoria o mne. Vzápätí sa však ukáže, že je reč o kine *Mladost* na Hviezdoslavovom. Nasleduje pikoška z politickej smotánky. Mikloško sa vraj zajtra ožení.

Tak potom je všetko v poriadku. Ešte mám kopeček času, pomyslím si.

Ďalšie zvonenie.

– Najprv sa opýtaj, kto to je, – kričím za Luciou, ktorá sa vybrala otvoriť.

– Predstavila sa ako Mária. Poznáš nejakú Máriu? – ohlasuje z chodby nečakanú návštevu Lucia.

– To by mohla byť Maja, moja tímlíderka, – rozmýšľam nahlas. Nespomínam si, že by som ju pozývala. Ale dobre. Ambície jej vyplňajú všetok súkromný život, tak nech, chůďa, zakúsi z toho môjho. – Pušť ju dnu.

– Nech je požehnaný pán tohto domu, ako je požehnaný Pán na nebi. Volám sa Mária a prinášam vám slovo

viery. Ďakujem, že ste mi otvorili, – recituje vo dverách až priveľmi decentne oblečená pani vo veku mojej mamy. Vyzerá ako Eva Siracká pred hladovkou. Čakám, že mi do ruky strčí kyticu narcisov.

Chcela som ju slušne privítať, ale zrazu túžim rýchlo zatvoriť, prelepiť vchod žltou páskou s nápisom POLÍCIA, zahrať dementnú.

Namiesto toho naznačím Márii, aby vstúpila. Dokonca jej ponúknem papuče pre hosťa. Lebo Mária ďakuje, hoci ešte nemá za čo, Mária možno chodila do triedy s mojou mamou, Mária je posol viery, ktorú ja nemám. Čo by ste urobili na mojom mieste?

– Čo budete piť? – pýta sa jej Lucia, zatiaľ čo si trasú rukami.

– Ak môžem poprosiť pohár vody.

Lucia sa na ňu škaredo pozrie a bez slova čaká na správnu odpoveď.

– Alebo radšej džús, ak nejaký máte.

Lucia si len povzdychne a odchádza do kuchyne.

– Lieky beriem, nemôžem alkohol, – zverí sa mi ospravedľujúco teta a už hľadá v kabelke pilule.

Mária mi zatiaľ ešte raz poďakuje za prijatie a vysvetľuje, že na autobusovej stanici to dnes nemá zmysel, keďže je štátny sviatok. Nikto nikam necestuje, a hoci to nemá vo zvyku, rozhodla sa náhodným šťastlivcom zvoniť pri dverách v nádeji, že budú mať záujem o skromný kúsok evanjelia.

– Vy ste sestry? – opýta sa teta, keď sa Lucia vráti s pohárom grepového džúsu.

– Nie, iba kamošky. Počuj, čo keby sme si potykali? – navrhne jej Lucia, ktorej som ešte nestihla povedať, že toto nie je Maja z mojej roboty. – Ja som Lucia. Pre priateľov Lu.

– Ja som Maja, ahoj, – odvetí amatérska katechétka a pridá jeden nesmelý úsmev.

– Nepriniesla si tortu? Ani kvety?

– Nevedela som, že prídem na oslavu, mrzí ma to.

Ale mám pre vás slovo Božie. Preto som tu.

No do kelu.

– Prišla mi na um jedna príhoda zo života, ktorá by mohla byť mojím darom pre vás. Zamlada som bola na mládežníckom výlete na Šumave.

Fúha, toto bude na dlhšie, pomyslím si.

– Keď sa tábor skončil, musela som čakať na našich, ktorí mali po mňa prísť autom. Stála som celý deň pred poľovníckym zámkom, ktorého meno som už dávno zabudla. Pred večerom ma zavolali dnu. Rodičom sa pokazilo auto niekde pri hraniciach, takže prídu až zajtra, oznámil mi lesník, čo býval v zámočku. Postlal mi posteľ v obrovskej obývačke s kozubom, na nočnom stolíku nechal zapálenú petrolejovú lampu, aby som sa nebála. Vonku zavýjala víchrica, dážď šľahal do jedlí stojacich okolo domu. Cítila som sa stiesnena, a tak som siahla po niečom na čítanie. Na kozubovej rímse som našla útlu brožúrku. Niečo také strašné som v živote nečítala! Akýsi lekár v knižke nechal vybušiť celú svoju zúrivosť proti smrti. Ešte teraz si pamätám niektoré vety. Stálo tam: „*Ó, ty smrť, ty nepriateľka ľudstva! Celý tento týždeň som zápasil o ľudský život a myslel som si, že som toho človeka vrátil na breh*“

života. A potom si sa zdvihla, šklabiac sa za peľastou posteľou, a uchopila si ho. Všetko bolo márne. Môžem liečiť ľudí a pritom viem, že aj tak je všetko márne. Prichádzaš ty so svojou kostnatou rukou. Ó, ty klamárika, ty smrť, ty nepriateľ!“

– Ach! – vyjde zo mňa. Normálne počujem vietor lomcovať okenicami, tancujúce svetlo sviečky robí čítanie ešte bolestivejším.

– Tak veru, – nedá sa prerušiť Mária. – Na každej strane len nenávisť k smrti! A potom prišlo to najstrašnejšie: „*Ty smrť, ty bodka, ty výkričník!*“ A pokračoval doslovne takto: „*Ó, prekliata, keby si bola len výkričníkom! Ale keď hľadím na teba, meníš sa v otáznik. A ja sa pýtam: je smrť koniec všetkého alebo nie? Čo príde?*“

Po tejto kľúčovej ontologickej otázke sa Mária na moment upokojí. Najprv si myslím, že je to vôňa spáleného vosku, ale v sekunde si uvedomím...

– Koláč!

– Koláč? Nie, ďakujem. Ja som na slané, – chytí sa pani Mária. S Luciou si dáme neohlásené preteky na hladkých sedem metrov. Prvá cena je prihorený, ale možno ešte stále stráviteľný perník.

– Ježiši, Hani! Hovorila si mi, že tá tvoja šéfka je trochu magor. Ale až takto? To som ešte nevidela, prisahám-bohu, – šepká mi Lucia v kuchyni, zatiaľ čo ja bez utierky v napätí otváram horúce dvierka na rúre.

– Teraz aspoň vidíš, prečo nechodím do kostola, – odvetím sucho. Nie je to však úplná pravda.

Dom pri jazere, život vo fľaši

Celá pravda je taká, že mne tam bola vždy zima.

Keď počujem slovo nedeľa, okamžite cítim chlad od podlahy ako vtedy ráno v kostole na omši. Teplo po celom tele prišlo až na obed pri slepačej polievke. Ako malé dievčatko som si myslela, že kostol je divadlo, kam sa neplatí vstupné. Nepripadalo mi však nijak zvláštne – hralo sa stále jedno a to isté predstavenie a vyskytovalo sa v ňom len veľmi málo humoru.

Vlastne takmer žiadny.

A keď aj, tak potom čierny. Ako šatky stríg v predných laviciach, ktoré na nás gánili, aby sme boli ticho, stáli nepohnuto, keď pán farár hovorí. O pokání, o smrti, o očistci, o raji, o vykúpení z tohto sveta plného hriechov a bolesti. Kázne o Ježišovi na kríži z vôle Židov, akoby Ježiš sám nebol Židom a scenár ukrižovania nenapísal sám Boh. Do toho tie isté pesničky, často odspievané falošne, za sprievodu strach naháňajúceho organu. Ale hej, aj o láske, no najmä o tej k Bohu, k viere. O milosrdenstve v tej nemilosrdne pokrivennej dobe. A potom opäť o smrti. Nerozumela som tomu, nepáčilo sa mi to, bolo to na míle vzdialené svetú tam za ťažkými drevenými kostolnými dverami.

Vyrastala som v Krížnej. Náš dom stál neďaleko jazera a bývali sme v ňom so starým otcom. Na babku z ot-

covej strany sa veľmi nepamätám, zomrela, keď som bola ešte batola. Starký bol hluchý za dvoch a ani toho veľa nenahovoril, ale zato mal rozprávkovo šikovné ruky. Keď po dvadsiatich dvoch rokoch práce v okolitých baniach odišiel do predčasného dôchodku, s pinzetou zovretou v prstoch ďalej fáral – do veľkých sklenených fľaš. Tvoril v nich nové a nové svety z minerálov a machu, do ktorých usádzal bezmenných panáčikov z dreva a papiera. Volal ich fľaše trpezlivosti a tie, ktoré nepodaroval, predal za pár korún.

Keď neskôr pomaly strácal pamäť a istotu v rukách, jedna z nich ostala nedokončená. Mám ju doteraz v svojej izbe na skrini. Ako som dospievala, čoraz väčšmi som bola presvedčená, že by som ju mala čo najskôr doplniť o ďalších osadníkov. Nikdy som sa však neodvážila. Bála som sa, že sa mi ten miniatúrny svet vo fľaši zrúti ako domček z karát.

Ale aspoň som pochopila, že presvedčenie je človeku nanič, ak mu chýba odhodlanie.

Krížna je jedna z troch osád, ktoré spolu tvoria obec Kopanice. Keby som bola patetická, poviem, že Kopanice sú rozprávková krajina, keby som bola cynik, poviem to isté, pretože každá taká krajina raz upadne do zabudnutia. Z detstva si pamätám cestu do školy, ktorá bola smerom tam veľmi krátka a smerom domov neuveriteľne dlhá. Spomínam si na kúpanie sa v studenej vode jazera, ktoré sa v zime premenilo na prírodné klzisko. Navôkol ovocné sady, zelené lúky a hory, ktoré v sebe ukrývali mnohé poklady sveta. Tých šesťstodvadsať metrov nad morom mi pripadalo tak blízko k oblohe a tak ďaleko od sveta za kopcami, že keď som sa prvýkrát ocitla v okrese mes-

te, vzdialenom od Kopaníc ani nie desať kilometrov, s pocitom, že som na inom svetadiele, čakala som černochova na prechádzke v úzkych uličkách.

Neboli tam.

Stretávala som ich len v knižkách, ktoré čítal môj otec. Tak som sa zoznámila aj s tučným detektívom, ktorý ani nebol detektív, lebo všetky prípady za neho vyšetroval jeho asistent. Tučko s čudným menom Nero sa len celé dni napchával rôznymi dobrotami a v prestávkach medzi hodovaním bol zatvorený v skleníku a pestoval orchidey.

Môj desaťročný mozog mal predstavu o slove skleníček. Rozumel aj tomu, že orchidea bude nejaká rastlina. Lenže aká?

To sa v knihe nikde nepísalo.

– Orchidea je kvet, – vysvetľoval mi otec.

– Ako vyzerá? Ako vonia? – vyzvedala som ďalej.

Kvetmi sú aj šišky na konároch smrekov, ale do vázy by som si ich nedala.

Otec sa na minútu zamyslel a potom sa ma opýtal, či už mám hotové domáce úlohy. Povedala som, že áno. Nepamätám sa už, či to bola pravda, ale dodnes si viem vybaviť celý sobotný výlet do Štiavnice, kde som v jednom dne už neexistujúcom kvetinárstve prvýkrát uvidela rozkvitnutú orchideu. Nepodobala sa na nič. Na nič, čo som dovtedy videla. Pripomínala mi ľudskú tvár. Fialová ako líca malého bratranca, pod ktorým sa raz v zime prepadol ľad, a keď sa ho chlapcom podarilo vytiahnuť, už nežil. Tiež trochu púpavovo žltej, úlomok slnka, ktorý nečakane uviazol na dne jazera. Tvár, ktorá sa nesmiať ani nesmútiť, ale nedovolila mi prestať sa na ňu pozerieť.

Túžila som sa jej dotknúť.

Mali ich tam vo váze tri či štyri a asi boli dosť drahé. Pretože som sa pokúsila predstaviť si množstvo zmrzliny, ktorú by som za tie peniaze mohla kúpiť, no nepodarilo sa mi to. Potom vždy, keď sa niektorá spolužiačka sťahovala s rodinou kamsi do mesta, kreslila som jej do pamätníka, čo som videla v kvetinárstve, a písmom barokových tvarov som dopísala venovanie: *Orchidea od Hanky*.

Dnes by som povedala, že som vtedy zažila prvé štádium závislosti od orchideí. Možno vďaka tomu, že som bola ešte stále dieťa, nezanechalo to na mne žiadne následky.

O závislosti od orchideí koluje medzi zasvätenými množstvo historiek. Keďže je tento druh závislosti finančne náročnejší ako kokaín, údajne sa jedna staršia pani snažila preorientovať na psie plemeno. Medzi dedkami pomerne rozšírená a úspešná úchylka, ktorou je možné zahnať samotu. Táto pani si teda zaobstarala pudlíka a urobila všetko pre to, aby ho mala rada.

Po pol roku zomrela. Čo sa stalo s pudlíkom, neviem.

Naša rodina sa v ničom nelíšila od ostatných rodín mojej generácie a sociálnej triedy, do ktorej by si nás zaradil ty. Otec bol vyučený vodoinštalatér, možno preto, že spodná voda bola to jediné, čo zostalo v kedysi bohatých baniach. Cez týždeň pracoval, v sobotu chodil po fuškách a v nedeľu čítal knihy, ktoré v tom čase museli byť za babku. Mali sme ich plnú obývačkovú stenu. Niekedy si vypil a raz za pár rokov sa zrúbal do bezvedomia. Najmä vtedy, keď prišiel o robotu. Nikdy ho však zo žiadnej nevyhodili. Jeho problém bol, že kdekoľvek sa zamestnal, po pár rokoch ten podnik zatvorili alebo presunuli na druhú stranu republiky.

Mama celý život pracovala ako kuchárka. Ako malá som si myslela, že je prezidentkou všetkých kuchárook na svete. Pamätala si desiatky receptov a každé jedlo, ktoré uvarila, chutilo rovnako dobre ako naposledy. Presne tá istá chuť, tá istá vôňa. Dám krk na to, že na povrchu nedeľného vývaru v mojom tanieri plával navlas rovnaký počet mastných očí ako pred týždňom. Mamin perfekcionizmus bol pre mňa jedinou traumou z detstva, čo by nestačilo ani na béčkový americký film. Prvé roky môjho varenia a pečenia boli preto poznamenané až chorobnou neistotou, či niečo nepokazím, či to bude chutiť tak, ako má. Prešlo ma to až na vysokej škole, kde som si varila sama pre seba a bola som si jediným sudcom, či mnou pripravený pokrm je trest alebo odmena hladujúcemu.

Vyrastala som na dedine aj prázdninovala som na vidieku, keďže starí rodičia z matkinej strany bývali na novobanských Štáloch, ktoré sa v ničom podstatnom nelíšili od mojich milovaných Kopaníc. Možno len v tom, že starokovci hospodárili na nemalom majetku, ktorý za celý život nadobudli poctivou robotou, a my sme hospodárili len s peniazmi, ktoré rodičia zarobili. Ťažko povedať, s čím sa ľahšie vychádza. Či s počasím a otelenou kravou alebo so skromnou výplatnou páskou.

Keď som bola malá, starká mi nedala raňajky skôr, než som sa verejne a nahlas, kľáčiac na posteli pod obrazom Bohorodičky, nepomodlila Otčenáš, Zdravas, Sláva Bohu aj Verím.

Bosej a hladnej ťahalo mi na nohy ako v nedeľu v kostole. Prečo by mala byť viera utrpením?

Až potom som sa „smela“ napiť čerstvo nadojeného, teplého mlieka, ktoré je jedným z najnechutnejších nápojov, aké poznám. Ale zdravší ako všetky Actimely a ProBio nápoje dokopy. Pánboh zaplať.

Od detstva si pamätám, že stará mama často robila zo všetkého drámu, kričala na svojich dospelých potomkov vrátane mojej mamy, takže nakoniec nikto zo šiestich detí so starými rodičmi nezostal bývať a všetka tá zlosť či bôľ z premárneného života sa otočili k starkému, ktorý sa všetko snažil obrátiť na žart, smial sa popod fúz, ktorý nemal, a jeho ženu šlo roztrhnúť od jedu. Starká s výrazom nepochopeného proroka vždy povedala niečo neopakovateľné.

– Smeješ sa, pošklabuješ ako taký hadík medený! Ale pamätaj, na každú opicu má pánboh palicu! – a starý otec s úsmevom odkráčal za svojimi kravkami, podriemať si pod jabloň, odkosiť pašu. Týmto štýlom dokážu spolu žiť už dlhšie než päťdesiat rokov. Hoci to odporuje všetkým receptom doktora Plzáka, teórii o mužoch z Marsu a ženách z Venuše, pretože bohom vojny bola v tomto prípade vždy moja stará mama a starký mal bližšie k Venuši či kedysi aspoň k jej pahorku.

To je všetko. Celá moja rodina, celé moje detstvo ničím nevybočovali z priemeru.

Žiadne selanky, nijaká hladujúca dcérka starej Čenkovej.

Nenašiel sa ani nevlastný otec, ktorý by bol aktívny v disente, nemala som strýka, ktorý by zo Západu posielal platne Duran Duran a inú úpadkovú zábavu.

V sobotu ráno som hltala pioniersku lastovičku, o existencii rakúskej televízie som nemala ani šajnu a prvé

rifle mi naši kúpili, až keď som išla v deväťdesiatom druhom na gymnázium. Pre niekoho to nemôže byť zaujímavý príbeh, ak som sa už na základnej škole nezamýšľala nad zvrátenosťou komunistického režimu. Keď som z niečoho bola zúfalá, tak jedine z tých otrasných modrých gatiek z teplákoviny, ktoré sme všetky museli povinne nosiť na telesnú. Môj život do prvej menštruácie bol úplne obyčajný a v tej obyčajnosti bola celá jeho krása.

Jediná zvláštnosť sa spájala s mojimi súrodencami. Ja som totiž žiadne sestry ani bratov nemala. Ani len jednu drobučkú sestričku, na ktorú by som dávala pozor, vôbec nič. Bola som jediným jedináčikom v dedine, svojím spôsobom atrakcia. V tých časoch sa nosilo mať aspoň dve deti a jedináčikovia boli väčšinou rozmazané decká snobských rodín z miest, ktoré sme všetci neznášali, ak sme sa stretli na Odznaku zdatnosti či na Partizánskej puške. Keď naši plánovali prírastok, obmedzili výrobu vo fabrike, v ktorej otec práve pracoval, a preradili ho na iné, slabšie platené miesto.

Mama zrejme pochopila, že je to symptomatické a v budúcnosti by to mohlo spôsobiť finančnú tieseň. Raz som sa jej opýtala, prečo sa mi nepostarali o súrodenca. Prirovnala svoje rozhodnutie k pečeniu koláča, pri ktorom sa náhle minie cukor.

– Mohol by sa síce dopiecť, aj by dobre vyzeral, ale nebol by ani sladký, ani slaný. Taký koláč-nekoláč. A kto by také čosi jedol?

Pripadalo mi trochu morbídne to prirovnanie, no pochopila som.

A našla som si sestru sama.

Lucia bola z Prievidze. Rodičia ju odvelili na gymnázium do bohom zabudnutej Štiavnice, lebo ju nezvládali a internátna drezúra ju mala priviesť na správnu cestu. Najprv som sa jej bála. Jedného dňa zamkla predsedníčku triedy Osvaldovú do skrine na učebné pomôcky. Matikárovi tvrdila, že ju uniesli ufóni a mal by radšej zrušiť vyučovanie, pretože my bez svojej predsedníčky nezačneme. Keď započul tlmené zvuky, ktoré vydávala zúfalá Osvaldová zo skrine, Lucia vyhlásila, že už je po nej, že ten nezrozumiteľný hlas je jej duch a všetko je teraz jedno, lebo nezavolať políciu a Osvaldová si tú geometrickú postupnosť doberie v pekle. Matikár prikázal vypustiť predsedníčku zo zajatia, utíšil jej hnev tvrdením, že keby sa jej niečo stalo, určite pôjde do neba. Lucii navrhol dvojku zo správania. Keď som si večer doma premietala v hlave, čo sa udialo v škole, zrak som mala voľne položený na dedovej fľaši trpezlivosti a uvedomila som si, že v nej nikto ako Lucia nie je. Že by sa tam ani nezmestila.

Bol to môj prvý rok na gymnáziu, popoludnia trávené, aj keď v malom a starom, ale v meste, ktoré tiež vo fľaši nebolo. Začal ma príťahovať ten svet za sklom. Rozhodla som sa, že sa s Luciou skamarátim skôr, než ju niekam preložia. S ňou som si prvýkrát zapálila a ešte v ten istý deň som aj s fajčením prestala, pretože mi to vôbec nechutilo. Vďaka nej som sa naučila bozkávať. Počas jedných prázdnin mi dovolila pobozkať jej spiaceho brata. V to leto som to tajne urobila ešte raz, potom znovu, a keď sa ukázalo, že jej brat spánok len predstiera, pomohlo nám to obojom zdokonaľiť techniku. Ale nič viac. Nepripadal mi veľmi pekný, ani chytrý a bol rovnako

starý ako ja, čo bola v tých pubertálnych časoch neprekonateľná prekážka.

Lucia Stypová bola moja prvá osobná lekárka, pociťovo merajúca rýchlosť rastu môjho poprsia, a ja, Hana Kramárová, som jej za túto starostlivosť platila rovnakou mierou. Za štyri roky sa z nás stali nerozlučné kamarátky, nevlastné sestry a nič sa na tom nezmenilo, ani keď som po gymnáziu odišla na vysokú školu a Lucia začala pracovať.

Toto všetko som ti rozprávala cestou k nám, k môjmu domu pri jazere. Šoféroval si, potichu so záujmom počúval. Keď sme sa štvrali z Hámrov serpentínami hore do Kopańíc, tá krása naokolo ťa celkom vyrušila.

– Bohatstvo, je to tu nádherné! Čistá krása! – hovoril si s nadšením a jednou rukou si tľapkal po volante nepokojný rytmus. – Mi povedz, prečo si odtiaľto odišla?

– Na život vo fľaši je pekný pohľad. Ale ťažko sa v nej dýcha, – odpovedala som ako nejaká pinda z divadla.

5.

– Všetky príbehy, ktoré som čítal, svorne hovoria, že láska nikdy nie je bez prekážok.

– Aj keď nerovný bol milujúcich rod...

– Tie muky! Láskou planúť pre nízkeho!

– ...aj keď vek ich nebol dobre zladený...

– Tá hanba! Pristará pre mladého!

– ...aj keď od príbuzných závisela voľba.

Jún a júl boli veľmi daždivé a podivuhodne chladné mesiace podobné zime v divadelnej hre, na ktorú si ma včera zobral, a extra teplo nie je ani v tieto dni. Na hradnom nádvorí sa pomaly stmievalo, keď sa Sen noci začal. Silný vietor prevracal biele záhradné stoličky v „hľadisku“. Nebyť diek, ktoré nám rozdali, a pančovaného vareného vína počas prestávky celkom zábavného predstavenia, asi by som na včerajší večer so Shakespearom nespomínala najlepšie.

Potom sme išli rovno domov, ale ty si sa len prezliekol a so slovami, že musíš súrne niečo vybaviť, zavrel si za mnou dvere. Ešte predtým si mi stihol sľúbiť, že dnes budeme celý deň spolu.

Lebo dnes nie je deň ako každý iný.

Na to všetko myslím, keď spolu s Luciou degustujeme perníkový prihorenc. Tak trochu ti ho dávam za vinu.

Skúšam dovolať sa ti na mobil. *Volané číslo momentálne nie je v dosahu...* Kde si?

– Po tretej fľaši vína bude výborný, – vyriekne konečný verdikt Lucia.

– Najvyšší čas otvoriť prvú, – poviem a z chladničky vyberiem jedno červené s motýľom na etikete.

– Tvoja šéfka fakt nepije?

– Lu, ja tú ženskú vôbec nepoznám. Vidím ju prvýkrát.

– Tak čo tu potom robíš?

– Rozpráva svoj mysticko-literárny zážitok z pionierskeho tábora. Zatiaľ bez pointy.

Vraciame sa späť k tete Maji, ktorú asi premohla únava z dlhej cesty do detských čias na Šumavu a drieme posediačky na pohovke.

– Som jej šupla jednu vodku do toho džúsu, – prizná sa pošepky Lucia. Chcem jej povedať o liekoch, ale ako počujem tetu spokojne pochrapkávať, uvedomím si, že v tejto chvíli je to už celkom zbytočné.

Nehlučne odkráčame, opatrne zatvorím dvere a pokračujeme v načatej fľaši. Postavím vodu na vajíčka, z chladničky vytiahnem maslo, šunku, syr a kyslé uhorky na chlebičky. Rozmýšľam, či tie dve veľké bagety budú dosť, lenže sama netuším, koľko ľudí sa tu dnes zide. V duchu ich rátam, a keď som už na konci, preruší ma zvuk kľúča otáčajúceho sa vo vchodových dverách. Idem ťa privítať.

Ale dvere sa neotvárajú. Nič.

Len ticho.

– Kto je tam? – opýtam sa trochu prestrašená a nakuknem cez kukadlo na chodbu. Na konci dlhého tunela toho dvojcentimetrového blízkoľadu je ďalší tunel.

A na jeho konci obrovské čierne oko. Zamrká na mňa dvakrát.

– Kto by tu jedol, – zaznie známym hlasom otrepaný fór. Havran pozná len otrepané vtipy.

Iba historky požičané z iných životov iných detí z detských domovov. Niekedy mi rozpráva o detstve v týchto zariadeniach. O skvelých vychoškách, ale aj o tých, ktoré si prišli odkrútiť svojich osem hodín s cigánskou čvargou. Ako sa kedysi tešil zo sviatočnej pozornosti rôznych zdvořilých pánov, postarších herečiek, vlastníkov televízií a ich nadácií a ako ich dnes nemôže ani cítiť, pretože to všetko bol a je iba podfuk. Známe mená vyťahnu z peňaženiek dobrákov strašné peniaze, z ktorých nemalá časť ide na ich mzdu za charitatívnu „prácu“ v nadácii. Každé Vianoce, každý Deň detí. Zvyšok roka o nich nepočuť. Keď niekto dovŕši osemnástku, vylejú ho z decáku a ani pes už po ňom neštekne.

Otvorím dvere. Za nimi Havran s obrovským ďalekohľadom.

– Čau. Pecka, čo? – celý žiari, keď si obzerám tú vec.

– Čo s tým ideš robiť?

– Predsa pozorovať hviezdy. Je úplne perfektný.

A vieš, čo ma stál? Chcel len dve kilá ten šupák, ktorý sa obšmieta tu okolo.

– Čo ak ho niekde ukradol?

– Čo ja s tým? – mrdne plecom Havran a nadšene pokračuje. – Už sa neviem dočkať, keď objavím nejakú hviezdu. Potom ju pomenujem po tebe, chceš?

Bol to posun. Viac sa nesnažil hviezdou sa stať, teraz skúšal hviezdu objaviť.

Nemám silu a ani náladu vysvetľovať mu, že to možno nebude také ľahké, ako si predstavuje. Havran postaví ďalekohľad do kuchyne hneď vedľa akvárika, lebo si vraj musí najprv poriadit' izbu. Lenže ja viem, že túži, aby sme všetci chodili okolo a trúsili poznámky o úžasnej vecičke, ktorú by sme tiež radi vlastnili.

Volám ho do kuchyne na chlebíčky.

– Fúha, vyzerajú dobre. Tak ja si dám teda.

– Ruky máš umyté? – zapojí sa do konverzácie Lucia. Havran náhle znehybnie, na tvári výraz akoby mu Lu práve vystrieľala súrodencov. – Srandujem, pokojne si zober.

– Kristaboha! Povedz jej, nech mi toto nerobí.

Človek sa snaží zabudnúť na ten pojebaný decák, ale vždy sa nájde niekto, kto mu ho pripomenie, – jeduje sa náš Cigánik. – Počkať, počkať... Dnes je tá oslava, dnes máš narodeniny? Si možno myslíš, že Havran zabudol, sa vysral na teba, však? Há! Niečo pre teba mám.

Vytiahne z vrecka malý sivý kameň a podá mi ho.

– To je meteorit. Úlomok hviezdy. Pecka, čo?

Je to naozaj zvláštna skala. Trochu ľahká vzhľadom na svoju veľkosť, farbou väčšmi pripomína betón než horninu.

– Ty mi neveríš. Vidím to na tebe. No povedz!

Neveríš mi.

Mám asi pol sekundy na hodnovernú reakciu.

– Verím ti. Páči sa mi, ďakujem.

– Fakt? To je super. Všetko najlepšie, – zamumle s plnými ústami, podá mi ruku a stále rovnako neohrabane, zmätene ma pobožká na obe líca. – Dáte aj mne z toho vína?

Nalejem mu. Havran vypije víno na jeden dúšok. Potom zo zeme zodvihne ruksak, začne si niečo písať a odchádza do svojej izby. Vzápätí sa vráti a naleje si ďalší pohár.

– Super víno. Díkes.

Sedíme s Luciou za stolom, Mickey Mouse chránený sklom nástenných hodín ukazuje pol hodinu pred treťou.

Vstanem, pritiahnem Havranov hvezdársky ďalekohľad k oknu a nasmerujem jeho neúnavné oko priamo do mesta.

Na najvrchnejšom poschodí jednej z výškových budov sa v prázdnej miestnosti prechádza muž vo svetlej košeli. V jednej ruke drží akési dokumenty, v druhej telefón. Počúva. Keď hovorí, prudko gestikuluje.

Dnes je štátny sviatok, deň pracovného pokoja.

– Čo tam vidíš? – pýta sa Lu.

– Našu budúcnosť.

– Tak to otoč sem, ešte musíme dožiť prítomnosť.

Vrátim sa k stolu, na ktorom sa odkiaľsi objavila obrovská kniha s neprehliadnuteľným nápisom *Orchids*. Chcem si ju prisunúť a prezrieť, ale na prvý pokus sa mi to nepodarí, pretože má aspoň tri kilá. Je to jedna z tých kníh, ktorých informačná hodnota je blízka nule, ale tento nedostatok plne vynahradia excelentné celostranové fotografie na kriedovom papieri.

– Ďakujem. Je nádherná.

– Bolo to zúfale, vôbec som nevedela, čo ti kúpiť. Nie je to paradox? Človek tu dostane už úplne všetko a aj tak sa darčeky ťažko vyberajú...

Potom vypustím z úst tú frázu, že si nemusela robiť starosti a objímam ju. Stojíme zrastené uprostred kuchyne ako také dve špagety zavesené na vidličke.

Pozerám sa na knihu rozvalenú na stole, na fotografiu *Cattleye*, ktorá ju zdobí, a napadne mi, že naše priateľstvo je podobné mykorhize – spolužitiu koreňov a huby. Väčšina druhov orchideí nemôže bez vytvorenia mykorhizy vyrásť do dospeljej rastliny. Ich semená sú totiž veľmi malé, neobsahujú skoro žiadne zásobné látky. Preto počas klíčenia láka semiačko hubu na prerastanie do svojich buniek. Vznikne hubovité kĺbko, ktoré získava dôležité látky, ako sú pektíny a celulóza. Po nejakom čase, ktorý pri záhradných druhoch trvá aj niekoľko rokov, začne rastlina hubu požírať. Získané živiny použije na rast, až pokým nedospeje do kvetu. My dve akoby sme si pravidelne vymieňali úlohy, delili sa o živiny v snahe dospieť a zároveň nikdy nezostarnúť.

No všetko nasvedčovalo tomu, že nám tento proces bude trvať dlhšie ako obyčajne. Dávno sme už mali byť v rozkvet, obklopené hlučným davom utešených detí, obdivované svojimi pestovateľmi.

Ten môj sa dnes pravdepodobne riadil radou jednej pestovateľky orchideí z Kórey, ktorá na margo vlastných šľachtiteľských úspechov prezradila: „*Treba ich láskyplne zanedbávať, potom dosahujú najlepšie výsledky.*“

Myšlienky mi preruší zvonenie mobilu. April. Chce vedieť, či sme samé, či nie je v byte žiaden chlap. Netuším prečo. Poviem, že vzduch je čistý. Sledujem pri tom Luciu, ktorá si zapaluje cigaretu vedľa pootvoreného okna.

– Dobre. O pol hodiny som tam. Potom budeš mať návštevu, – oznámi mi April a položí. V tej chvíli akoby

zapla prehrávač v Havranovej izbe. Na maximum, aby zobudil aj hluchého.

A tiež driemajúcu tetu nábožnú v obývačke.

– Panebože, ja som zaspala. Prečo ste ma nezobudili, aby som už odišla? Asi som vás nudila, však? – ospravedlňuje sa teta Maja

– Ani nie, teta. Pekné to bolo, – upokojí ju Lucia nepamätajúc si, že si s ňou potykala. – Dáte si ešte džús?

Chcem ju zastaviť, ale z chodby opäť zaznie zvonenie. Nedočkavo kráčam k dverám a v hlave si pripravujem päťsekundový výstup urazenej ženy, po ktorom ňa silno objímam. Aspoň na dve minúty. Šetrím si sklamanie a otváram dvere bez toho, aby som sa najprv presvedčila, či si to naozaj ty.

– To som zase ja.

Pred dverami stojí muž s briadkou a na tvári ma taký priblížý výraz, ako by ho práve čapli revízori.

– Vidím, – odvetím a čakám, čo sa bude diať.

Muž zodvihne jednu ruku akoby na ospravedlnenie a druhou sa hrá so svojím mobilom. Potom ucítim, ako mi vo vrecku vibruje telefón. Na displeji zasvieti „úchyl.“

– Tak to ste vy, – poviem bezfarebne. Volal mi už prinajmenšom trikrát, ale ani raz nepovedal ani slovo. Len chvíľu funel a potom zavesil. Poprosila som Riša, aby ho vytočil naspäť a dohodovil mu, nech dá pokoj. Ale vykašľal sa na to.

– Asi si myslíte, že som nejaký úchylák.

– Presne to si myslím.

– Hľadám toho chlapca.

Už sa netvári ako idiot. Teraz vyzerá ako revízor on sám. Zaczvakne mi, že sa pýta na Havrana. Ktorý mi na tomto magorovi pretelefonoval takmer dva litre. Premýšľam, čo poviem.

- Viem, že je tu. Videl som ho prichádzať.
- Môžem vedieť, prečo ho hľadáte?
- Niečo som mu podaroval a mal by mi to vrátiť.
- Ak ste mu niečo darovali, prečo to chcete naspäť?
- Pri všetkej úcte, slečinka, do toho vás nič nie je,

– odsekne a bystrý um v jeho modrých očiach vystrieda neľudský chlad.

- Aha. Vlastne máte pravdu, – zakončím debatu.

Urobím dva kroky dozadu a chcem zavrieť, ale muž rýchlo strčí nohu medzi dvere.

- Vás sa to netýka. Možno sa ešte zastavím večer.

Alebo mu odkážte, nech sa mi ozve.

- Dovidenia, – naznačím mu, že jeho noha nie je v našom byte vítaná.

Keď zatvorím, všimnem si, že z Havranovej izby na mňa pozerajú dve čierne oči. S tresnutím dverí náhle zmiznú a ja ostávam v chodbe sama. Premýšľam, či je teraz tá správna chvíľa opýtať sa ich majiteľa, čo od neho ten magor chce. A tiež, či to vôbec chcem vedieť.

Všetko, čo som chcela vedieť o sebe a nemusela som sa ani pýtať

Niekedy koncom októbra 2006, približne po troch mesiacoch chodenia a niekoľkých týždňoch spolunažívania v jednom byte.

S tebou.

Pred domom nás vítala neskorá jeseň. Les naokolo nezadržateľne opúšťali jeho najlepšie farby, na hladine jazera lenivo plávala škvrna z listov, ktoré sem privial vietor. Aj z diaľky bolo vidieť nikým nechcenú úrodu, ktorá visela na ramenách starých jabloní. Na pohľad pekný, pre dušu domorodca nepochopiteľný sprievodný jav rozkvitajúceho chatárstva v dedine.

Hneď ako sme vystúpili z auta, presiakol mnou pocit domova. Z niekoľkých strán sa ozýval nástojčivý zvuk cirkulárky, v nose páлил dym horiaceho lístia a buriny, ktorý ako svätójánske vatry vymedzoval chotár obce. Sobota ráno. Čas ako stvorený na prácu.

Možno som v ten deň bola napätejšia než ty – nastal čas spoznať navzájom svoje rodiny. Lebo, aj keď to málokto pripúšťa, táto etapa vzťahu neraz môže zmeniť smer cesty. Dvaja ľudia sa znenazdajky ocitnú na rušnej križovatke nového príbuzenstva a zatúžia otočiť sa na mieste, ísť nazad. No už niet cesty späť na tichý lesný chodníček, preč od všetkých starých hriechov, urazených materií, roz-

vadených synov a bolestivých nezahojených rán, z ktorých sa neraz nedokážu a nechcú naše rody vystrábiť.

Rodinná pamäť jediná má neobmedzenú kapacitu, nie je možné ju vymazať. Aj keď niekedy by to bolo lepšie.

– Ahoj, môj. Veru, dlho si sa neukázal, – privítal Riša starý otec, ohrievajúci sa na lavičke pred domom. Začiatok zlý, koniec dobrý, pomyslela som si.

Doma bola len mama, pripravovala obed ako na svadbu. Otec robil vodu nejakému Pezinčanovi v Dômkoch.

Vypili sme spolu po šálke bielej kávy, odpovedal si na niekoľko základných zdvorilostných otázok a potom sme sa takmer až do zotmenia zamestnali v záhrade.

Žiadalo sa mi manuálnej práce na čerstvom vzduchu a ty si neprotestoval. Možno si rýľoval prvýkrát v živote, neviem. Ale chvíľu som ťa pozorovala, ako zručne prevraciaš veľké kusy zeme na lopatky, a musela som uznať, že ti to ide.

– To je tajomstvo, – odpovedal si na moju otázku, kde si sa to ty, bratislavský chlapec, naučil.

– Ach, ty tajomstvo. Vieš čo?

Zatváril si sa, ako keby si rozmýšľal. Klaun si, nie tajomstvo.

– Lúbim ťa. A som veľmi rada, že si tu so mnou, – povedala som a zavesila som sa ti na krk.

Ešte som nenašla odvahu ti povedať, že ťa milujem. Lúbiť, to je mať rád. Veľmi. Ako spánok, ako kvety, ako život. Milovať znamená chcieť s niekým stráviť zvyšok života.

– Aj ja mám pre teba tajomstvo. Vedel si, že orchidey sa u nás pestujú aj ako záhradné rastliny? Začalo sa s tým niekedy za prvej republiky, no. A taký vemenník dvojlistý rastie celkom voľne po lúkach.

– Vemenník či semenník?

– Vemenník, po latinsky *platanthera*, – mudrovala som, ešte stále v tesnej blízkosti tvojho spoteného tela. Bruškom opretá o prebúdžajúce sa prirodzenie, celkom som zabudla na prácu, netrápila sa susedom, ktorý sa možno prizeral. Dostala som chuť, ale nebol vhodný čas ani miesto. Preto som len pritvorila oči a prehrala si posledné amatérske video svojej zvrhlej pamäti.

Pri večeri sme už sedeli všetci spolu, iba tma stála smutná za dverami. Trochu som trýpla, aby si nezačal rozoberať spôsoby sebaukájania vrcholných predstaviteľov nášho štátu, keďže naši kedysi tú Mečiarovu lúzu volili. Ale držal si sa statočne, udržiaval si konverzáciu v medziach bezpečných pre obe strany.

Mama však zakrátko pozvoľna preplávala z plytkého brehu eufórie do hlbokých vôd skepsy a sebaľútosti. S pribúdajúcim vekom akoby vedome vylúčila možnosť inej nálady. Čo je najhoršie, sama si niekedy uvedomujem, že túto otrasnú vlastnosť som po nej zdedila, že to nesúvisí s vekom. Buď radosť, alebo smútok, láska alebo nenávisť, nič medzitým. Len rozbúrené more, ktorého vlny nás bez zľutovania hádžu o dva tvrdé skalné útesy. Zrazu cítila silnú potrebu posťažovať sa pred Rišom, ako biedne s otcom nažívajú, aký ťažký je život v tomto kraji.

– Hádám to nebude až také zlé, – znela tvoja prvá, diplomatická odpoveď. Nepomohlo.

– Ááale, veruže. Toto nie je Bratislava, kde sú platy trikrát vyššie. Robíme, čo sa dá, nešťažujeme sa. Iba toľko som chcela, že na nás tu, po dedinách, nikto nemyslí.

Naberiem ti ešte z tých francúzskych zemiakov? – opýtala sa mama a v tom momente som už začala hysáčiť.

– Nie, ďakujem, teta, som plný. Viete, s tou biedou je to trochu zložité. Niekedy zložitejšie ako s bohatstvom. Neraz sa stalo, že ľudia, ktorí mali v banke uložené veľké peniaze, uverili fámam konkurenčných bánk, že ich investície nie sú ničím kryté. Vraj je ich banka nesolventná a mohli by o peniaze čoskoro prísť.

– Veru, ako s tým BMG.

– Iné som mal na mysli. Keď tí ľudia pod vplyvom poplašných správ začali hufne vyberať svoje peniaze, naozaj sa stalo, že banka sa čoskoro stala nesolventnou, strácala kapitál, – vysvetľoval so zápalom Rišo. – Podobne je to aj s rečami o chudobe. Človek sa do nich započúva, prestane sa snažiť a ani sa nenazdá, je z neho sociálny prípad. Teta, veď máte pekný dom, záhradu. Hanka mi hovorila, že občas s ujom zjídete do Sklených Teplíc do kúpeľov. Tak aká chudoba?

Možno to mame samej konečne začalo pripadať trápne, a tak sa len ešte asi trikrát opýtala, či ti môže znovu nabrať. Privolil si.

Potom som jej pomohla umyť riad, zatiaľ čo ste si s otcom úctivo nalievali po pohárikú hruškovice. Dedo sa len prizeral, natáhoval uši a zavše sa zapojil do rozhovoru scestným konštatovaním typu:

– Nejak si pribral, chlapec môj.

Možno si si myslel, že dedovi prepína. Ja som však tušila, čo sa deje.

Asi vám tá pálenka chutila, lebo ste ani nespozorovali, keď sme sa s mamou presunuli do obývačky.

– Schudla si, – začala tradične rozhovor mama. Buď som chudá alebo bledá, keď sa my dve stretieme.

– No, – odvetila som len. Keby som jej prezradila, že odkedy som s Rišom, jem len ryžu, zeleninu, syry a obilniny, tak zajtra odchádzame s plným kufrom mäsa.

– Pekný je. A čo robí, kde pracuje? Už si mi do telefónu hovorila, ale nezapamätala som si.

Tá otázka bola celkom namieste. Semester sa ti začal v októbri, ale tipovala som, že si vynechal deväťdesiat percent prednášok. Vysvetľoval si mi, že aj ty musíš zarábať. Na skúšky si sa však pripravoval. Popritom si medzi štyrmi stenami bytu „realizoval“ prieskumy verejnej mienky, ktoré si objednali rôzne politické strany či súkromné agentúry.

Inokedy si pretelefonoval celý víkend a hovoril s tým na druhej strane mobilnej siete len o futbale. Nevedela som, či zakladáte fanklub alebo je to nejaký druh čierneho stávkovania. Mala som pocit, že skôr to druhé.

Ako-tak normálna forma obživy mi pripadalo tvoje písanie pre jeden pánsky lifestyleový časopis. Podľa mňa to boli dosť plytké články pre mačov všetkých kategórií, ale pred tebou som sa nikdy takto nevyjadřila. Určite si to vedel aj sám, keďže si používal pseudonym.

A vedela som, že sa vyznáš v autách. Zdedil si po dovovi šikovné ruky.

Ešte si mi prezradil, že píšeš knihu. Nepovedal si, o čom, nevidela som z nej ani stranu.

– Nemá stále zamestnanie, študuje na vysokej škole.

– Ahá. Aj som si myslela. Taký múdry vyzerá byť, – skonštatovala mamina a žiadalo sa mi povedať, áno, inteligencia je najsexi vec na mužovi. Mlčala som. – A mladý.

– To je predsa jedno, – snažila som sa mamu zastaviť.
– Však dobre, dobre. Ja nehovorím, že nie je. Ten pred ním bol taký postarší, tento ešte chodí do školy, hm. Ja neviem. Len sa znovu nerozhádzaj, rôčky...

– Predsa to nezáleží len na mne, nemyslíš?! – preruším ju.

– Ale ba! Akože by nie? Aj na tebe záleží, musíš mať trpezlivosť. Lenže ty nemáš žiadnu výdrž, v tom je to! Vy si len preberáte, vyjedáte ako čerešne na torte. A potom necháte tak!

– Toto nemusím počúvať, – precedila som a zodvihla sa na odchod.

V televíznom štúdiu Pošty pre teba všetci sedeli. Trochu som sa bála, aby si ma nevšimol kameraman. Poštár Janko sa tváril nanajvýš zúčastnene. Len som netušila s kým.

– Veď dobre, prepáč. Nemyslela som to tak. Hlavne, aby ste sa mali radi.

– Máme sa radi, mami.

– To je dobre, to je dobre.

Obývačkou znel Brychtovej prednes plný porozumenia, o chvíľu sa odsunie stena. Nieкто sa nájde, niekomu sa od prekvapenia zastaví srdce, celé Slovensko vyroní slzu dojatia. Ešte pred tým som však mala dostať poslednú otázku a vopred som poznala jej znenie:

– Ja viem, že je to ešte skoro. Ale čo svadba, hm? Kedy sa chceš vydávať? Lebo už by bolo načas, Hanka. Rôčky ujdú... – a mali mať pokračovanie tieto úvahy, ktorým som aj sama rozumela, len sa mi zle počúvali.

– Bože, mami, teraz nie.

– A kedy? Hm?

Čo sa na to dá odpovedať? Nič rozumné.

– Ale teraz už ticho, – zakončila prekvapivo debatu mama a ďalej venovala všetku svoju pozornosť tej škole sentimentality tretieho veku. Stena sa otvorila, blížilo sa vyvrcholenie.

Za stenou našej obývačky znel opitý spev. Išla som spať.

Na druhý deň som dostala chuť variť. Mama vytiahla divinu, ja som vytiahla z postele teba, aby si mi pomohol. Nereptal si. Dala som ti krájať mäso, lebo mne to tým tupým nožom nešlo.

Práve som čistila zeleninu na polievku, keď mi spoza chrbta skočilo do uší jedno ostré: „Au!“ Pozrela som sa za seba, kde môj akoby zhypnotizovaný frajer pozeral na krvou sfarbený ukazovák vlastnej ľavej ruky.

– Panebože, čo sa ti stalo?!

– Asi som si odrezal z prsta, – povedal si neisto a ja som uvidela kus mäsa pod nechtom.

Kus ľudského mäsa. Prišlo mi zle.

– Pomôž mi ho nájsť, prosím ťa. Hádám sa ešte bude dať nájsť.

– Opláchni si pod studenou vodou. Bolí veľmi?

Na dienku nebol. Niečo ako konček ukazováka som našla v sitku v dreze.

Prst sme zaviazali, ale neprestával krváčať.

Po rokoch som šoférovala auto a rovno na pohotovosť. Toho lekára v Bani som si pamätala ešte z detstva. Povedali sme, čo sa stalo, podala som mu špinavý drobný odrezok ľudského tela v mikroténovom vrecku.

– To je nejaký vtip, všakže? Vy ste zo skrytej kamery?
Netušila som, čo sa tomu chlapovi preháňa hlavou.
Ešte raz opláchol amputovaný vankúšik ukazováka a nastavil ho proti svetlu.

– Tak toto si zapamätám, toto je gól!, – rehotal sa lekár. – Ale keď na tom trváte, ja mu tú šupku zo zemiakov prišijem.

Pozreli sme sa s Rišom jeden na druhého. Tiež sa začal smiať. Ja nie. Bola som stále v šoku a asi jediný človek v miestnosti, ktorý potreboval okamžitú pomoc.

Doktor prst dezinfikoval, opäť previazal a tvrdil, že sa to bez problémov zahojí. A policajti by vraj odteraz boli na Riša krátky, lebo už nebude zanechávať odtlačky.

Strašná sranda.

Cestou späť si už šoféroval ty. Znovu si sa nadchýnal okolitou prírodou a tvoje „to je krása“ prerušilo len jedno „au, kurva!“, keď si nechtiac zavadil boľavým prstom o páčku, ktorou sa zapínajú stierače. Chcela som, aby si zastal, že ti ho pofúkam. Že sa môžeme vymeniť.

– Ježiši, prestaň sa správať ako nejaká hysterka! Som v pohode.

Prišlo mi to hrozne ľúto. Bola som vystresovaná, nahnevaná na seba aj na toho diviaka. Na otca, že nedokáže nabrúsiť nože.

Začala som vzlykať a nevedela som to zastaviť.

– Čo robíš, Hani? No tak, prosím, už dosť. Neplač už. Toto ja nemám rád. Čo ti je? – zjemnil si tón, ale ja som ešte potrebovala minútku-dve, aby som na seba zabudla.

– Ja som to tak nemyslel, nie si hysterka... Keď s vami je to ťažké. Mám kamaráta zhruba v tvojom veku,

tiež sa neustále za niečo obviňuje. Lezie mi to na nervy. Nemôžeš jednoducho len tak žiť a prestať všetko riešiť? Veď sa nič nestalo.

– Nerozumieš tomu, – odvetila som a v ústach sa mi ukrylo zopár slz.

– Jasné, ja tomu nerozumiem. Ničomu nerozumiem a vy zas rozumiete úplne všetkému. Bože, aj s tým kvetinárstvom. Prečo z toho robíš takú vedu? Prečo som to nemal spomenúť pred tvojou mamou?

– Už som ti povedala.

– Lebo ona tomu neverí, že by si to zvládla? A prečo nie? Ale to je tiež asi generačné. Vy kým sa zmáčknete...

Nezmohla som sa na slovo.

– Beriem to tak, že za to nemôžeš.

– Za čo? – spýtala som sa.

– Že si súčasťou tej skurvenej generácie. Ktorá prežila detstvo ešte za totality, ale ja ani neviem, či to bola fakt totalita, pretože spomínate na tie časy s takou divnou nostalgiou a ani trochu so znechutením. Fakt neviem. Potom tie stredné školy, kam ste sa zašili na štyri roky, tak to asi za veľa nestálo, profesorky angličtiny sa po anglicky učili spolu s vami, hm? Vysoká škola detto. Imitácia vzdelania, diplom pravý, no dobre. Vyšli ste zo škôl, dospelí a celkom sami uprostred ringu. V jednom rohu rozzúrený kapitalizmus, v druhom zodratý červený župan po zašlých časoch. Ani len rukavice vám tam nenechali. A vy váhate, čo teraz? Ostať, utiecť? Zčať niečo so sebou robiť, alebo sa na niekoho vyhovoriť? Hovorím, beriem, nemôžete za to. Neustále sa menili časy, pravidlá hry a ostali ste v nejakom šoku alebo čo. Len to, do piče, trvá akosi dlho,

– ukončil si svoju prednášku zo sociológie, druhú za víkend. Potlesk žiadny.

Celkom ma prebrali tie slová. Rozmýšľala som, či sa mám uraziť alebo ti poďakovať. Stále v šoku. Preto ticho.

– Nenadávaj, prosím ťa, – vyšlo zo mňa.

– Prepáč.

Ten kúsok prsta sa nakoniec našiel. Mama ho objavila zamaskovaný medzi tenkými slížikmi mäsa tesne pred vysadením na panvicu. Potom si ho vyhodil sliepkam.

– Tak, a už sa z toho nevyhrabem. Už som v rodine, čo, dedo? – prihovoril si sa starkému po vykonaní toho nechutného sebaobetovania.

– Dobre, Mirko, dobre, chlapec môj. Staraj sa o ne. Aj o Hanku sa dobre staraj.

Keď sme už boli naobedovaní, zbalení a dostatočne unavení zo všetkých tých otázok, rozlúčili sme sa a nastúpili do auta. Mama nám ešte pred odchodom urobila prstom krížik na čelo a vybozkávala nás, ako keby sme sa chystali emigrovať do Kanady. Naštartoval si, otočil sa ku mne a opýtal sa:

– Máme všetko?

– Uhm.

– A pôjde s nami aj Miro?

Pokrútila som hlavou.

– No, dobre. Ale budeš mi cestou o ňom rozprávať.

Aby som nezaspal, o. k.?

V nedeľu popoludní trvá cesta autom z Kopańíc do Bratislavy približne hodinu a pol.

Niekedy dve.

6.

Na sekundu zastanem pri Havranových dverách. Sama neviem prečo, ale mám strach sa ho opýtať, prečo sa po ňom ten chlapík s briadkou zháňa. Však mi to povieš aj sám, pomyslím si a vraciam sa do obývačky k babám.

Ako prvé si všimnem plný pohár s grepovým džúsom pred pani Máriou. Líca má už celé červené. Ukazuje Lucii akési fotky a mieša ich po stole ako tarotové karty.

– Pod' rýchlo sem, sa zaštiš. Teta má so sebou fotky celej svojej „rodiny“.

Sadnem si k nim, dolejem si víno a z kraja si zoberiem pár fotiek. Na troch je jeden a ten istý pes. Z brady mu visí zaschnutá špinavá srst', z očí mu svieti bezbrehá oddanosť. Na ďalšej fotografii je už aj Mária. Stojí vysmiata uprostred dvora bez kúska trávy a v ruke drží krásne žlté húsatko. Naokolo nej je možno pätnásť bielych husí. Rozmazaný pohyb krídel dáva záberu zvláštnu atmosféru.

– To je Cilka, – okomentuje teta fotku kozy, ktorú si práve pozerám. – Strašne hlúpa je, ale mám ju rada. A dojí za dve.

Vrátim fotky na stôl. Zoberiem si ďalšie a očami rýchlo prechádzam jednu po druhej. Hľadám nejakých ľudí. Žiadnych nevidím.

– Teta a vy nemáte muža, deti? – opýtam sa.

– Nie, nemám.

– Ani ste nechceli? – chyťí sa témy Lucia.

– Ale chcela. Keď ja som bola potvora za mladi, – vysvetľuje Mária.

Pohľadom skúmam jej tvár. Predstavím si ju bez vrások a druhej brady. Chalani museli šalieť.

– Nijaký mi nebol dobrý, preberala som. Na každom som našla nejakú chybu. A keď som konečne natrafila na takého, čo sa mi páčil, zabil sa na motore ešte skôr, ako ma stihol o ruku požiadať. Potom som si už pripadala na lásku stará. A dobrí chlapi sa pomíňali. Tak som sa vydala za posledného, ktorý ostal slobodný – za Krista.

Hlavne, aby ste sa mali radi, zacitujem v duchu mamu.

– A prečo nosíte so sebou tie fotky? – opýtam sa.

– No keby sa mi niečo stalo, tak aby sa niekto o tie moje babuliatka postaral.

Ako dopovie posledné slovo, na plecía sa mi posadí približne stokilový smútok. Vypijem na ex svoje víno a bezducho sledujem Máriu, ako si vkladá zvieraciu rodinku do čiernej koženkovej kabelky s pozláteným kovovým patentom na vrchu. Keď už má všetkých dnu, položí kabelku vedľa seba. Po chvíli ju znova otvorí.

– Vy dnes niečo oslavujete, však mám pravdu?

– Tuto Hana. Narodeniny.

– Niečo pre teba mám, – otočí sa ku mne Mária a v ruke drží päť modrých plastových pier. – Vyber si jedno.

Chvíľu premýšľam. Na každom je niečo napísané, ale drží ich tak, aby som to nedokázala prečítať. Som z toho

nervózna. Takže nakoniec vyťahnem prvé sprava. Je na ňom biely nápis „Boh je láska“. Pozriem sa na Máriu.

– Čo bolo na ostatných? – opýtam sa jej. Bez slova mi podá zvyšné perá.

– Na každom je to isté, – poviem vyčítavo a vraciam jej ich naspäť.

– To je pravda. Ale iba tým svojim môžeš napísať príbeh, ktorým niekomu urobíš radosť. Rozumieš tomu?

Skôr než by som stihla zareagovať, začujem niekoho otáčať kľúčom vo dverách.

– For God's sake! Keby som vedela, že je dnes prá... prázd... holiday, beriem taxi, – nadáva nahlas April a márne sa snaží vyzuť si tenisky bez použitia rúk. Pozorujem ju od dverí, moja duša sa smeje. Som veľmi rada, že tu s nami býva. Nasťahovala sa po tom, ako sme s Rišom ukončili dva mesiace slušného správania v samostatných izbách. Skúsenosti mi napovedali, že vybrať si ani nie po pol roku vzťahu jednu zo strán tvojej postele nie je najlepší nápad. Lenže od začiatku to bolo divné. Pomilovať sa, osprchovať, dať si pusku na dobrú noc a zamávať na rozlúčku.

April bola na čudné veci odborníčkou a práve hľadala nové slušné ubytko. Dlhو a bezvýsledne. Opýtala som sa ňa: Čo keby som jej prepustila svoju izbu? Bol si za. Hoci ti kedysi ovracala záchod.

A hoci som bola podľa tvojich slov prvá žena, s ktorou budeš zaspávať aj sa zobúdzat v jednej posteli.

– Nejdem neskoro? Už je tu? – opýta sa April a do rúk mi podáva škatuľu, v ktorej je možno s torta.

– Kto?

– No ten striptér predsa!

Vypleštím na ňu oči.

– Nieкто sa ide vydávať? April, ja mám dnes narodky, nie rozlúčku so slobodou, – márne sa snažím zabrániť niečomu, čo už je dávno v procese.

– Ále, čo tam po tóme. Však myslí aj o nás, Hana. Ja s nikým nehodím na rande teraz. Vôbec nič, bez muža som dlho, veľmi dlho. A ten Luckin, to je nejaký... a priest, no, pomôž mne...

– Farár. Svätuškar.

– Tak, presne, svätuška. Určite milujú sa pri vypnutom svet... svetle. Nebój, ja to platím. To je darček odo mne.

– Odo mňa, – opravím ju.

– Ale nijé, odo mňa je to darček. Hovorili, že pošlú pekného. Ozajstného muž, nijé nejaký kid.

Rozmýšľam, či to má byť narážka na Riša alebo len vyberala podľa svojho vkusu. Nechám to plávať. V kuchyni ju ponúknem chlebíčkom a vínom. Je štvrt na štyri. Stromy za oknami pohupujú bokmi v rytme jemného vánku, ktorý možno neskôr prinesie ďalší dar v podobe dažďa. Uvažujem, čo sa stalo, prečo tu nie si.

Vždy som mala pocit, že máš predo mnou rôzne tajnosti. Ale stále som bola presvedčená, že na čokoľvek som sa ťa opýtala a ty si mi odpovedal, odpovedal si pravdivo. Hoci som sa na teba hnevala a stále sa hnevám, že odkedy sa poznáme, flákaš školu a neurobil si všetky skúšky. No oceňovala som, ak si sa nepokúšal to predo mnou zatajiť.

Dost ma však vydesilo, keď si ma raz požiadal, aby som ťa odviezla niekam ďaleko a nechala ťa zmiznúť v prípade, že by sa niečo zomlelo a hľadala by ťa polícia. Prezradil si mi tak, že sa nie vždy živíš legálnym spôso-

bom. Tisíckrát som sa ťa chcela na to opýtať a tisíckrát som nenašla odvahu.

Bála som sa, že ťa stratím.

A teraz tu bolo ďalšie tajomstvo v odpovedi na otázku, kde si.

Znovu skúšam mobil. Zvoní to. Raz, dvakrát, vypočujem si ten beznádejný tón päťkrát a už chcem zložiť, keď zodvihneš a pozdravíš ma, akoby bolo všetko v poriadku.

– Kde si, uško?

– Prepáč, kvetinka. Bol som mimo signálu. Chystám ti darček a nechcel som, aby si ho videla pred dokončením. Som u Laciho.

Žiadneho Laciho nepoznám.

– A kedy prídeš? Chýbaš mi tu.

– Daj mi ešte dve hodinky. Ozaj, už dorazil ten chalan?

– Myslíš striptéra? Nie, zatiaľ sa tu neobjavil nikto.

Okrem jedného drzého chlapa a milej, ale neliečenej svedkyne Jehovovej, – opisujem mu, o čo prichádza.

– Aký drzý chlap?

– Neviem, nepoznám ho. Hľadal Havrana.

– A tvoj otec, prišiel už?

– Nie, ešte tu nie je.

– Hm... No neva. O chvíľu som s vami. Pa, pusa.

– Ahoj. A ponáhľaj sa.

Cítim sa oveľa lepšie.

Vzápätí začujem ďalšie zvonenie. Od dverí.

Priezorom nakuknem na chodbu: neznámy mladý muž s kyticou červených ruží.

– To bude on, to bude on! – počujem za sebou April, ktorá ihneď otvára dvere.

– Dobrý deň. Hľadám Hanu Kramárovú, – povie nesmelo mladík.

– Dobre si, dobre, – odpovie April a ukáže na mňa hlavou.

– Tie sú pre vás, – povie mladík a podá mi kyticu.

– Excellent! Bozkávať sa nebude, ideme do mňa, – zavelí April a ťahá ho za rukáv do svojej izby. S Luciou si vymeníme nechápavý pohľad, ale nasledujeme ich.

Ešte sa pristavím pri Havranovej izbe, odkiaľ sa ozýva hluk, ako keď sa medzi členmi symfonického rozpuťa bitka a popritom im niekto vykráda šatňu.

– Hej, Maroš? Si v poriadku? – skúšam to.

– Bázmeg, koľkokrát som ti hovoril, aby si ma volala Havran?!

Takže je všetko o. k.

Usadíme sa na veľkej posteli v Aprilinej izbe. Náš hosť len bezradne postáva medzi voľne pohodeným šatstvom na zemi. Za sebou má zrkadlo, pred sebou dve mierne a jednu absolútne nadržanú babu. April zapne prehrávač, v ktorom sa jedna mne neznáma Rn'B hviezdička vyzlečie donaha ešte pred refrénom.

– Môžeš začať. Zrkadlo za tebou, to je dobré. Budeme teba vidieť celý, – povie April. Ponúkne nás pukancami. – Hovorili, že bude starší, ale vyzerá sladko aj tento.

Chalan sa začne vlniť úplne mimo rytmu a každej nám venuje ospravedlňujúci úsmev. Z úst mu vypadáva jedno nesmelé na-na-ná-na za druhým. Chvíľami nevie, čo robiť s ľavou rukou, tak si ju schová do zadného vrečka.

– A nezatancujete si so mnou?

– Možno, – povie Lucia a jazykom si prejde po perách.

– Nie, pokračuj, – odsekнем. Chcem to mať už čo najskôr za sebou.

Predstavenie trvá asi dve minúty. Pukance sme zjedli, najvzrušujúcejšia vec v celej izbe je kytica ruží v mojich rukách.

– No, dobre tancuješ. Ale som hovorila, že už môžeš začať. Začni vyzliekať, plís, – ozve sa April.

– Čože? – opýta sa mladý muž a ďalej sa vlní ako pokazená loď na brehu Dunaja.

– Striptíz! Začni striptíz! Budeme tliekať do rytmusu.

– Ale... mám zaplatené iba za to, že som tu slečne priniesol kvety.

– Bullshit! Hovorila som, aby prišiel stripr. Kvety som nehcela, – nedá sa April a ja začínam rozmýšľať, že pri najbližšej oslave narodenín najprv urobím zoznam pozvaných hostí a organizačný poriadok.

– Ale ja vás nepoznám, – povie chalan.

– Ani mi teba, čo tam pó tom. Si z agentúra, nie si?

– Nerobím v žiadnej agentúre. Rišo, kámo zo školy, chcel, aby som jeho frajerke priniesol tú kyticu. On nemôže teraz. Ale príde, povedal. Večer.

Zúfalá April si zaborí hlavu do vankúša a my dve sa chichúňame ako po litri vypitého vína.

– Tak sa pod' niečoho napiť, úlohu si splnil, – ukončím ten trapas. Ešte raz a lepšie sa mu prizriem. – Aj si sa mi videl povedomý, ale nebola som si istá. Nevoláš sa Martin a nemal si ešte pred rokom vlasy až po ramená?

Chalan kývne hlavou. Na chvíľu opäť stratí reč, keď ho April nepozorovane tľapne po zadku a urobí na neho jedno všehovoriace hryz.

– Tancovať nemôžeš, ale pre lásku si ako stvorený, – pošepká mu.

Vraciame sa do našej izby, kde nájdeme tetu Maju v družnom rozhovore s neznámym, dobre stavaným svalnáčom v najlepších rokoch.

– Asi ste pre tú hudbu nepočuli zvonenie, tak som išla otvoriť, – vysvetľuje. – Myslela som si, že tu býva s vami, lebo sa začal hneď vyzliekať.

Očami hodím po pani Márii, ktorej v zreničkách svietia dva obrovské vodkou nasiaknuté grepy.

Začínam mať pocit, že dnešná oslava mojich narodenín sa uberá nedobrym smerom.

– Dá si niekto čaj alebo kávu, hm? Robím skvelú kávu, fakt, – zvolám, ale nikoho moja ponuka nezaujme.

– Ja už asi aj pôjdem, – ozve sa Mária. Pri prvom pokuse vstať z pohovky stratí rovnováhu a jej zadok dopadne do svalnáčovho lona. Druhý pokus zvládne len vďaka striptérovej asistencii.

– Tak sa mi hlava točí... Asi zato, že som neraňajkovala, – vysvetľuje mi kajúcne Mária a stúpi mi na nohu. – To je tvoj priateľ, ten veľký?

– Nie. Môj sa niekde stratil.

– Aha. To je dobre. Teda, nie že sa stratil. Ale že máš priateľa. Nikto by nemal piť sám. Byť sám, byť som chcela povedať. No, ešte aj jazyk sa mi pletie. Vy ste mi do toho džúsu niečo naliali, však?

– Trafíte domov, teta? – zahrám to do autu, zatiaľ čo sa Mária snaží trafiť do topánky. Veľmi jej to nejde a hoci ju držím za ruku, nezabránim jej pádu medzi ostatnú

obuv. Pokúšam sa ju zodvihnúť, ale bez šance. Čakám, kedy začne zvracať. Zavolám svalnáča. Spolu ju odtiahneme do kúpeľne, kde ju posadíme na kraj vane.

– Sem si dajte hlavu, – ukážem na umývadlo. Bez slova ma poslúchne. Jednou rukou sa ma drží za nohu, aby znovu nepadla. Keď jej pustím na hlavu studenú sprchu, ucítim ako jej stisk zosilnie.

– Mohla by som sa tu... aspoň na chvíľu? – opýta sa ma potichu Mária, zatiaľ čo sa jej snažím uterákom vysušiť mokré vlasy. Hlavou ukáže dole do vane. – Do spania ma berie.

S vypätím všetkých síl jej pomôžem uložiť sa do vane. Keď jej vyzúvam topánky, všimnem si, ako pohľadom pátra po kabelke. Skočím po ňu do chodby. Uloží si ju na prsiach a zakryje rukami ako bábätko.

– Keď vám bude lepšie, zakričte na mňa.

Iba mrkne očami.

V labyrinte nevypovedaného

Stála som na okraji lesíka, ktorý sa prikryl jemným plášťom hmly a len pomaly odokryval svoju exotickú tvár. Pokrútené vetvy vrby Matsudovej takmer ničím nepripomínali vrbu, ako som ju vždy poznala. Jeden breh priľahlého jazierka okupoval hustý bambusový porast susediaci so zvláštnou kryptomériou japonskou. Nerušený pokoj v tomto odľahlom kúte krajiny z diaľky strážili vysoké sekvoje, sta by nesmrteľní a nepremožiteľní samuraji.

Bolo sparné augustové dopoludnie, rok dvetisícduhý.

Ospanlivými očami som vyšetrovala kôru neveľkej višne, ktorá už dávno odkvitla. Ďaleko bol niekto, koho by som mohla pod ňou pobožkať, keby náhodou vyčarila aspoň jeden ružový zázrak. Do zošita som si urobila pár poznámok, v hlave mi hrala Norah Jones. Chystala som sa odísť, keď som rozlúčkovým pohľadom zavadila o čosi, čo nezapadalo do celej scenérie.

Neviditeľný prehrávač sa vypol.

Pretréla som si oči. Nepomohlo. Cítila som, ako mi oťaželi nohy. Nedokázala som sa pohnúť. Pripomenulo mi to detstvo, keď som dostala pod stromček Sulovky so šíalene ťažkými lyžiarkami značky *Botas*, ktoré som si ihneď obula a len v pyžame ostala som stáť pri stromčeku ako záhradný trpaslík, pretože som nevládala zodvihnúť nohy.

Teraz pripomínal zimu len mráz, ktorý mi prešiel po chrbte.

Pevný konár penduly objímalo telo obrovského hada. Hlavu mal voľne spustenú do výšky mojich očí. Nehybne sledoval každý môj pohyb. Takže som sa radšej nehýbala.

Po piatich minútach som si uvedomila, že tu nemôžem takto stáť až do večera. Pravou rukou som pomaly vytiahla z vrecka mobil, po pamäti som vyfukala číslo a modlila sa v duchu, aby to náš technik zodvihol. Predstavila som si ho ako smelého samuraja, ktorý hada rozštvrtí, rozseká na hadie filé a ja sa opäť budem môcť pohnúť.

Keď konečne zodvihol, chvíľu ma presviedčal, že užovky sú neškodné, ale keď som sa ho opýtala, či aj tie dvojmetrové, zložil, aby zavolať políciu.

Netrvalo dlho, kým sa pri mne zjavil uniformovaný muž. Celkom splynul s prostredím. Aj moji kolegovia – lebo všetko sledovali z bezpečnej vzdialenosti.

– Nestalo sa vám nič? Ste v poriadku? Vyzeráte byť v šoku, – prihovoral sa mi.

– V šoku?! Ja? To sa vám len zdá. Zrejme som ochrnutá na celom tele, nedokážem voľne dýchať a krv mi akiste stuhla na ľad... Ale v šoku? Preboha, kde sa to tu vzalo?! – syčala som stíšeným hlasom.

Policajt nepovedal nič, len sa striedavo díval raz na mňa, raz na plazu.

Po štvrthodine mi ten odporný tvor pripadal dôverne známy, ale nedokázala som určiť, o aký druh ide. Zo školy som si pamätala, že hady sú krátkozraké, nemajú močový mechúr, ale zato sa môžu pýšiť dvomi penismi.

– Čo urobíte? Zastrelíte ho? A môžem už ísť, zvládnete to?

– Môžete ísť.

Viac nepovedal. Potom mi podal kľúče od svojho auta, pristúpil bližšie k stromu a chytil hada tesne za hlavou. Druhou rukou pomaly preniesol zvyšok jeho akiste ťažkého hadieho tela okolo svojich ramien a niesol ho k autu. Wau.

V bezpečnej vzdialenosti som kráčala za ním. Keď už sme boli za závorou, dorazilo ďalšie policajné auto. Keď príslušníci zistili, že je po všetkom, odišli. Policajt so mnou spísal zápisnicu. Nemal viac ako tridsať a bol veľmi milý. Trochu ma mrzelo, že som na neho na začiatku vyletela. Tvrdil, že je to veľhad kráľovský, rovnakého vraj videl nedávno v jednom prírodopisnom seriáli. Nevedeli sme pochopiť, ako sa had dostal až k nám. Kým policajt odišiel, opýtala som sa, čo s plazom urobí.

– Zavolám nejakým teroristom.

Zdúpnela som. Policajt zavolá teroristom?! A ešte o tom hovorí?!

– Nemajte obavy, slečna. Oni už vedia, čo s ním, – snažil sa ma upokojiť, keď videl moje zdesenie. Márne.

Predstavila som si Fica, toho zlostného vševedka s pionierskou šatkou prerobenou na kravatu, ako namiesto obálky so SARS otvára balík s hnusným hadom vnútri. Jeden had v škatuli, druhý nad ňou. Kto zvíťazí?

Až pri lúčení mi napadlo, že policajt zrejme povedal teroristi. Začala som sa smiať. Určite si pomyslel, že som šibnutá.

Hovorí sa, že rastliny vycítia, keď ste veselí, keď ste smutní, aj keď vás trápi nejaká choroba. Či už ako prejav

spolupatričnosti alebo je to len jeden z dosiaľ nepochopených prejavov života na tejto planéte, faktom zostáva, že i kvety začnú vädnúť, ak človek v ich blízkosti upadá.

V arboréte v Mlyňanoch, kde som sa po výške zamestnala, pracovalo ešte ďalších päťdesiat ľudí a verím, že stromy naokolo sa museli medzi nami cítiť ako v blázinci. Arborétum patrí pod Slovenskú akadémiu vied, a preto zamestnať sa tu nebola žiadna výhra pre mladú babu s diplomom SPU v Nitre, ktorá niekedy chce mať rodinu s deťmi.

Lenže v tom čase som na deti veľmi nemyslela. Vedela som, že príležitostí zamestnať sa v odbore nebude veľa. Chcela som to skúsiť. Päť rokov v džungli skrípt, zaujímavých aj nudných prednášok s uletenými profesorami, diskoték vo Věčku a popoludní v Špine ma neodradilo natoľko, aby som sa namiesto záhradníctva venovala trom rozmazaným deckám kdesi na predmestí Londýna. Stala sa zo mňa vedecká pracovníčka Ústavu dendrobiológie SAV a predmetom môjho skúmania boli produkčné vlastnosti vybraných cudzokrajných drevín.

Znelo to honosne.

Ale gro mojej práce spočívalo v zavlažovaní magnólií destilovanou vodou a nachádzaní použitých prezervatívov pod lavičkami parku. Vždy, keď sa ma niekto opýtal, kde a čo robím, odpovedala som takmer zahanbene:

– V arboréte pracujem. Starám sa o stromy a tak.

Nečakaná návšteva z ríše plazov bola v práci téma č. 1 niekoľko týždňov. Hrdinský policajt, vo voľnom čase krotiteľ hadov, sa ešte párkrát zastavil, vždy s niekoľkými podľa mňa nepodstatnými otázkami a predstieraným záujmom o môj výskum. Až keď si ma začali kolegyne

doberať, uvedomila som si, že možno chodí do arboréta kvôli mne. Lenže Miro, tak sa volal, bol nesmelší než by sa na policajta patrilo. Uvádžalo ma to do rozpakov.

Nebola som si istá.

Keď sa u nás opäť zastavil s dôležitou informáciou, že k hadovi sa stále nikto neprihlásil, rozhodla som sa vykonať skúšku napätia. Zaviedla som ho k húštine v severoamerickej časti parku, kde sa zvykli potulovať srnky. Bola som ticho, keď sme tadiaľ prechádzali, a dúfala som, že sa nám ich podarí vyrušiť. No žiadne srnky ani srnce tam neboli. Kráčali sme ďalej, striedavo som sa pozerala na neho a sebe pod nohy, rozmýšľala som, čo sa ho ešte opýtať, keď vtom preskočil cez chodník, možno len dva metre pred nami, pekný srnec.

Prekvapil ma. Inštinktívne som sa chytila Mirovej ruky a vydala zo seba jedno hlúpe *ach!*

Pozrel na mňa a usmial sa zhovievavo.

Ešte stále sme sa držali za ruky. Spomenula som si, ako bez obáv zložil toho hada. Začal mi byť sympatický svojím prehnane slušným správaním a pokojom, ktorý vyžaroval.

– Zľakla som sa, – povedala som. Ale teraz som ho už nedržala za ruku ja. Uvoľnila som stisk a cítila, ako prebral štafetu. Dotykom mi odovzdával vlastné pocity z tejto chvíle, všetko nevy povedané mi vkladal do dlane.

– Zapadnú do seba, hm?

– Zapadnú, – zopakovala som a čakala, čo sa bude diať.

Bol odo mňa o hlavu vyšší. Musel sa skloniť, ak chcel byť bližšie mojim ústam. Zdvihla som sa na špičky, nevedela som sa dočkať. Dali sme si krátky, ale žiadostivý bozk.

Potom sme sa bozkávali ešte raz a poriadne dlho.
Vonku sa zotmelo.

Vnútri to zasvietilo ako na Vianoce.

Všetko, čo nasledovalo, plynulo pomaly ako voda, a teda prirodzene. Miro pracoval pri dopravnej polícii, keďže bol v službe len krátko. Predtým vystriedal niekoľko zamestnaní a mne sa spočiatku páčila jeho vlastnosť prijať všetko bez zbytočného rozmýšľania o budúcnosti. Aj on sa vedel nahnevať na svojich nadriadených, na postoj ľudí k polícii. Ale vždy to trvalo len krátko. Zbytočne sa netrápil ničím, čo nedokázal zmeniť. Býval u rodičov a v jeho prípade mi to prišlo celkom normálne. Mal rád ľudí, až potom všetko ostatné. Bývať v jednom dome s rodičmi bola ešte pred rokmi tá najprirodzenejšia vec, no dnes sa na takých mužov pozeráme s podozrením, ako keby trpeli záhadnou smrtiacou chorobou. Ja som v tom čase prespávala v služobnom byte v kaštieli.

Po tom, ako sme sa spoznali s Mirom, trávili sme spolu takmer každý víkend. Vybrala som zaujímavé miesto, vyrazili sme na výlet na jeho starej Felde. Užívali si vzťah bez záväzkov.

Veľa toho nenahovoril. Bol skôr pozorovateľ ako zabávač, ale cítila som sa s ním bezpečne.

Cítila som, že ma zbožňuje, že ma miluje. Aj vtedy, keď som hovorila o vzdialenom svete orchideí, keď som blúznila o dovolenke v Holandsku a nápadе organizovať výlety po Slovensku za voľne rastúcimi druhmi. Niekedy sa na mňa pozrel nechápajúcim pohľadom, ako keď som ho počula povedať, že dá hada teroristom. Ani som sa mu nečudovala.

Lucia sa k nemu stavala vlašne, nebola jej po chuti jeho tichá a mäkká povaha.

– Ale mali by ste spolu pekné deti. Je to chlap, ako sa patrí, – povedala. Ďalej to nerozvádza.

Miro bola moja prvá vážna známosť. Všetci tí chalani počas vysokej školy mysleli vždy na niečo iné, len nie na seriózný vzťah. Na školskú ligu vo futbale, na sex, na iné baby, ktoré sa prišli pozrieť na školskú ligu a sex s nimi by mohol stať za to. Každý z nich mal viac ako osemnásť, ale takmer ani jeden nechápal, že keď sa dievča rozhodne s niekým chodiť, myslí to vždy vážne. No nie zase tak vážne, aby sme uvažovali o založení rodiny pred dokončením školy. Preto sme často púšťali dolu vodou tých, s ktorými by sa nechcené tehotenstvo rovnalo vyhrať milión v žrebovacej súťaži, ale hneď vzápätí sa dozvedieť, že nastal omyl, že vyhral ktosi iný a mne na najbližších deväť mesiacov zostane len vyzvávajúci telefón.

Po pol roku spoznávania sa, po vzájomných návštevách rodičov, po prvej hádke pre Mirovu žiarlivosť na môjho päťdesiatročného kolegu sme si v Nitre prenajali jednoizbový byt a dovolili zubným kefkám nech sa k sebe celú noc túlia.

– Však dobre, tak budete bývať spolu. Zlatý chlapec je to, možno si ho ani nezaslúžiš, – okomentovala sťahovanie mama.

Včasné vstávanie ma zabíjalo, ale milovala som tú chvíľu, keď zazvonil budík a ja som si na pár minút položila hlavu na jeho ruku. Miro bol už aspoň polhodinu hore. Len tak ležal na chrbte, počúval, ako pri spaní odľukujem, a neviem, o čom vtedy premýšľal, ale som si istá, že bol šťastný.

Som si istá, že i ja som bola šťastná.

Uplynul rok a v práci ma to hnevalo čoraz viac. Celý ten kastový socialistický systém, v ktorom ste diskvalifikovaná len pre to, že ste mladá. Kde každý návrh, ako robiť veci inak a lepšie, je buričstvom a túžba po lepšom plate nepochopením privilégia byť vedeckým pracovníkom na Slovensku.

V tom čase mala Lucia nepríjemnú búračku práve na mojom úseku medzi Nitrou a Zlatými Moravcami, ktorú jej navždy bude pripomínať dvadsaťcentimetrová jazva na ľavom stehne. Povedala si, že dosť bolo obchodného zastupovania, ktorému sa venovala šesť rokov, a našla si prácu v banke. Nezarobila oveľa viac ako ja, ale dosť na to, aby som sa v našej rajskej záhrade dendrológie cítila frustrovaná.

Bola zamračená marcová noc, keď sme sa milovali počas priameho prenosu Superstar. Prirážal na mňa odzadu, zatiaľ čo ja som sledovala Prednú a hovorila si, že má talent, ale pri *Nothing compares to you* to nevytiahla tak vysoko ako Sinead, vlastne bola poriadne ďaleko, niekde celkom na úpäť, zatiaľ čo on do mňa vchádzal a vychádzal čoraz rýchlejšie, cmúľal mi ucho, rukami masíroval moje pevné prsia. Priadla som slastou, Zdenka pomaly stíchla a bolo počuť len Mirov hlas námahy, snahy dostať sa čo najhlbšie a ja som si pomyslela, že tomuto, že sa mu nik nevyrovná a..., bože, zrazu som oslepla, cítila som jeho penis každým milimetrom vagíny, bol všade, v končekoch prstov, na perách, pod kožou, tam pod kožou mi cievami prúdilo sladké šampanské a... ešte, prosím, teraz neprestaň, áno, zrútila som sa kamsi do priepasti... ách...

tak hlboko, až na vrchol... skôr ako z hľadiska zaznel frenetický potlesk.

Keď sme sa osprchovali, ľahla som si mu na brucho, počúvala tlkot jeho srdca a on mi hladkal chrbát.

Zrazu prestal.

– Hanka, ja som už bol ženatý, – povedal Miro bezfarebným hlasom. Ešte stále som bola opitá orgazmom a vôbec som nereagovala. Potom mi napadlo, že či to srdce pod mojou hlavou bije len pre mňa.

Uvarila som nám čaj z materej dúšky a počúvala jeho rozprávanie. O stredoškolskej láske, ktorá sa rok po maturite skončila svadbou, lebo sa to dávno očakávalo a on ju mal rád ako dovtedy žiadnu inú. Žiadna iná dovtedy ani nebola. To sa však nedalo povedať o nej. Možno by mu zahýbala do konca života, všetci by o tom vedeli a Miro by neurobil nič. Kládol by si za vinu, že ho nemiluje. Keď po troch rokoch bezdetného manželstva požiadala o rozvod, pochopil, že nič nezmôže, a súhlasil. Odvtedy so žiadnou nechodil, venoval sa koníčkam.

A jedného dňa aj zachraňovaniu hysterickej slečny pred tropickým plazom.

Bolo mi z toho všetkého neznesiteľne smutno. Chvíľu som sa cítila podvedená, že mi o tom nepovedal, ale nakoniec prevážila ľútosť. Čo zase nebolo kôšer z mojej strany. Ale aspoň sme mohli pokračovať ďalej.

S blížiacim sa výročím nášho vzťahu sa v slovníku mojej mamy čoraz častejšie objavovalo slovo svadba. Pri tej príležitosti som si vždy pomyslela na Mirove nevydarené manželstvo a mala som chuť sa ho opýtať, či ma miluje. Ale nikdy som to neurobila, lebo som si predstavila, ako

mi ráno pripravuje raňajky a niečo pod zub na desiatu, ako mi dáva bozk na čelo, keď vypína telku, ktorá ma prvú uspala. Miloval ma.

Predstavila som si seba samu váhať nad odpoveďou, keby mi položil rovnakú otázku.

A spomenula som si na spoločnú večeru v jednej čínskej reštaurácii, kde som na dne čajovej šálky našla anonymné proroctvo:

Happiness is just like a building of a bridge. Difficult first, but beautiful later. Your lover is a rich widow and a good match.

Netušila som, prečo šťastie v čínskej reštaurácii na Slovensku hovorí po anglicky. Ale aspoň som mohla Mirovi preložiť len prvú časť a zvyšok si nechať pre seba.

Mamine reči zrejme doliehali aj na Mira, pretože opäť raz v posteli odovzdal mi ďalšie tajomstvo. Toho veľhada priniesol do arboréta on. Rodičia sa ho báli a mali strach aj o syna, ktorý sa namiesto žien zaujíma o ich odvekých nepriateľov. Prezlečený do civilu kúpil si vstupné a nepozorovane dal domácemu miláčikovi posledné zbohom. Opäť v uniforme sedel pár minút v aute pred areálom a nevedel sa prinútiť naštartovať. Vrátil sa k stromu, na ktorý plaza nastahoval, ale to už tam stála živá socha v mojich šatách.

– Myslel som si, že je to znamenie, keď som ťa tam našiel – zakončil svoje rozprávanie Miro.

– Aj ja som si to myslela, – povedala som so všetkou úprimnosťou. – Čo si s tým hadom potom spravil?

– Nič. Ďalej som sa o neho staral. Až kým si k nám nezačala chodiť. Potom som ho predal.

– Ale prečo? A prečo si mi to zatajil?!

– Veď nemáš rada hady. Ako každá žena. Bál som sa, že by si ma nechcela.

– Panebože, jasné, že neznášam hady! Ale prečo by som kvôli tomu nemala rada teba?!

Chcelo sa mi plakať. Bola som nahnevaná, že je tu opäť niečo, o čom som mala dávno vedieť. No súčasne som bola dojatá, že sa kvôli mne vzdal svojej záľuby. Aj keď to bolo hlúpe.

Keďže som dieťa svojich rodičov, čoskoro vo mne začal hľodať červ pochybnosti, ktorý sa zrodil z matkinej neviery v ľudské šťastie a otcovej odovzdanej povahy. Začala som vnímať Mira ako slabocha, začala som pochybovať o svojich citoch k nemu.

Význam slova láska sa mi strácal kdesi v labyrinte nevy povedaného a predstieraného.

Ale k predstieraniu som sa znižovala aj ja. Pri milovaní som párkrát hrala, aké to bolo skvelé, ako som sa urobila. Dôvod bol podobný ako v prípade Mirovej obety milovaného dvojmetrového veľhada. Záležalo mi na ňom. Uvedomenie si tejto skutočnosti ma od neho začalo vzdávať kamsi na začiatok, keď sme sa ešte vôbec nepoznali. A ten začiatok bol začiatkom konca.

Moja túžba po novom, lepšie platenom zamestnaní, Mirov stoicizmus vo vzťahu k jeho nevďačnej práci, rodiace sa odcudzenie medzi nami dvomi, matkine reči o svadbe, to všetko urýchlilo náš rozchod. Možno som sa len zľakla. Ako vtedy toho srnca. Desila ma predstava spoločného života s niekým, kto nesníva. Kto ma bude bezhlavo nasledovať, slepo milovať, hoci sa mu nebudem

môť odmeniť rovnakou mincou. Zľakla som sa budúcnosti, v ktorej sa náš život zmení na prežívanie. No trhalo mi pri tom srdce, lebo som vedela, akú hlbokú ranu Mirovi zasadzujem. Opäť bol on ten, koho opustili.

V práci som dala výpoveď. Bez konkrétnej predstavy som si márne hľadala nové zamestnanie.

Po dvoch mesiacoch som sa rozhodla odísť do Anglicka. Utierať zadok rozmazaným deckám kdesi na predmestí Londýna.

Keď som po pol roku prišla domov na pár dní na dovolenku, vložila som si starú SIM kartu do telefónu a našla v ňom dve správy od Mira. Obe úplne rovnaké: *Stále ťa ľúbim. Prepáč.*

Mama mi nezabudla vytknúť deficit výdrže a spomenula, že sa u nás zastavil asi pred týždňom. Priniesol knihy, ktoré som si u neho zabudla, a vraj sa nechal preveŕiť do iného mesta. Predstavila som si, ako mu tam pod Zoborom všetko, každá ulica, každý strom v parku za riekou pripomínal mňa. Prijala som túto správu s mlčaním. Mira som potom nevidela niekoľko rokov.

Zato starý otec ho spomínal stále.

Trvalo to dosť dlho, kým som pochopila, že klamať a nepovedať celú pravdu sú dve rôzne veci.

Že mať svoje tajomstvá je normálne, aj keď s niekým žijeme v dôvernom vzťahu.

A že nie je dobré veriť na znamenia. Že je dôležité veriť jeden druhému.

7.

Aká dlhá je cesta z mexického Veracruz na našu ulicu?

Územčistému Indiánovi s čiernymi očami sa za domom z nepálených tehál a vlnitého plechu vinie po drevenej opore nevšedná rastlina. Jej korene zvierajú stonku v silnom objatí. Akoby voskom natreté žltozelené kvety priťahujú pozornosť okolitého vtáctva a hmyzu. Ten, na rozdiel od človeka, má v sebe dostatok citu a doručí na piestik presne toľko peľu, koľko je potrebné. Uplynie ešte niekoľko pekelné horúcich dní a túlavé psy neraz prejdú bez záujmu okolo skromného príbytku Indiána, pokiaľ z jemného kvetu orchidey vyrastie plod v tvare struku zelenej fazule.

Keď struk začne schnúť, ale ešte stále je dostatočne mäkký, aby si ho jeho majiteľ mohol obkrútiť okolo prsta, nastane čas zberu. Pre domáceho pána je vanilka dar od bohov.

Preto ju mužova žena vkladá medzi posteľnú bielizeň, aby korenisto-sladká vôňa upokojila ich zmysly, keď prídu dni ťažké, dni bez konca. A aby v nich zobudila vášeň, keď slnko zapadne a oni dvaja budú hľadať trochu rozkoše v náruči noci.

Na jazyku sa mi rozpúšťa prvý kúsok zmrzlinovej torty, ktorú priniesla April. Je to tá najbežnejšia vanilkov-

vo-čokoládová torta bez akýchkoľvek zbytočných ozdôb a prísad, no neviem sa tej dobroty nabažiť. Lucia, April, teta Maja, Rišov spolužiak, Kotschyi, striptér a ja, všetci so studeným tanierom v ruke mlčky sedíme a smutne sledujeme, ako sa stále menší kúsok zmrzliny topí sťa polárny ľad. April sa prvá rozlúči so svojím mrazivo-sladkým potešením slovami *Oh, my god!* Potom počká, kým dojedie aj ostatní, pozbiera tanieriky a zodvihne sa na odchod.

– Musím ísť, – povie len a s náhlivým buchnutím dverí opustí byt. Keď sa o pol hodiny vráti, v igelitke má ďalšie tri zmrzlinové torty. Lucia medzitým otvorila nové víno a v byte sa objavili dve kolegyne z práce. April servíruje zmrzlinu. Seba vynechá a volá striptéra do svojej izby.

Klopem na dvere tej Havranovej, aby sa prišiel ponúknuť. Keď ma zavolá dnu, celkom zabudnem, kvôli čomu som prišla.

Na posteli rozvalený veľký kufor a tri malé ruksačky ako jeho mláďatá. Pootvorená skriňa je už prázdna, Havran odliepa zo steny plagáty svojich hviezd. Mám pocit, že sa začala vojna.

– Čo sa stalo? Niekam odchádzaš? – opýtam sa ihneď.

– Hej, odchádzam. Musím, – odpovie, ale nepozrie sa na mňa.

– Ale teraz? Tak zrazu? Niečo sa deje?

– Čo by sa dialo? Nič. Len ma to tu už nebaví, potrebujem zmeniť miesto, chápeš?

– Nie.

– Som si mohol myslieť. Kurva, vy ste všetci takí nechápaví, keď...

– Mohol by si s tým prestať a povedať mi pravdu?
Súvisí to s tým chlapom, ktorý ťa tu hľadal? – preruším ho.

Havran si sadne na okraj postele, v ruke plagát Madonny. Položí si ho na hlavu, drží ho za okraje až mu zakrývajú veľké uši. Akoby sa chránil pred dažďom. Nič nehovorí.

– Kto je to? – nedám mu pokoj.

– Ten chlap? Ja neviem, nejaký homoš alebo čo,
– spustí konečne Havran. – To sú také typy, ktoré sa obšmietajú okolo decákov a hľadajú ľahkú korisť. Že koho by mohli mať za svoje dieťa a tak. Akože ho budú mať radi ako svoje vlastné. Ale! Len keď bude čistotné, múdre ako rádio a najlepšie biele! Chápeš? No a tento debko s briadkou, to je tiež taký. Raz sme sa stretli v meste a on mal zrazu pocit, že, kurva, som úplne stratený bez jeho pomoci, že nech mu hocikedy zavolám, keď budem niečo potrebovať. Ako keby mi bol niečo dlžný či čo.

V Havranových očiach vidím hnev, sklamanie, prosbu aj šialenstvo. Budúcnosť žiadnu.

– Aj som mu občas cinkol, lebo... Niekedy mi je smutno, chápeš? Ale stretnúť som sa nikdy nechcel, neverím tomu. Sú to ojebávky, nič viac. A sa to aj potvrdilo. Najprv veľký div nie otec, potom, keď som ani raz neprišiel sa s ním stretnúť, lebo čo som ja nejaký buzerant!? Tak potom už žiadna láska. A teraz tu, kokot starý, chodí vyzváňať? Boha, to je fasa, to je život toto, fakt.

– Nerozumiem, ako ťa našiel?

– Kurva, predsa podľa tvojho telefónneho čísla! Keby veľmi chcel, tak mu nejakí machri zistia, čo si dnes mala na raňajky. Určite ti narozprával, že mi chce vlastne pomôcť, že? Čo?

– Nie, chcel len...

– Ale akože, do piči, čo mi chce pomáhať? Bude za mňa platiť nájom? Alebo bude namiesto mňa chodiť do roboty? Ti hovorím, Hani, sú to všetko ojebávači. Srat na nich, buzerantov.

– Chcel, aby si mu niečo vrátil.

Havran na moment stíchne, ale neprestáva sa baliť.

– Nepovieš mi o tom?

– Rišo ti nič nehovoril? Ale do piči, však to je jedno, veď mi ho daroval!

– Povedala som mu to isté. A... , – chcem sa ho opýtať, o čom sa vlastne rozprávame, ale opäť neskoro.

– A aj tak som ho už predal. Myslíš, že ešte ten chuj príde?

– Neviem.

– Dobre. No a ty máš dnes narodky... Tak by som to nemal kaziť, čo?

– Tomu ver, – vzdám sa dočasne možnosti, že sa dozviem, čo Havran ukrýval vo svojom hniezde a čo s tým má môj frajer. Mám narodeniny, nechcem si to pokaziť.

– Sa mi páči jedna vec na tebe. Háďaj čo.

– Netuším.

– Že keď som ti dával ten šuter, že si nezapochybovala, že je to fakt meteorit. To ma fakt dostalo. Cigáňom tu nikto neverí, chápeš? Aj keby som tvrdil, že mám na rukách desať prstov, tak si myslíte, že dva z nich sú umelé a jeden som ujebal.

– Prečo by som ti neverila. Vyzerá naozaj zvláštne ten meteorit...

– A pritom je to obyčajný šuter.

– Čože?

– Jasné, že to nie je meteorit. Ale to je jedno. Ide o to, že si mi uverila, chápeš? Že si hneď, á propos, nepomyslela na to, že klamem. To sa cení, chápeš?

– A priori, – opravím ho. Som trochu zmätená.

– Hej? A á propos, to čo znamená? Kedy sa používa?

– Len tak mimochodom.

– To čo je za pičovinu? Akože hocikedy, keď budem niečo vraviť, tak poviem á propos? Si robíš srandu, čo? Teraz chceš ojebať ty mňa, he?

– Nie, zle si ma pochopil. Á propos znamená niečo v zmysle „len tak mimochodom“. Keď sa chceš niečo opýtať alebo niečo poznamenať, a nevieš, ako začať. Vtedy môžeš povedať „á propos“.

– Aha. No dobre. Á propos, dal by som si niečo sladké, – povie s úsmevom Havran a v jeho čiernych očiach zasvietia malé plamienky.

– Preto som prišla. Podáva sa zmrzlinová torta. Pod rýchlo, aby sa ti ešte niečo ušlo.

Keď vychádzame z izby, pozriem smerom k vchodu, či tam už náhodou nie si, a pýtam sa seba samej: čo nakoniec ostane nám dvom?

Láska

Zrkadlové Ja. Na posúdenie vlastného výzoru používame zrkadlo. Pri pohľade dovnútra však žiadne zrkadlo nie je poruke. Predstavy o nás samých si vytvárame vnímaním toho, čo si o nás myslia iní ľudia. Oni sú zrkadlom. Naším zrkadlovým Ja.

Ak si niekoho v živote, okrem mňa, ľúbil, bol to tvoj dedo. Malý starý muž, ktorý sa vždy smial potichu, ale zato často. V pamäti máš uloženú jeho zhrbenú postavu, s malou lupou v pravom oku, v rukách dierovač s kladivkom. Miniaturne kliešte, ktoré pripomínali zobák bez vtáka. Alebo v tých ako stroj presných rukách držal pinzety, kružidlo, anky, náradia, ktorých názov aj účel poznal už len on. Poloslepý zlatník a hodinár, ktorý rád počúval rádio. Pamätáš si ho. Vždy o šiestej večer prerušil prácu, zapol starú Teslu a s uchom nalepeným na reproduktore postojacky počúval správy.

Spomínaš, ako si mu po večeroch čítal z novín. On len pokyvkával hlavou a občas začudovane zahmkal. Masíroval si prsty.

Na jednom z nich zlatý, striedmo gravírovaný prsteň s ónyxom. Namiesto vizitky.

Na neho si myslel v ten večer, v deň tvojich dvadsiatych narodenín. Slávnostne prestretý stôl, pri ňom ty, tvoj otec

a mama. Žiaden brat, nijaká setra. Si jedináčik ako ja, ale v tvojom prípade nejde o nič neobvyklé, u teba je to diagnóza. Si príslušníkom generácie, ktorá vyrastala bez súrodencov.

Medňanský čušal zavesený na stene a Debussy sám so sebou viedol *Dialóg medzi vetrom a vlnami*. Sedel si za stolom a myslel na deda, pretože si bol presvedčený, že on by sa s ničím podobným neunúval. Pečená kačka. Päť druhov zákuskov. Dvanásťročné víno. Dar, pri ktorom by si mal stratiť reč. Považoval by to za márnotratosť.

A dedo by bol ako na ihlách, pretože nemal rád návštevy. Žiadnu ste nečakali, ale jeden nikdy nevie.

– Chutí ti polievka? – opýtala sa ťa mama.

– Je úžasná, mamina, – predbehol ťa otec. Vtedy to v tebe zovrelo. Posledné dva mesiace si otca párkrát pristihol, že sa vrátil domov skoro nadránom. Lenže nebol opitý ani prepracovaný. Podľa teba bol za kurvami. Oddýchnutý, v dobrej nálade, zanechávajúc za sebou voňavú stopu po sprchovom šampóne, aký doma nemáte. V tichosti prišiel domov a ľahol si spať. Tak na dve hodinky. Aby sa nepovedalo.

Pred týždňom si nechtiac objavil v jeho skrini pornočasopisy. Potreboval si na párty nejakú bláznivú kravatu zo sedemdesiatych rokov. Namiesto toho si našiel vagínu na iks spôsobov na kriedovom papieri. V čase internetu. Keby to nebolo smutné, asi by si sa zasmial.

Mal si pocit, že tvoj otec mamu nemiluje.

Nie toto ťa však trápilo v ten večer.

– Tebe chutí, Riško? – opýtala sa ešte raz mama.

Na tvári mala ten permanentný blahosklonný úsmev, ako keď som s tebou bola jediný raz u vás doma. Napiekla

štrúdlu, opýtala sa, ako sa nám darí a kedy sa vrátiš domov. Tvoj otec doma nebol. Inak by si neprišiel.

– Je fakt dobrá, mami. Fajná polievka. Ale už sa neviem dočkať kačky.

Všetko v miestnosti ti pripomínalo deda. Byť kedysi patril jemu. Chudobnému zlatníckemu učňovi, ktorý sa stal majstrom a neskôr si mohol dovoliť kúpiť krásny trojizbák na Palisádach, kde si práve slávnostne konzumoval svoje dvadsiate narodeniny. V tvojich očiach bol dedo dokonalý. Nikdy o nikom nepovedal nič zlé, celý deň pracoval. Neoženil sa druhýkrát, hoci jeho žena, tvoja babka, zomrela pred päťdesiatimi rokmi pri pôrode. Jediný ťa so záujmom počúval, keď si mu čítal svoje poviedky.

Oveľa neskôr, v prvom ročníku na vysokej škole, keď už dedo nežil, mal si za úlohu v semestrálnej práci z teórie sociológie nájsť v okolí praktický príklad ľubovoľnej teórie. Rozhodol si sa pre zrkadlové Ja Charlesa Hortona Cooleyho a teóriu si chcel overiť na nebohom starom otcovi. Ak ty si bol zrkadlo, dedo sa v ňom videl bezchybný. Dokonalý. Ale aký bol naozaj?

– S otcom, tvojím pradedom, si neboli veľmi blízki. Oveľa častejšie spomínal na pána B., majstra, u ktorého bol učňom. Ja som ho nepoznala, – vysvetľovala ti mama.

No hej, pán B. Rozpamätal si sa, ako ho dedo občas spomenul.

– Život je ako zlatý pliešok. Ťažký, ale vzácny. Aby sa z neho niečo vyformovalo, aj udrieť treba. Ale s citom, hovoril pán B., vždy s citom.

A každá tvoja teta hovorila to isté.

Synovia sa viac podobajú na dedov ako na otca, tvrdí jedno arabské príslovie.

– Snaž sa nezakyckať celý stôl, – napomenul ťa otec, keď si si naberal dusenú kapustu. Ach, toľká dôvera!

A niektorí susedia nepovedali nič.

Tak si skúmal ďalej a radšej si nemal. Lebo papier znesie všetko, ale sú veci, ktoré rozum nepochopí. Ňúral si sa v dedovom archíve bez otcovho dovolenia a našiel si v ňom abšíd, dedov výučný list od pána B. z roku 1938. Cestovný pas so slovenským krížom na prvej strane. Potvrdenie Okresného finančného riaditeľstva z roku 1941, že starý otec zaplatil „prvú sumu likvidačnej hodnoty“ klenotníctva, ktorého majiteľom už viac nie je Žid, ale osoba árijská. Päťkorunové kolky, sobášny list a čier-no-bielu svadobnú fotografiu. Zmluva o prenájme bytu na ulici Palisády, ktorou pán B. dáva svoj nehnuteľný majetok do bezplatného užívania na „neurčenú dobu“.

Semestrálnu prácu si neodovzdal. Študuješ predsa sociológiu, nie dejiny.

Rukami si jedol pečenú kačacinu, masť ti stekala po brade a v hlave si znovu listoval tými zažltnutými papiermi. Hľadal si biele miesta: obchod vám neskôr aj tak zobrali komunisti. A vyhlášku zo štyridsiateho prvého o zákaze pre Židov bývať v určitých častiach mesta predsa nevydal tvoj dedo...

Keď ľúbime, ľúbime milovanú osobu aj s jej chybami.

– Ach, toto. Hm, vieš, možno vďaka tomu bol tvoj starý otec taký dobrý. Báł sa. Že jedného dňa nám niekto

zaklope na dvere a povie, že byt je jeho. Aby sme odišli. Preto nemal rád návštevy. Ale to už je dávno všetko, hm, – povedala ti mama s takým zasneným pohľadom.

– Čo na tom dnes záleží? – zareagoval vtedy otec. Jedlo bolo chutné, no jesť ti nechutilo.

Dohrala hudba.

Miestnosťou sa ozýval iba tikot hodín a cinkanie príborov. Za oknami nehučali električky ani trolejbusy. Tadiaľto nechodia. Pokojná štvrť pre vyvolených. Tu nebýva hocikto.

No nie všetci s trvalým bydliskom na Palisádach tu vždy aj žili.

Vás tu pred vojnou nikto nepoznal.

Ani Čarnogurskí tu vždy nebývali.

Najprv sme niektorým pôvodným majiteľom tých starých honosných domov kúpili lístok na vlak za päťsto ríšskych mariek.

Tiež si mysleli, že sú vyvolení.

Keď vystúpili, poníženie, ktoré zažili, nenašlo dno, a tak plamene, v ktorých zhoreli ich telá, neboli plamene pekelné, ale plamene vykúpenia. A dym stúpал k oblohe, k oblakom, tie zachytili popol a ten sa vrátil naspäť v podobe dažďa, naspäť do riek a do mora. Do zeme. V nej sme zasiali a z nej sme žali, dorobili chlieb náš každodenný. Tú masovú vraždu chtiac či nechtiac nosíme v sebe, máme ju v krvi, hlboko pod kožou.

Tak ako sa môže niekto opýtať, či na tom dnes záleží?!

Ako sa na to mohol opýtať tvoj otec, ktorý tak rád zdôrazňoval dedovu usilovnosť, dával ti ho za vzor, lebo

podľa neho všetko získal poctivou prácou a keby ho nebolo, dodnes by ste bývali v rozpadávajúcom sa dome v Brezovej, kde sa otec narodil.

– Čo škola? Máš veľa skúšok? – oslovil ťa až niekedy pred dezertom.

Ach, toľký záujem! Keď si oznámil, že chceš študovať literatúru, opýtal sa ťa, čo je to za somarina a z čoho chceš po skončení školy žiť.

– Mohol by som robiť u teba vo firme.

– Najprv si urob školu, kde sa o obchode niečo naučíš.

– Nebavilo by ma to.

Mávol nad tebou rukou.

Tvoj dedo vedel vyrobiť náušnice, opraviť hodinky aj okuliare, bol zručným rytcom. Kedysi ľudia ovládali viacero remesiel, dnes sú všetci obchodníci. Ešte aj tú dedovu starú dielňu v centre prerobil otec na výpredaj nostalgie. A keďže ťa nikdy nezasvätil do svojho podnikania tak, ako si o tom ako chlapec sníval, celkom si stratil prehľad, s čím všetkým otec obchoduje. Starožitnosti, obrazy, šperky, pozemky, drevo? Čo ešte?

Predsa všetko, na čom sa dá zarobiť.

Nakoniec si sa prihlásil na sociológiu, lebo si chcel otcovi dokázať, že existuje aj väčšia somarina ako slovenský jazyk a literatúra. Otec sa s tým neskôr zmieril, ale stále si mal pocit, akoby si pre neho nebol dosť dobrý. V ničom. Čakal si, kedy adoptuje všetkých tvojich bratrancov študujúcich na ekonomickej či právo.

Možno ťa mal rád. Nie možno, určite.

Ale ty si od určitého času nemal rád jeho.

Otec nemiloval mamu.

A dedo arizátor bol mŕtvy.

Dá sa za takých okolností tešiť z osláv narodenín v rodinnom kruhu? Sedel si za stolom, pred sebou si mal čierno-bielu dobošku a v sebe zlosť, ktorú si potreboval niekam nasmerovať. Ihneď.

– Mamina, urobíš nám kávu?

– Pomôžeš mi? – spýtala sa ťa mama.

Šli ste do kuchyne a potom si ešte odbehol na záchod.

Okrem kávy ťa na stole čakala malá škatuľka. Keď si ju otvoril, žmurkol na teba čierny ónyx z dedovho zlatého prsteňa.

– Chceli sme ti ho dať neskôr, ale dnes je vhodná príležitosť. Starý otec by si to určite prial tiež.

– Ktorý starý otec? Goldstein? Stern? Alebo pán Brody? – vybuchol si.

– A kto si ty, že sa na to pýtaš?! Nažrať sa a potom moralizovať, to ti ide! Čo ty vieš, ako sa vtedy žilo? Nič. Ale to ti nebráni pokaziť nám tento deň! – rozčuľoval sa tvoj foter. Zodvihol sa zo stoličky a jednu by ti vylepil, keby ho nezastavila ruka jeho ženy.

Ani si nevypil kávu.

– Ozvem sa, – povedal si mame, keď si ju pobožkal na líce. Na rozlúčku. Vybehol si z miestnosti, tresol dverami. Zobral si bundu, peniaze a vyšiel na ulicu. Pri pohľade na novinový stánok ti došlo, že si na niečo zabudol.

Keď si bol späť v obývačke, otec utešoval mamu, ktorá mu vzlykala na ramene. Držali sa za ruky. Zostal si trochu prekvapený.

Prešiel si cez miestnosť do spálne. Zastavil si sa pri otcovom šatníku. Vytiahol si spod kravát pokrčené

porňáče a namiesto nich si tam schoval najnovšie číslo Macka Puf.

Teória zrkadlového Ja má svojho bradatého predchodcu v Rétorike. Aristoteles v nej predbehol Meadov pojem *Významní iní* tvrdením, že „ľudia, pred ktorými sa cítíme zahanbení, sú tí, na ktorých mienke nám záleží“.

Vieš, ako si uzavrel rozprávanie o tých твоjich narodeninách a všetkom, čo nasledovalo potom?

– S otcom si nerozumieme.

8.

Náš byt si už definitívne snal z tváre masku pokojného útočiska a premenil sa na nekontrolovateľný organizmus skladajúci sa z množstva ľudských tiel. Neustále sa hýbe, vydáva rôzne zvuky, je smädný a je hladný. To si všimnem, keď si Janči odo mňa vypýta číslo na nejakú pizzeriu s donáškovou službou.

Moment... Janči? Čo tu robí Luciin frajer? Nechcel dnes držať pôst?

Dám mu leták z Pizza Mica a pohľadom hľadám Luciu.

Vtom mi zazvoní telefón. Otec. Už je v meste, len zabudol názov ulice.

– Záhradnícka, oci. Však si tu už bol. Potrafiš?

Lucia stojí v kuchyni za Havranovým ďalekohľadom a pozoruje ním ľudí naokolo. V jednej ruke pohár s vínom, druhou si občas zobne z arašidov na stole. Pár ich obetuje aj pre moju zlatú rybku v akváriu pri okne, ale keďže sú väčšie ako jej hlava, nevenuje im žiadnu pozornosť.

Vnútro akvária sa vôbec nepodobá na morské dno. Riša jeho dedko priviedol k modelom vláčikov, pre ktoré bolo treba stvoriť krajinu a zjazviť ju koľajnicami. Len o niečo menšia prplačka ako oprava starých Primiek. Plastovú časť makety alpskej krajiny s množstvom tunelov,

hlbokými lesmi a vysokými štítmi hôr Rišo použil v našom akváriu. Každý bol pri prvom pohľade na tú netypickú Atlantídu fascinovaný a zízal do tunelov, či z nich nevylezie parná lokomotíva. Zlatú ryбку, plávajúcu okolo skalných útesov, si takmer nikto ani len nevšimol.

Pri pohľade na tmavozelenú mútnu vodu v tej zmenšenej mora mi rybky príde ľúto. Bolo od Riša milé, že hoci bola darom pre mňa, čistenie jej príbytku si zobral na starosť on. Možno sa bál, že by som pri čistení niečo poškodila. Ale v poslednom čase ju akosi zanedbával.

– Pozerám, pozerám, loď je už takmer plne obsadená, kapitán prijíma gratulácie ako na bežiacom páse, ale plavčík sa kdesi fláka. Čo ak sa pred nami objaví ľadová kryha a my narazíme? – filozofuje Lucia spoza ďalekohľadu mierne pripitým hlasom.

– Len nenaraz do toho akvárika, plís. Môj darček od Ježiška by to nemusel prežiť.

– Bez obáv, cicuška. A kdeže sa ten tvoj Ježiš zabudol?

– Pripravuje mi nejaké prekvapenie. Len to trvá akosi pridlho, – postažujem sa a dolejem Lucii víno.

– Pridlho, pridlho. Dávala som vám pol roka a už je to dlhšie než rok, čo si adoptovala to študentské ucho. Na diskotéke sme boli naposledy niekedy cez Veľkú noc, lebo zrazu rada vysedávaš v kadejakých krčmách a počúvaš tie jeho filozofie o živote. O ktorom ešte dokopy nič nevie. Pleť máš čistú, takže sexu je dostatok, ale čo deti, moja? Nie som tvoja mama, ale „rôčky ujdú“, chi-chi...

– Náramne vtipné.

– Ale hej, ešte máš čas. Najskôr musíš vychovať jeho, také decko mi niekedy príde byť.

– Asi preto mi z neho tak šibe. Niekedy sa pristihnem, že som do neho zaľúbená ako na začiatku. A inokedy mám z neho strašné nervy, lebo sa správa ako puberták. Aj dnes. Už tu mal dávno byť.

– Možno práve doučuje nejakú prsnatú spolužiačku.

– Ty, ťapa, netáraj. Nedoučuje. V tomto jedinom som si istá. Keby ma podvádzał, nedokázal by v posteli také veci ako... hm, no mala si už frajera, s ktorým si sa milovala päťkrát do týždňa? Lebo ja nie, – prezradím niečo z nášho intímneho života.

Aj napriek tomu, že sme najlepšie kamarátky, o sexe s konkrétnym človekom sme sa takmer nikdy nebavili.

Lucia je ticho. Takže nemala.

Tuším to bola Madonna, ktorá vyhlásila, že uprednostňuje mladých mužov. Vraj nevedia, čo robia, ale robia to celú noc.

To sedí.

– Snažím sa nepristupovať k nášmu vzťahu s rozumom. Starý, mladý, bohatý, chudobný, Talian či Grék. Nie je to jedno?

– Ak ťa miluje, tak je. Hoci štyridsiatnik asi ľúbi inak ako dvadsaťročný.

– Dvadsaťjeden, – opravím ju.

– Ježiši. Dvadsať-jeden! Pripadáam si ako stará krava.

– Však ja tiež, – priznám farbu a poprosím svoju najlepšiu dojkú, aby mi doliala.

– Fuj, mne je na zvracanie.

– Len nie do vane. Choď na záchod.

– Áno, mami.

V poslednom čase som o nás veľa premýšľala.

Bezvýsledne. Viem len, že si pre mňa kyslíkový prístroj, bez ktorého neviem dýchať. Viem, že si odo mňa mladší. Prečo na to teraz myslím?

Len preto, že mám narodeniny?

Pár rokov sa snažím seba samu presvedčiť, že na vekú až tak nezáleží.

Alebo záleží?

Sama to nevyriešim. Potrebujem ťa tu. Čo najskôr.

Cítim, že som opitá a o chvíľu budem zlostná, ak rýchlo neprídeš.

Myslím na to, že sa chcem Lucie, keď sa vráti z wécka, niečo opýtať.

Ale pár sekúnd na to sa zaseknem. Hoci sme ako sestry, mám niekedy zábrany rýpať sa v záležitostiach, na ktoré očividne nemáme rovnaký názor. Nieкто by mohol povedať, že potom nie sme skutočné priateľky. Lenže ako je možné merať priateľstvo, kde sú kritériá? Vari v tom hromadnom maile putujúcom po celej planéte, definujúcom rozdiel medzi kamarátom a priateľom, keď priateľ sa nemusí správať ako hosť a môže ti liezť do chladničky, po večierku pomôže s upratovaním, zavolá po tom, ako sa pohádate, a pošle ti ten mail naspäť ako dôkaz, že mu na tebe naozaj záleží?

Mail ako dôkaz priateľstva?

Žijeme zvláštné časy.

Chyba je vo mne. Obchádzam pálivé témy svojho aj života druhých ako nejaký africký šaman telo posadnutého diablom. Snažím sa vymiesť z nich démonov, nahnať im strach. Ale strach po celý čas zostane vo mne, nikto si ho nevšimne a po pár kolách prestanem s obchádzaním. Odchádzam.

Spomeniem si na náš nedávny neplánovaný výlet do Viedne. Ja som chcela ísť do Bojníc, od základky som tam nebola. No ešte pred Trnavou si so slovami „do riti, ešte nie sme na dôchodku,“ otočil auto späť do Bratislavy a zastavil si až vo Viedni. Celú cestu si mi vyspevoval, ale ani slovo neprehodil, kam vlastne ideme. Zaparkoval si v centre mesta a, držiac ma za ruku, odviezol si ma do obrovského skleníka, akejsi zmenšeniny džungle, v ktorej poletovali stovky motýľov všetkých druhov. Nič krajšie som v živote nevidela.

Cestou späť sme zastavili neďaleko hraničného priechodu a milovali sa v aute. „V zahraničí sme ešte nesexovali,“ povedal si predtým, ako tvoja hlava zmizla medzi mojimi nohami.

Skôr, ako sme dorazili domov, pozval si ma na kávu do baru tam hore, na Novom moste. Ceny drahšie ako vo Viedni, ale ten výhľad! Ešte sme nedopili, keď ti zavolał nejaký kamarát, či by si nenapísal text pre jeho kapelu. „Musím ísť, kvetinka,“ rozlúčil si sa mnou skôr, ako čašník priniesol účet. Potom som ťa dva dni nevidela.

A ja namiesto toho, aby som pripustila, že predovšetkým miluješ život a až potom mňa, keďže som jeho súčasťou, ďakujem ani neviem komu, že som ťa stretla, pretože ma dokážeš vždy niečím prekvapiť. A to sa vo vzťahu cení.

– Sa poserieš, čo som objavila, – varuje ma Lucia, keď sa vráti zo zvracania.

– Šípkovú Marienku vo vani.

– Ako vieš?

– Som ju do nej ukladala. Ešte spí?

– Ako po štyroch vodkách.

– A slušnej dávke neznámych liekov.
– Čože?!
– Nestihla som ti povedať.
– Ježiši. Dúfam, že nám tu nezgegne.
– By si na raj mohla zabudnúť.
– No, hm, – povzdychne si Lucia, ako keby jej fakt došlo, že jedna opitá žena v stredných rokoch by jej mohla pri poslednom súde pričať.

– Ty, Luci, niečo ti chcem povedať, – spustím a cítim, že si na niekom musím vyliat zlosť za tvoju neprítomnosť.
– Ty a Janči... vy dvaja... No, mne jednoducho nejdete dokopy. Aj keď ste obidvaja takí nábožní. Ty si viator... čo viator, ty si víchor, ktorý ostrihal Tatry na ježka, a Janči je zem, na ktorú tie smreký popadali.

– A ty, keď si vypiješ, Rúfus začína byť nervózny.
– Dnes, keď si odo mňa pýtal číslo na pizzeriu, tak povedal asi štyrikrát „prosím ťa“! Vy akoby ste boli z dvoch rozličných planét. Si hovorila, že chceš mať deti. Myslíš to vážne?

– Smrteľne, – odpovie bez zaváhania Lucia.
– Takže Janči je ten pravý? – uvažujem nahlas, balansujúc niekde na pomedzí opitosti a naivity. Ale som zvedavá.

Aj kvôli sebe.
– Fakt je?
– Ježiši, Hani! Ten pravý? Dobre som počula? – zvýši hlas Lucia. Postaví sa zo stoličky, do pohára si natočí čistú vodu z vodovodu, hoci na stole je minerálka, a vydá sa kráčať po miestnosti, ako nejaký pološialený profesor, ktorý práve zistil, že všetci jeho žiaci sú tupci.

– Mám pocit, že je najvyšší čas na vážny rozhovor, moja. Ten tvoj filozof by ti občas mohol poskytnúť kritický komentár k článkom v babských magazínoch, v ktorých stále živia mýtus vyvoleného princa na bielom koni. By som chcela vedieť, z čoho. Lebo mne tá mrcina zdochla už dávnejšie. Pozri, Hani. Nikto nie sme dokonalý. Dokonalé sú len naše predstavy o budúcich partneroch. Tí súčasní budú mať vždy nejakú chybičku krásy. Dokonca nie jednu. Dve, tri, niekoľko. A ty ich buď akceptuješ, alebo sa stratíš v nekonečnom hľadaní ideálu. Vieš, čo je naozaj dôležité? Aby si sa s niekým po tvojom boku dopracovala k uvedomeniu si, že ak by ste mali stráviť zvyšok života spolu, že to bude v pohode. Že dokážete spolu fungovať bez väčších otrasov, že sa po pár rokoch manželstva navzájom nepozabíjate. To stačí.

Konečne si sadne, keď dohovorí. Začala sa mi z toho jej pochodovania točiť hlava.

Potom sa miestnosťou rozľahne čudný, no pritom povedomý zvuk.

– Prepáč, moja, mi ušlo, – ospravedľňuje sa za prdnutie Lucia.

– To je všetko?

– Ale, no dobre. Tak asi by sa mali tí dvaja na začiatku do seba zaľúbiť a do postele sa tešiť nielen kvôli spánku.

– To sa nepodarí s každým. Najmä keď prirátam ostatné, o čom si vyprávala.

– S každým nie, to je fakt. Nie je ich veľa, s ktorými to ide. Znovu si prdne.

Už neznie tak presvedčivo.

– Koľko? Dvaja, traja? Možno piati?
– To sa nedá zrátať, by si musela celý svet precestovať.
– Možno jeden?
– Poslednýkrát, – dušuje sa, ešte neviem, kvôli čomu.
Nebolo ho počuť. No po chvíli smrad zamorí celú
kuchyňu.

Nemám síl ďalej pokračovať v rozhovore. *Dokonalé sú len predstavy o našich budúcich partneroch.*

Úplne by mi v tejto chvíli postačilo, keby sa konečne objavil môj súčasný.

V náhlom pocite osamelosti uprostred davu sa rozhodnem skontrolovať si maily. Kto všetko si na mňa spomenul. Kto zabudol.

A či si mi náhodou nehodil niečo do schránky. Niečo, čo ma poteší.

Z obývačky si zoberiem notebook a zavriem sa s ním na záchode. Cvrkot moču robí kulisu dlhšiemu pripájaniu sa na sieť. Napadne mi, prečo ešte nikomu nenapadlo ťahať internet po kanáloch? Konečne by mal prístup doslova každý.

Mám dve nové správy.

Prvá je od Maje, mojej teamleaderky. Že ju to mrzí, ale bude chvíľu meškať. Mám chuť jej odpísať, že som si nie istá, či som ju pozývala. Ale nechám to tak a otvorím druhý mail. Má názov *Prekvapenie*.

Ahoj, zlatko!

Chcel som ti to oznámiť skôr, ale akosi mi nevyšiel čas. Veď ma poznáš. Tak aspoň takto, narýchlo, lebo ešte nemám zbalené všetky veci.

Dnes v noci odchádzam.

In memory of cuppa

– Prvýkrát na ostrovoch? Poviem ti niečo. Anglicko je jeden obrovský kruhový objazd. Dávaj pozor, aby sa ti na ňom nezatočila hlava, – upozornil ma s úsmevom šofér autobusu, keď som z neho po dvadsiatich štyroch hodinách celá dolámaná vystúpila.

– Kúrva, baby, ja tomu nerozumiem. Čo nezostanete doma?! To sú samí kokoti tuná, načisto pošahaní ľudia, – rozčuľoval sa Tóno, prvý Slováč, ktorého som stretla v jednom londýnskom bare. Umýval v ňom stoly a zbieral prázdne poháre.

– Máte čo jesť v tvojej krajine? Máte telku? Zabila si niekoho, keď bola vojna? – zahŕňal ma Mark otázkami.

– Vypichnem ti oči, ak niečo skúsiš na môjho muža!
– sľúbila mi jeho mama Nat a potom ma poprosila, či by som niečo neuvarila. Niečo dobré, slovenské.

Prvý dojem trvá najdlhšie, hovorí sa. Niečo na tom bude. Všetky tie rozprávkové domy, skvelé autá, ktoré jazdia po zlej strane, šesťdesiatročné tetky, čo sa obliekajú ako šesťnástky. Obchody, kaviarne, parky či metro. V prvom momente ma premkol pocit, že ľudia, ktorí v tomto neskutočnom meste žijú, musia byť inteligentnejší, krajší, jednoducho lepší.

Netrvalo dlho a prišla som na to, že nie sú. Lepší, krajší ani inteligentnejší.

Ale dojem, že som sa objavila na výnimočnom mieste v spoločnosti miliónov pozoruhodných ľudí, ten pocit pretrval dodnes. A nič na tom nezmenili ani Tóno, ani Nat.

Hoci sa Londýn v mojich predstavách dosť líšil od toho v skutočnosti. Bývala som v Brentforde, v normálnom paneláku ako vystrihnutom z Chrenovej. Starala som sa o tri deti, ktoré ma donútili prehodnotiť časový horizont vlastného materstva. Nat, ich matka, bola obyčajná Nataša z nejakej dediny pri Moskve a kedysi sa ako au pair sama starala o jedenásťročného Marka, ktorého si Natašin anglický muž priniesol z prvého manželstva. Spolu mali ešte dve dcéry, tri a päť, a Nataša trpela au paranojou v pokročilom štádiu. Hovorila so mnou zásadne po rusky, Chris, jej muž, nehovoril vôbec. Jedine, keď v telke vysielali futbal, zmohol sa na prosté vety typu: *Fuck! For God's sake, are ya blind?! Beautiful, boys, love ya! Oooh, gosh, fuck that shit...* Tak takto nechcem dopadnúť, hovorila som si vždy, keď sa Chris často uprostred týždňa opil a pri súloží bol hlučný ako slon.

Z okna mojej izby som dovidela na Kew Gardens. Kráľovskú botanickú záhradu. Každý mi hovoril, že je to tam krásne. Že tam musím ísť. Lenže vstupné stálo dvanásť libier. Skoro tisícku v tom čase. Všetko, čo som zarobila, preratúvala som na koruny. Potom ma to prešlo. A do Kew pôjdem neskôr, hovorila som si.

Keď som bola s deckami v meste, mala som zábrany hovoriť po anglicky. V ruštine som sa zlepšila, ale moja *english* bola na úrovni staršej z dievčat, ktoré som opat-

rovala. Hnevala som sa na seba. Že dobre zarábam, lebo nemíňam, a *toť vsjo*.

Po roku sa mi skončila zmluva. Rozlúčila som sa s Natašou a jej deťmi, ktoré som si za ten čas obľúbila. Aj rozmazaného Marka s jeho neustálymi otázkami. Ale už bolo neskoro.

No domov sa mi ešte nechcelo. Chcela som len viesť obyčajný život v neobyčajnom meste. Prestahovala som sa na druhý koniec Londýna, k Tónovi do Golders Green.

– Máš čo jesť? A máš tam televízor, práčku? – robila si do telefónu starosti mama.

– Ja to jebem, libra išla zase dole! O tri koruny, – sťažoval sa Tóno, ale ani zďaleka nebalil kufre. Už neumýval stoly, už robil za barom.

– A penendze, penendze juž są doma? – kričí do telefónu Lezsek a potom si vypýta k telefónu svojich malých synov.

– Nechcela by si radšej robiť čašníčku? – opýtal sa ma majiteľ reštaurácie a premeriaval si ma od hlavy až po päty.

Nie. Možno som si len niečo dokazovala. Mama skvelá kuchárka a tak. Ale, pravdupovediac, som si príliš neverila, že zvládnem vymenovať hostovi všetky bylinky, v ktorých bolo nádherne voňajúce jahňa marinované. Preto som zobrala miesto pomocnej kuchárky. Aby som sa naučila to jahňa pripraviť.

Denne som krájala tony zeleniny a domov som sa vracala vždy s novými porezaniami. Často dlho po polnoci. Všetci už vtedy spali a v sprche som trávila pol hodiny

a v telke nočná šou, ktorá bola po fľaši piva zábavnejšia. Cítila som sa ako chlap.

Cítila som sa slobodná.

Pretože Londýn bol pre mňa mestom, kde môže každý nájsť šťastie. Nezáleží na pôvode, nezáleží na farbe pleti. Záleží na tom, čo vieš. Vyber si nové meno, vyber si cestu, na ktorú sa dáš. Vyber si život. Presne ako v tom filme o fetákoch. A keď ti príde smutno, u Poliaka si môžeš kúpiť horalku a kyslé uhorky.

Alebo môžeš zájsť do Golders Hill Parku, vystrieť sa na lavičku, zatvoriť oči a počúvať kikirikať kohúta, ako som to robila ja. Mysľou som si odskočila domov, čistila som mrkvu a petržlen do nedeľného vývaru, v ktorom ten kohút zakrátko skončil.

V našej štvrti bývalo veľa Židov. V sobotu pozatvárali krámy, obliekli sa do sviatočnej čiernej a navštevovali rodinu. Zo záhrady som počula ich spev a predstavovala som si, ako hodujú, ako si malou striebornou lyžičkou pochutnávajú na baklave, ktorú zapíjajú presladenou kávou. Páčilo sa mi to, ale nezávidela som im. Všetky priateľstvá nás imigrantov z ďalekého východu boli intenzívne, lebo nikto netušil, či sa kvôli návratu domov náhle neskončia. Lolek a Bolek nás spájali viac ako Ján Pavol II. a na Vianoce musela byť vždy kapustnica, zemiakový šalát a ryba, aj keby morka bola chutnejšia.

Po pol roku v kuchyni s írskym kuchárom sa moja angličtina výrazne zlepšila. Prstov som mala stále desať, ale párkrát to bolo veľmi tesné. Plat stále rovnaký, vlasy permanentne mastné.

Tak som sa stala servírkou.

– Kedy sa vrátiš domov? – pýtala sa ma Lucia v mailoch.

– Nemáš náhodou oné, no ten, ako sa povie... *garlic*? Zabudla som kúpiť, – vypadávali spolubývajúcej Jarke pri varení slová rovno do rizota a ešte aj pri slovenčine používala londýnsky prízvuk.

– Boha, už je nás tu ako najebaných. O chvíľu človek nezoženie robotu, – pohoršoval sa Tóno, ako si umýval auto a na chodníku niekoho začul zaťahovať po východniarsky.

– *London never sleeps, it just sucks*, – spievala Cerys Matthews z Catatonie, ktorých som v tom čase počúvala stále dokola.

A musela som jej dať za pravdu. Našla som si miesto v City, v Loose Cannon Clube, kde som chlapom za pokerovými stolmi roznášala pivo, whisky a občas aj sústrastné pohľady, keď prehrali výplatu. V podniku v starobylej prístavnej budove, kde som sa tešila spolu s mladomanželmi, aj keď ma boleli ruky od obrovských tanierov plných ťažkého jedla. V rozložitom priestore, kam neprenikol ani len malinký kúsok prirodzeného svetla, a keďže som robila v noci a spala cez deň, slnko som videla len cez víkend či jeden deň v týždni, do práce sa presúvala metrom, a tak môžem dosvedčiť, že Londýn nikdy nespí, iba vyciciava. Ak mu to dovoľíte.

Keď som náhodou mala chvíľku čas, prechádzala som sa centrom a pozorovala mladých i postarších pánov v oblekoch, ako si pochutnávajú na sendviči a latté na schodoch svätopavlovskej katedrály. Po polhodine zutekali späť do kancelárií. Vyzeralo to hrozne i vábivo zároveň.

A často pršalo a po tele kropaje vody a mohol to byť aj pot. Lebo život bol uponáhľaný, nezastal ani na sekundu. Driemajúc v tube mi často splývali dni do jednej obrovskej epochy, ktorej vládne despotická rodina hlásateľiek staníc metra. Povedia ti, kde nastúpiť, ohlásia, kedy vystúpiť, ale neporadia, ktorým smerom ísť.

Víkendy v parku, premýšľajúc nad všetkými tými menami na lavičkách. Boli na nich vyryté venovania, niečo v tom zmysle ako *Na pamiatku R. N., báječnej ženy a manželky*, 1934 – 2000. Alebo namiesto báječnej manželky tam bola zmienka o jej zásluhách pri budovaní parku. No na mojej lavičke, pod košatým stromom vedľa ohrady so sliepkami, na nej bolo len meno a roky života. Nič o milujúcej žene či o zapálenej milovníčke prírody. Premýšľala som, či by som chcela byť radšej R. alebo tá druhá, o ktorej živote nič nevieme a možno preto ho má ešte stále šancu žiť podľa svojho. Aj keď už len na druhom svete.

Niekedy v tom čase som spoznala Nelly. Aj Nelly bola z východnej Európy a je jasné, že sa volala celkom inak. Ale na tom v našom prípade nezáležalo. Nastúpila do Cannon Clubu spolu so mnou a hneď sme si padli do oka. Naučila ma, ako odnieť päť tanierov naraz. Ako cestovať metrom a minúť len pár libier. Že najlacnejšie reštaurácie sú tie luxusné, v ktorých pracuje niekto z tvojich priateľov.

A že je možné na chvíľu snívať svoj anglický sen.
Ak stretnete niekoho ako Ian.

– Ja sa na to vyseriem. Päťdesiatpäť korún za libru! Jebne ma, – prorokoval Tóno.

– Hej, rička, chceš trávu? – ponúkal mi drobný chalan v Camden Town, keď som tam hľadala nejaké lacné slnečné okuliare.

– Je to... zvláštne. Ale krásne. Možno aj kvôli jazykovej bariére, – poznamenala Nelly na margo svojho nového vzťahu.

– Ahoj. Nenašlo by sa u vás miesto? Som čašníčka, ale vyznám sa aj v kvetoch, – skúšala som to u majiteľa Coby's.

Coby's bola kaviareň spojená s kvetinárstvom ani nie dvesto metrov od nášho domu na Gainsborough Gardens. Vzadu mali internetovú kaviareň, ale málokedy to tam bolo *busy*. To sa mi páčilo. Podnik patril židovskej rodine, čiže v sobotu mali zatvorené. To sa mi páčilo ešte viac.

Lenže žiadne miesto sa u nich nenašlo.

Takže som ďalej špehovala, kto má aké karty, a prezradila som ich tomu, kto mi dal väčšie prepitné.

Chystala som sa ísť pozrieť do Kew, ale stále som si nedokázala nájsť čas. Pritom som vedela, že tam sú. Orchidey. Desiatky druhov.

Bežná cesta niektorého z hybridov z rodu *Cymbidium* sa väčšinou začína v Spojených štátoch, kde nejaký fanatik vyšľachtí množstvo nových hybridov. Tie potom putujú do Japonska, kde sa pokúsia o rozmnožovanie ich tkanivových kultúr. Úspešné druhy sa ešte zastavia v susednej Číne. Tu sa už pristúpi k masovému rozmnožovaniu, žiadne jedno dieťa a dosť. Nič také. Čo najviac rastliniek nového kvetu exotického vzhľadu, ktorý sa vo veľkom bude pestovať najskôr v holandských alebo v taiwanských skleníkoch. Odtiaľ krásavice vyrazia na svoju poslednú etapu – do obchodov, kde už na nich čakajú nedočkaví závisláci.

Keď som tak nad tým rozmýšľala, celá situácia bola výborným dôkazom správnosti teórie relativity. Pretože cesta orchidey okolo celej zemegule vyzerala byť kratšia ako moja cesta na druhý koniec mesta do kráľovských záhrad v Kew.

V centre mesta som vzrušene počúvala Nellyine zážitky zo vzťahu s Angličanom Ianom.

– Žiaden Jano, Ájen sa to vyslovuje, jeho meno. *Got it?* – dozvedela som sa najprv. Ian mal tridsaťsedem a krásne snehobiele zuby, ktorými si robil reklamu. Bol dentista, čo som ja osobne nikdy úplne nepochopila. Prečo sa niekto rozhodne pre toto zamestnanie? Asi ti dobre vynáša, rozmýšľala som.

Nie, vynáša to skvele, poopravila ma Nelly. Zoznámili sa tak, že Nel rozbolel zub, ktorý sa roky tváril ako odumretý. Šéf jej dal číslo na Iana, ktorý jej pichol injekciu, trochu povíral a bolo po bolesti. Potom jej vystavil účet. Keď si ho Nelly pozrela, pokazený zub definitívne umrel. Opýtala sa toho vysmiateho zubára s veľkými ružovými dlaňami, či hrá poker. Nehral.

– To je škoda. Mohli ste k nám prísť a prehrať pár stovák. Ja by som vám ich ráno vrátila a boli by sme si kvit. Či nie? – skonštatovala a on ešte raz zopakoval, že karty nehrá, ale rád sa poprechádza medzi golfovými jamkami. A že by sa mohli prejsť spolu, ak chce.

Jasné, že chcela.

Po prvej spoločnej noci sa ho pre istotu opýtala, že snáď sa ako správny ostrovan nebude chcieť s ňou milovať uprostred nočnej ulice. Ian len pobavene vyhlásil, že sa mu páči jej zmysel pre humor.

A ich vzťah bol ako tá hra, ako golf. Od jamky k jamke, bez veľkých plánov na miliónovú výhru. Od víkendu po víkend, z baru do pubu, od kytice kvetov po premiéru filmu, na ktorú mali vstup len vyvolení. Ian a Nel. Boli rozdielni, ale predsa boli jedno. On sa často správal celkom nekonformne, hoci mal postavenie vyššej strednej vrstvy a dobré meno v odbore. Ona sa zvyčajne trápila nad tým, ako vyzerá, čo si o nej myslia jej priatelia a aký význam má tento emigrantský život.

– Dajme si čaj, – povedal vždy Ian, keď sa zamotávala v spleti myšlienok o ich vzťahu. Bol naozaj iný. Všetci v Anglicku totiž pijú kávu.

– Mala by som sa naučiť byť nad vecou. Bozk je iba dotyk pier, milovanie prirodzená potreba a spoločné raňajky len šérované jedlo. Inak mi to prerastie cez hlavu. Nedajbože, cez srdce, – zdôverovala sa mi Nelly po nociach.

– V poslednom čase mi viackrát napadlo: čo ak je práve Ian *that one*? Trochu mi naháňa strach táto myšlienka. Lebo akosi do nej nezapadá ani čas, ani miesto.

A často pršalo a šaty celkom premočené až po spodnú bielizeň a mohla to byť aj morská vlna. Lebo náš londýnsky život mi niekedy pripadal ako pobyt na pláži, na ktorú nám more vyplaví vždy nových, neopakovateľných priateľov. Tých starých nám v nestráženej chvíli vezme preč, bez výstrahy, bez príslubu na návrat. My, čo ostávame, staviame si zámky z piesku. Zvláčame do nich nábytok vyhodený na ulicu, do šuplíkov vkladáme nové plány a nové sklamaná z ponúkaných služieb na tomto *private premises* a až tu každý nájde svoj vlastný význam

slova *domov*. Robíme párty na zadných dvoroch, uctíme si hostiteľov českým pivom a dlhé hodiny grilujeme duchov minulosti, ktorých sme si priniesli z domu spolu s Fernetom či s parenicou. A je nám dobre.

Žijeme na pláži, popíjame drahý alkohol a prázdne fľaše hádzeme do mora. Čakáme, že o pár hodín v nich nájdeme nejakú správu, ktorá nášmu pobytu dá nejaký zmysel. Sme na neplatenej dovolenke, no všetkým nám je jasné, že raz sa musí skončiť. Preto tak úzkostlivo sledujeme predpoveď počasia. Každá ďalšia búrka totiž môže našu pláž pochovať v spomienkach.

– Môj ty bože! Nevedela som, že je černochoch, – okomentovala Nellyina mama fotografiu, ktorú jej dcéra poslala.

– Nevedela som, že je to pre teba problém, – pomyslela si Nelly.

– *Naša krajina čelí záplave imigrantov z chudobnej východnej Európy, ktorí hovoria biednou angličtinou, berú našim ľuďom pracovné miesta a zneužívajú sociálny systém!* – rozčuľovala sa 130-kilová staršia pani v dokumente na BBC. Trónila v sedadle autobusu, ktorý poľský vodič bezpečne šoféroval do jej starožitného domu.

– Ja fakt neviem, otec! Možno o rok, o dva. Preberieme to, keď prídem na dovolenku domov, dobre? – osvetľuje cez telefón Tóno termín definitívneho návratu na rodnú hrudu.

Lenže Tónovi tiahlo na štyridsať, bol šťastne rozvedený a na anglické horké *ale* si už zvykol. A aj keď ešte stále tu na všetko nadával, o odchode na Slovensko nikdy nehovoril.

Začínala som byť unavená z každodenného cestovania metrom, a keďže slnečný deň som zažila len v telke v reklamách, bola som belšia ako nejaký domorodec s rodokmeňom siahajúcim niekam do dvanásteho storočia. V Coby's ma stále nepotrebovali. Normálne som si začala namýšľať, že je to preto, lebo nie som židovka. Tak som to skúšala vo Fiorentine, v neďalekej talianskej reštaurácii, v Dug-out café za križovatkou pri stanici, v Starbucks na rohu, v Carmelli, v L'Artistu, v Café Japan aj v The Brewhouse, do ktorého som vkladala najväčšie šance, keďže to bola v tom čase jediná anglická reštaurácia v blízkom okolí a uchádzačka možno nemusela vedieť po taliansky, jesť paličkami a na hlave nosiť jarmulku, aby dostala prácu. Spolubývajúci Peťo, ktorý tiež kedysi chodil na SPU, ma volal robiť záhrady, no jeho šéf, keď ma uvidel, povedal, že som *too delicate*. Chvíľu trvalo, kým som si to správne preložila.

Potom mi došlo, že mi je v Loose Canon dobre.

Hoci roboty bolo často pomenej. Ale bola tu Nelly a jej aférka (ako ináč to nazvať?). Niekedy som sa cítila akoby som to všetko zažívala ja. Tak veľmi sme si boli blízke.

Pozerala som si fotky z ich spoločných výletov mimo Londýna. Pripomínali mi nejaký tuctový romantický film, ktorý som predtým nikdy nevidela. No, ako každá baba, vždy som v ňom chcela hrať. Naživo.

– Keď vystupujem z metra, často sa zamyslím nad tým hlásením. *Mind the gap*. Pripomenie mi, že či chcem, či nechcem, sú medzi nami rozdiely. A to je dobre. Keby neboli... Vieš, niekedy sa pristihnem, ako si predstavujem spoločný život s Ianom tu, v Anglicku. Je to celkom príjemná predstava. Až na to počasie, chi-chi.

Tiež som bola zmätená, keď Nelly meškala menštruácia a ani jedna sme netušili, čo to znamená. Prechladnutie? Pošmyknutie? Či len obyčajné *delay* a všetko sa nakoniec dostane do správnych koľají?

Prechladnutie.

A často pršalo a pre vlhkosť vzduchu sa ťažšie dýchalo a niekedy sa človeku dych úplne zastavil. Od strachu. Lebo leto v dvetisícom piatom sa začalo nádejne, ale potom aj Londýn zažil svoj *nine eleven*.

Štvrtok bol často mojím jediným dňom voľna, takže som bola doma. Po nočnej, dopriala som si spánok a zobudila sa tesne pred dvanástou.

V telefóne možno tridsať SMS s rovnakou otázkou, či som v poriadku.

– Zapni si rádio, – poradil mi Ian, keď som mu na jeho správu odpovedala telefonátom.

Najprv sa hovorilo o výpadku elektriny a tisícoch nahnevaných ľudí, dochádzajúcich do práce metrom. Nakoniec sa ukázalo, že išlo o teroristický útok a obeťami bolo päťdesiatpäť nevinných ľudí, ktorí už do práce nikdy neprišli. Vráťane štrnástich cudzincov.

Mohla som to byť ja.

Mohol to byť Tóno. Alebo Peter, Mirka, Miriam. Ktokoľvek z nás.

Nasledujúci deň sme išli do Westminster Abbey, kde sme v tichom smútku a nevyslovených obavách z budúcnosti sledovali večernú bohoslužbu. Po jej skončení sme si sadli ku káve. Bez cukru. Vyobjímali sa a bez slova rozišli do svojich dočasných domovov.

Potom som si v metre začala všímať všetky batohy a tašky, v ktorých si niekto mohol zabudnúť pár kíľ kyseliny sírovej a acetón peroxidu.

Nebolo ich málo, takých tašiek. Takže som niekedy vystúpila ani nie v polovici cesty a počkala na ďalší vlak.

Reagovala som na každý pohľad arabsky vyzerajúceho spolucestujúceho a v duchu sa ho pýtala, prečo to chce urobiť.

Nič sa však už nestalo. V batohoch boli učebnice do školy a ten drobný Pakistanec sa škrabal na hrudi, pretože im v noci netiekla teplá voda a on sa neosprchoval.

Strach sa pomaly rozplýval ako ranná hmla a k hláseniu o medzere medzi vlakom a nástupiskom pribudlo upozornenie, že každá batožina bez majiteľa bude okamžite odstránená a zničená. Dobrý spôsob, ako sa zbaviť nepotrebných vecí.

– Chcela som sa ťa niečo opýtať, – nadhodila s malou dušičkou Nelly. Bolo to chvíľu po ich prvej spoločnej návšteve u jej rodičov na Slovensku.

– Ale už asi nechceš. Tiež ti niečo musím povedať. Ty prvá.

– Budeš sa smiať.

– Nebudem. Sľubujem.

– Dobre teda. Chcela som sa opýtať, či si ma vezmeš. Niekedy, neskôr. Ale.

Nechal ju pokračovať a aj keď sa snažil, úsmev odhalil jeho dokonalý chrup.

– Ale keď sme boli u mňa doma, uvedomila som si, kam patrí. Že nemôžem ostať v Anglicku až do konca života.

Ian sa stále usmieval, no bol to taký chápatý úsmev. Nie škodoradostný, nie urážlivý.

– A ty? Čo si mi chcel povedať?

– To isté. Tvoja krajina je krásna. No tu je môj domov. Som Londýnčan a v Londýne aj zomriem.

– Čo teraz? Čo s tým ideme robiť?

– *Let's have a cuppa tea.*

Bola som z nich smutná. *Shit happened*, tvrdila Nelly, no som si istá, že v jej vnútri to nebola až taká bezvýznamná epizóda. Vedela, že raz príde koniec. Lenže privykla vzťahu, ktorý neobmedzuje, nedusí žiarlivosťou a plánmi do budúcnosti.

Ja som si čoraz viac uvedomovala, že tu márnim čas. Nechcela som až do smrti roznášať pivo a hoci som vedela, že po čase by som si mohla nájsť aj lepšiu, duševnú prácu, stále by som bola cudzincom. Samozrejme, že som si pri týchto úvahách spomenula na mamine slová o nedostatku výdrže. Bola som však presvedčená, že by sa potešila môjmu návratu.

Zato z Tóna sa po útokoch v metre stal vzorový Londýnčan a po desiatich rokoch prestal na Anglicko nadávať.

Libra ďalej slabla a slnečné dni boli aj naďalej na zozname londýnskych chránených druhov.

Niektorí noví prišli a iní odišli. Pláž nikdy nespí.

Chlapík v Coby's sa ma opýtal, či ešte stále chcem u nich robiť, že by pre mňa niečom mal.

Konečne som sa vybrala do Kew Gardens. Najprv som však zašla pozdraviť Natašu a jej deti. Keď som sa konečne dostala k záhradám, bolo krátko pred štvrtou a na vrátnici mi odmietli predať lístok.

– Príďte zajtra, milá moja, – radila mi s úsmevom teta, ktorá nemohla vedieť, že zajtra som mala stihnúť po-
baliť si veci a rozlúčiť sa so všetkými priateľmi. Tak som
namiesto toho zašla poslednýkrát do Golders Hill Parku.
Sadla som si na svoju lavičku a ukladala do pamäti ob-
rázky obľúbeného miesta. Pred odchodom som prstami
prešla nápis vyrezaný do opierky lavičky:

In memory of Nelly Leon 1890 – 1980

To bolo naposledy, čo som Nelly videla. Zavolala som
Ianovi a poďakovala mu za všetky spoločné chvíle.

A často pršalo a pleť dostatočne hydratovaná a mohli
to byť aj slzy, lebo každé lúčenie trochu bolí.

Lenže bol to len dážď. Obyčajný ostrovný lejak, kto-
rý mi zmyl mejkap, a ja som sa k nemu už nikdy nevrátila.

Keď sa vyjasnilo, v srdci radosť z návratu.

Na účte pár stotisíc. Konečne som mohla začať viesť
ten naozajstný obyčajný život.

9.

Dnes v noci odchádzam. Najprv sa zastavím v Prahe. Počul som, že je to krásne mesto a chcem tam preto ostať celý víkend. Do Viedne priletím v nedeľu. Od pondelka do stredy tam bude veľká konferencia dentistov, a hoci nečakám, že sa na nej niečo prevratné dozviem, aspoň mám dôvod prísť ťa pozrieť do Bratislavy. Si, dúfam, na Slovensku.

Číslo na mňa máš, zavolaj mi, ak budeš mať čas. Bol by som veľmi rád, keby sme sa po dlhom čase opäť videli. Zájdem spolu na šálku čaju, čo ty na to? : -)

A predstavím ti aj manželku, cestuje so mnou.

Uvidíme sa neskôr,

Ian.

Prečítam si ten mail ešte raz.

A potom znovu. Za ostatné dva roky je to prvý mail od Iana, ktorý nie je len po celom svete preposielaným vtípom. Ktorý mi väčšinou nepripadal vôbec smiešny.

Ale táto správa mi spravila náladu. Koľko má teraz rokov? Štyridsať? Tak nejako. A hrubú obrúčku na čiernom prste.

Sedím na záchode a namiesto smradu pocítim tú neidentifikovateľnú pohodu, ktorú z Iana vždy vyžarovala.

Sranda je, že som sa mu chystala zavolať, keď budeme s Rišom cez víkend v Londýne. Namiesto toho sa stretne-
me niekde v Starom Meste, kde si od nás vypýtajú päťde-
siat korún za vreckový čaj. Mlieko zvlášť, za sedem. Aj tak
sa na to teším. Aj na tú jeho manželku.

Spláchnem za sebou a v tej chvíli sa vo vedľajšom
byte ktosi rozhodne, že dnes, nie zajtra, bezpodmienečne
dnes musí navrútať diery do steny na novú poličku. Z mojej
izby hlasnú hudbu z rádia prerušujú výbuchy smiechu,
vyvolané Havranovým rozprávaním. Ten chlapec žije pre
pozornosť ľudí a kvôli nej je schopný všetkého. Napríklad
si vymýšľať tie najbláznivejšie príhody. Na ktorých však
môže byť množstvo pravdy. Počuť ho až do kuchyne.

– ...nie je to tak dávno, keď som býval so svojimi
dvanástimi súrodencami v chatrči z dreva a plechu. Boli
sme takí chudobní, že sme si lekvár natierali na noviny
a jedli ich ako palacinky. Fakt, neojebávam. No nebolo to
až také zlé. Len raz som si nedal pozor a zdrútil som roz-
hovor s dákym mladým slovenským spisovateľom. Móre,
okamžite som sa dogrcaľ a museli ma odviezť do nemocni-
ce. Tam bolo celkom fasa. Ležal som v izbe s jedným ma-
fošom, ktorý mi hovoril neveriteľné historky. Nechápal
som, ako to dokáže, keďže mal zašité ústa. Raz, keď za-
spal, v kuse zo sna vykrikoval: „*Spišiak, Spišiak!*“ Na dru-
hý deň som mu s radosťou prezradil, že aj ja som zo Spiša,
ale on si len znechutene odplul na zem a zaspieval áriu
z Rigoletta. Potom ma poprosil, aby som ho odprevadil
na záchod. Viac som ho už nevidel. Neskôr som začal pra-
covať. Dik, ale keby mi niekto povedal, čo to v skutočnosti
práca je, ostal by som v osade a ďalej jedol halušky zo

zajačích bobkov. Zamestnal som sa na ministerstve hospodárstva ako odborný radca pre čiernu ekonomiku. Alebo to bolo ministerstvo financií? Už si nepamätám. A ani netuším, prečo si mysleli, že o tom čosi viem. Ale darilo sa mi. Mojou úlohou bolo nosiť oblek a postaviť sa pred ministra, keď sa z času na čas premenil na vajce namätko...

Do nosa mi zabľúdi zápach trávy.

Niektó sa už tri minúty bez prestávky smeje a napadne mi, že by som možno mala zavolať záchranku. Ešte skôr však zrejme dorazia policajti, pretože predpokladám, že tá storočná striga pod nami im už určite volala.

Chcem ísť utíšiť hostí, ale ešte predtým volám otcovi, či sa nestratil.

Vraj už je pri fontáne. Nechám decká, nech sa zabávajú. Zoberiem z radiátora včerajšie noviny a nalistujem si horoskop.

Až sa budete cítiť úplne na dne, spomeňte si na poľskú kavalériu útočiacu na nemecké tanky. Potom pochopíte, že treba ísť ku dnu so vztyčenými vlajkami. Preto dnes veľa sedte v tureckom sede (chrbát vystretý!) a nezabudnite si dobre chrániť hlavu. Večer ju ešte budete potrebovať.

To už musí byť niečo tvrdsie, na čom šlape človek, ktorý to písal.

Niektó zvoní. Idem otvoriť.

– Ahoj, dcérenka, – pozdraví otec a pobozká ma na obe líca. Zoberiem mu tašku z ruky a spoločne vojdem do bytu.

– Som rada, že si prišiel. Máš zajtra dovolenku? – opýtam sa, lebo som si nie istá, či som našim hovorila o výlete do Londýna.

– Dovolenku? Nie, nemám dovolenku.

– Nemáš? Ale je už skoro pol šiestej. Ako sa chceš dnes dostať domov?

– Už nerobím. Podnik skrachoval pred dvomi mesiacmi. Už som len strážil budovy, aby sa tam všetko nerozkradlo, – odpovie s povzdychom.

Spomeniem si na mamu, jej zdôvodnenie, prečo mi nedopriali súrodencia. Pozorujem otca, ako si nemotorne zvlieka sveter, a hoci nechcem, príde mi to všetko hrozne smiešne. Chcela by som, aby tu bola s nami aj mama. Aj keď by bola zhrozená nad tým neporiadkom v byte, na tvári by sa jej objavil káravý pohľad, pretože som pripitá, ale neodradilo by ju to od plánovania zvyšku môjho života. Zaliala by som jej kávu do skleneného dvojdecáka a po polhodine rozhovoru by som z nej bola nervózna. Otec by sa vychytil opravovať pretekajúci záchod, mama by ho napomenula, nech sa prezlečie do pracovného, lenže nič také ako montérky sa v tomto byte nenachádza, a mne by ho prišlo trochu ľúto pre ten život, ktorý s mamou vedie už tridsaťštyri rokov. Toto sa mi preháňa hlavou, zatiaľ čo otec vykladá na stôl v kuchyni poklady z domova. Pri pohľade na pohár kyslých uhoriek si uvedomím, ako veľmi ľúbim svojich rodičov.

– A toto som priniesol tomu tvojmu, – povie otec a podáva mi fľašu trpezlivosti z mojej izby.

– Čo s tým? – opýtam sa nechápavo.

– To ja neviem, opýtaj sa jeho. Volal mi už pred mesiacom, či by som ju nepriniesol. A aby som ti nič nehovoril. Hm, takže by som mal byť radšej ticho a dať ju jemu. Zavolaš ho?

- Nie je tu.
- A kde je?
- Príde, – odsekнем.
- No veď dobre. Ale zobral som so sebou aj nejaké pálenie, – dodá otec so šibalským úsmevom a s fľašou hruškovice v ruke.

Miestnosťou prejde niekoľko ľudí. Každý sa otcovi pozdraví a túžobne pozrie na škatuľu s koláčmi. Uložím koláče na tanier a zanesiem ich do vedľajšej miestnosti. Jedna z kolegýň si sadla Jančimu na kolená. Lucia pobavené pozoruje svojho zmäteného priateľa, ktorý nevie, čo má robiť, keďže na PlayStation ešte túto hru nehral. Pizza zatiaľ nedorazila, pripravujem otcovi dve volské oká. Ozve sa zvonček. Srdce mi poskočí od radosti. Mám citáka, že tentoraz to už musí byť môj neporiadny frajer.

Ale v tomto prípade ma city sklamá. Pred dverami totiž stojí bratranec Pali. Študuje, dokonca na tej istej fakulte ako Rišo. Poznajú sa a občas z neho ťahám dôverné informácie, či sa o moje ucho neobtiaľajú nejaké dlhonohé intelektuálky. Pali mi daruje jednu črepníkovú Phalaenopsis v plnom rozkvetu a štyri poháre na whisky, ktoré vyhral na nejakom katedrovom fláme. Super.

– A ako sa má Rišo? Odkedy nechal školu, nič som o ňom nepočul. Ešte dohadzuje autá? Tatino by chcel nejakú ojazdenú Fabiu. Opýtaš sa ho? – vyriekne Pali len tak medzi rečou dve oznamovacie vety a tri otázky, z ktorých mi okamžite príde nevoľno.

Porazenecky sklíznem na stoličku vedľa otca. Mlčím.

Na chvíľu sa započúvam do ležérneho spevu ďalšieho neporiadneho muža s menom Richard, ktorý je však

o štvrt metra vyšší ako ten môj a tvrdí, že *šťestí je krásna vec*. Nebudem sa hádať.

Nemôžem dýchať.

A uvedomujem si, že nemá zmysel preverovať pravdivosť istých donedávna tajných informácií.

– Dáš si volské oko?

Hnev, pach smažených vajec, hluk, to všetko ma vyženie von z bytu, na čerstvý vzduch. Som len v tričku a v rifliach. Stále je zatiahnuté a nie práve najteplejšie. O pár hodín sa začne stmievať. Z jedného okna v protiľahlom krídle vlaje biela záclona. Vyzerá ako závoj. O dve podlažia nižšie zazriem na balkóne malinkú starenku. Je kost a koža, tá koža je takmer snehobiela. Vyzerá ako smrť.

Sedím na sušiaci vo dvore a premýšľam, ako zareagujem, keď Rišo konečne dorazí. Najradšej by som sa pohádala, vykričala sa zo strateného dňa, lebo presne taký je deň bez neho. Vynadala by som mu, pretože mi klamal o škole a nepovedal nič o kšeftovaní s autami.

Lenže ja sa hádať neviem, nadávam len v duchu a kričím iba vtedy, keď sa bojím. Po kom som?

Mama sa vždy s otcom ukrutne poseká, keď si otec vypije. Potom je dva-tri dni tichá domácnosť, po ktorej nasleduje „miernô“. Zmier. Vyzerá to tak, že otec príde za mamou a so psími očami sa jej opýta:

– No čo, mamina, dáme si kávu?

Mama uvarí dve zalievané, posedia si a rozprávajú sa, čo bude. Už nie o tom, čo bolo. Toto tak vedieť!

Hompáľam nohami ako malá, pozorujem okolie. V tej chvíli mi ten pekný zelený dvor, ukrytý pred špinou veľkomesta, poväčšine tichý dom s naším Skladom č. 2, ba

dokonca aj ten nádherný oranžový moped s chrómovanými riadidlami pripadajú celkom cudzie. Uvedomujem si, že nič a možno aj nikto mi tu nepatrí. Ale taktiež som presvedčená, že keď vytriezviem, budem sa cítiť fajn v týchto zemepisných súradniciach, pretože tu so mnou prebýva dostatočný počet ľudí, ktorých mám rada.

Pred naším vchodom sa objaví chalan s tromi škatulami pizze. Zavolám na neho. Je trochu pri tele, ale sympaták. Oči sa mu usmievajú, aj keď na tvári sa nič nedeje. Po čele mu steká pot. Možno sa mu pokazilo auto a celú cestu bežal.

– Nemám pri sebe peniaze. Poď so mnou hore, – poviem a kývnem hlavou, aby ma nasledoval.

Odomknem dvere bytu, keď za chrptom zaregistrujem strigu z tretieho poschodia. Chcem si ju nevšímať, ale predbehne ma.

– Slečinka, už od obeda mulatujete, to sa nedá vydržať! Tu býval vždy pokoj v tomto dome, čo si vy myslíte?! Ja som chorá žena, potrebujem pokoj, viete? – prednesie vyčítavo a bojím sa, či to nevyústi do nejakého epileptického záchvatu.

– Viem, teta, viem, – prisvedčím. Netuším, čo iné by som mohla povedať. Všetci sme predsa chorí.

– Keď tú hudbu nestíšite, zavolám políciu! – vyhráža sa suseda. Je mi trápne aj kvôli chalanovi z donášky.

– Nech sa páči, – poviem a otvorím dvere do bytu, aby vstúpil. Chystám sa upokojiť tú ježibabu, nech sa vykašle na policajtov, že do času nočného pokoja je ešte ďaleko. Ale zrejme moje „nech sa páči“ prijala ako odpoveď na jej vydieranie. Počujem len ozvenu hlasného tresnutia

dverami. V duchu zahreším, ale o pár sekúnd mi je to už úplne jedno.

Zaplatím chalanovi za pizzu a pozvem ho na džús. Zdvorilo odmietne, Chvíľu ho pozorujem, ako uteká za ďalším prepitným. Vrátim sa k otcovi.

– Preteká vám záchod. Je tu nablízku nejaký obchod, kde by som kúpil nový plavák?

– Oci, dnes je sviatok. Obchody sú zatvorené. Prečo nejdeš medzi ostatných?

– Sviatok?

Po otcovi som.

– Pod' vedľa, spoznáš mojich kamarátov.

– Ále, som už starý, nebudem vám kaziť atmosféru.

A ešte s tebou musím niečo doriešiť, – povie veľavýznamne. – Daj dva štamprlíky.

Opláchnem tie od Paliho a čakám, čo bude nasledovať. Oco si odskočí do chodby po niečo z bundy. Keď sa vráti, sústredene naleje z hruškovice, ktorú priniesol. Štrngneme si, on vypije na jeden šup, ja si z toho ohňa musím dávať po kvapkách. Zapíjam džúsom, otcovi sa nežiada.

– Skoro by som zabudol, – povie otec a podáva mi bielu obálku. Nie je to list ani blahoprajná pohľadnica. Obálka je nezalepená a sú v nej peniaze. Štyridsať, možno päťdesiatšesť. – Nie je tam veľa, šesťdesiatšesť. Taká výpomoc.

Peniaze ako dar je jedna z najsmutnejších vecí. Nevie, čo povedať.

– Na kvetinárstvo. Určite máš niečo našetrené, ale dobre je mať na rozbeh čo najviac.

– A... ale, oci, teraz, keď znovu nemáš robotu, budete ich potrebovať viac. Je to veľa peňazí. Zober si ich, prosím ťa. Vie o tom mama?

– Nie, mama o ničom nevie. Načo by som jej o tom hovoril? Nevie ani, že ich mám, že som toľko našetril z fúšiek. Už som sa rozhodol. Sú tvoje.

– Ďakujem, – poviem celá v rozpakoch a premýšľam o tom, ako mu peniaze pri najbližšej príležitosti vrátim. V žalúdku sa mi urobí príjemne teplo z vypitej pálenky.

– Veľmi chcem, aby ti to vyšlo.

– Keď ja neviem. Čo ak sa mi nebude dariť?

– Tak sa znovu zamestnáš, no. Ale tú fúru mladých, čo som videl cestou zo stanice. Hádám si ešte zaľúbení kupujú kvety, či nie? Nič sa neboj, hladom neumriem.

– Možno máš pravdu. Len sa neviem rozhodnúť urobiť prvý krok. Občas si spomeniem, ako si mi hovoril, že si vždy chcel stolársku dielňu. Vidíš a aj tak si vodár.

– Vodár, vodár! Tam ma dali na školu, tak som vodár, – rozčúli sa na sekundu otec. No keď pokračuje, v jeho slovách cítim rezignáciu.

– Nie je to zlá robota, ale človek sa pri nej nadrie. Po stavbách je zima, vlhko, škoda reči. Ách, čo sa sťažujem!? Mám, teda mal som robotu, dobre je. No teraz, ako som bol v tej Preglejke... Nič nevoní krajšie, ako čerstvo napílené drevo.

Chvíľu sme ticho. Otec sa pozerá niekam do steny. Nič na nej nie je.

– Tak si tie peniaze vezmi nazad a urob si svoju dielňu. Kvetinárstvo počká.

– Ba kiego počká, netáraj. A v dedine už jeden stolár je, zmeškal som svoj vlak.

– Prečo vlastne si to neskúsil, keď si bol mladý? – opýtam sa. Možno mi to už hovoril, ale neviem si spomenúť. Som pripitá, je mi strašne teplo. Vstanem, aby som otvorila okno.

– Mame sa to nevidelo. Vraj nikdy nezarobím toľko ako vo fabrike. Možno mala pravdu, neviem.

Sadnem si otcovi na kolená. Objímam ho a položím si hlavu na jeho rameno, ako keď som bola malá.

Pozorujem April, ktorá tanečným krokom navštívi chladničku. Nič nehľadá, ide na istotu. Čosi vytiahne z mrazáku a potom sa nám prihovorí:

– Hej, vy dvaja alkoholiky! Dáte si ešte zmrzlinová tort?

Po

Sedela som na balkóne bytu v Rači a pozorovala Bratislavu, čo si oblečie dnes večer.

Opäť tie čierne šaty s hlbokým výstrihom, zdobené neónovými svetlami? A pod nimi už nič, celkom nahá sta najväčšia prostitútka. Presne ako minule. Začínala to byť nuda.

Sedela som na balkóne a vyjedala čokoládovú zmrzlinu z vedierka. Začiatkom júla, deň po narodeninách. Nebolo najteplejšie v ten večer, ale aj tak. Mala som na ňu chuť a potrebovala som sa upokojiť. Opäť som strávila takmer celý deň v práci, takže som sa cítila celkom vykradnutá. Baterky vybité, pamäť plná.

Samých kravín. Ípíár, efpíttý aj ajoaj. Čeknúť bid, porovnať ho s ípakom a naloudovať objednávku do sapu. Pingnúť Marcele zákernú otázku, kedy už pôjdeme na obed.

Ale nebola to zlá robota. Najmä keď si uvedomím, že po príchode z Anglicka som nemala vôbec žiadnu predstavu o tom, čo chcem robiť. Pokojne som mohla skončiť ako predajca vlasovej kozmetiky, ktorú sama nepoužívam. Každý predsa vie, že na zdravé vlasy je najlepší príhľadový šampón.

Mohlo sa stať, že by som učila angličtinu na základnej škole v Stropkove a brufén spláchnutý borovičkou by som mala každý deň na večeru.

Mohla som sa vrátiť k výskumu do Mlynian, tváriť sa dôležito a pomaly starnúť v kolektíve ročníkov '65 a menej.

No namiesto toho som pracovala v nemenovanej nadnárodnej spoločnosti vyrábajúcej počítače.

– Jasné, poď k nám. Stále berieme nových ľudí, aj dobre zarobíš. A pozor! Je tu možnosť kariérneho rastu. Mala by si to skúsiť, – radila mi Osvaldová, naša predsedníčka triedy ešte z gympla, ktorá už v tej firme pracovala na manažérskej pozícii.

– Čokoľvek povieš, je zle, – tvrdila Lucia, keď som sa jej pýtala, aký plat si mám pýtať. – Povieš málo, dajú ti málo a budeš na seba nadávať. Zarúbeš vysoko a to miesto nedostaneš.

Výberové konanie bolo také jednoduché, až mi to prišlo komické. Stačilo preukázať, že ovládam cudzí jazyk a viem, aký je rozdiel medzi notebookom a desktopom. A plat? Dvadsaťtisícový kompromis. Nevedela som, či sa mám tešiť alebo plakať.

Celá moja práca bola jeden veľký kompromis. Óvé, čo je oficiálne Order Validation, oddelenie, v ktorom som sedela, malo na starosti kontrolu prijatých objednávok. Hľadali sme chybu. A niekto iný hľadal za nami, či sme tú chybu našli. Kontrola kontroly. Dablček, povedal by niektorý z kolegov so štátnicou zo Slovglish. Čo je business english zbastardená kindermanažérom, ktorý vyrástol na haluškách, ale dnes sa napcháva už len hambáčmi a kapučinom v papierovom pohári. Slovglish je newspeak našej éry. Daň z úspechu, ktorú slovenčina chtiac či nechtiac musí zaplatiť.

A všetci sme manažéri. Aj keby niekto nechcel, tak je.

Vždy, keď stretnem starého Šimončiča, ktorý je v našej bytovke domovníkom, všimam si, či už nemá na košeli visačku s nápisom *facility manager expert*. Ale nemá. Čiže je len úbohý konzument. *Consumer* a za tým už nič. Jeho jedinou úlohou je vytvárať dopyt. Po zľavnených párkoch, trvanlivom mlieku, žrádle pre psa.

Sú však zákazníci a Zákazníci. Niektorí od nás dostanú špeciálnu zľavnenú cenu, čiže *bid*. Máme samostatné oddelenie, céefkárov, ktorí sa pred nimi kajajú, spytujú si hriechy, ak moje oddelenie nájde chybu v objednávke. A pokaziť sa dá všeličo. Nejaký šikovník nalouduje, čiže nahrá do systému úplne niečo iné, ako si zákazník objednal. Alebo tovar pošleme na celkom inú adresu, prípadne nedodáme všetko, čo požadoval, pretože iný šikovník nenahrál všetky péenka. *Part numbers*. Alebo poplietol emtéemko, *machine type model*, čo označuje presne to isté ako péenko, len to treba vedieť. Ako ľavá červená ponožka patrí k pravej červenej ponožke a spolu tvoria červené ponožky. Jedna bez druhej sú ti nanič. Človek musí mať prehľad o všetkých databázach, ktoré používame. Musí vedieť, že v IOI sú údaje o zlých objednávkach, v EPR sú bidy. Mal by zvládnuť SAP a pingovať cez *sametime chat* sa naučí za pol dňa, lebo bez chatu by jeden pri takejto práci umrel. Najmä ak občas schytáš *frozen cover*, keď sa drie od ôsmej do dvadsiatej.

Vlastne to tam bolo celkom fajn. Uprostred obrovského systému, ktorý má svoju štruktúru, vnútornú logiku, a keď ju človek pochopí, zrazu má pocit výnimočnosti. Pocit, že je pre korporáciu nenahraditeľnou súčiasť-

kou, lebo vie, ako ten systém administrovať. Kde treba kvapnúť olej a kto vydáva vodičáky. (S tým treba byť vždy zadobre).

No neskôr sleduješ tú fluktuáciu, odchod starých bojovníkov a príchod armády absolventov, ktorých mená si nestihnete zapamätať, lebo o tri mesiace tu už aj tak nebudú. A dôjde vám, že ten pocit výnimočnosti je ilúzia. Že ste nahraditeľný.

Pár mesiacov som zaskakovala na *Claims*, oddelení reklamácií. Notebook strednej triedy sa skladá z desiatich až dvanástich komponentov, ktoré sa dajú rozložiť na približne 200 súčiastok. Ročne sa vyrobí vyše sedem miliónov laptopov našej značky, ktoré sa distribuujú do viac ako 80 krajín po celom svete. Každá z 1,4 miliardy súčiastok môže byť chybová. Keby ich bolo zlých len pol percenta, stále je to sedem miliónov reklamácií. Nech našej pobočke pripadne desatina z nich, tak sme pri čísle 700 000. A to je veľa. Množstvo sťažností. To je fakt dost práce na celý rok. Čo je dobre. Lebo ako hovorí môj otec: váž si robotu, dcérka moja, nie je jej veľa.

Ako kde, oci.

Preto som sa mala tešiť, že mám takú prácu, akú mám. Vlasy mi nesmrdeľi od cigariet, neboleli ma ruky od ťažkých tanierov. Pracovala som v čistom prostredí, hoci výhľad na kolegov chrbát sa mi už dávno zunoval. Venovala som sa duševnej práci a svojich trinásť čistých som privítala každý mesiac na účte. Nebolo to zlé, nebolo to ani výnimočne dobré, bol to kompromis. Taký obyčajný život, aký žije niekoľko tisíc mne podobných Slovákov, ktorí nevedia, čo so sebou.

Nenazvala by som to eufóriou, ale bola som spokojná. Život mi sedel ako riť na šerbeľ. Sedela som na balkóne a vyjedala akože mliečnu zmrzlinu polievkovou lyžicou. Bola chutná, no občas ma z toho chladu riadne striaslo.

Uplynul týždeň a všetko sa zmenilo.

Skolaudoval sa dom, v ktorom si Lucia kúpila nový byt ešte pred dvomi rokmi. Objednala nábytok, vysokorýchlostný internet ako návnadu pre Jančiho a v podnájme v Rači som ostala bez nej.

Začala som tiež uvažovať o kúpe „najdôležitejšieho miesta na Zemi“.

A pri tej príležitosti som stretla teba, keď si mi chcel predať byt, ktorý ti nepatrí.

Neskôr si mi vysvetlil, že domov sa nedá kúpiť. Je možné ho nájsť a rovnako sa dá stratiť. Ale platiť zaň?

– Aj ja chcem, aby sme s otcom vychádzali a mohol som ostať na víkend doma, keď ty cestuješ na Kopanice. No vždy, keď si predstavím, že sa stretneme, normálne sa naseriem. O čom by sme sa bavili? – Ľutoval si sa nahlas.

– Ľudia sa nedokážu zmeniť na želanie druhých, Rišo.

Tak sme si urobili minidomov v našom Sklade č. 2 na ulici pri fontáne a prichýlil si v ňom aj Havrana, April a nemú zlatú rybku.

Naučil si ma, že väčší pôžitok, ako minúť štvrtinu výplaty v obchodoch, je nič si nekúpiť. Nič, čo nepotrebuješ. Lebo reklamy sú plné presne týchto vecí, ale žiadna z nich ťa nespraví šťastnou, ako ti to sľubujú. Nenormálne oslobodzujúci pocit.

A len vďaka tebe som záľubu pre orchidey prestala vnímať iba ako nejakú romantickú úchylku. Keď niektorí fanatici neváhajú zaplatiť za nové vydarené hybridy aj 40 000 dolárov, o romantike už nemôže byť ani reč. Obchod s orchideami po celom svete dosahuje ročný obrat približne desať miliárd dolárov. Prečo by sa aj mne neušiel kúsok z tohto koláča? Čoraz častejšie som sa preto zamýšľala nad otvorením vlastného kvetinárstva.

No keď sme sondovali ceny nájmov v blízkom aj vo vzdialenom okolí, načas som celkom stratila chuť sa do toho pustiť.

Ani Lucia nemala prílišné pochopenie pre úvahy o podnikaní. O bezcieľnosti môjho zamestnania. Tá práca mi síce poskytovala akýsi životný komfort, ale bola taká vzdialená môjmu srdcu, až sa občas zastavilo. Neverila som tomu, čo robím.

– Neveríš? Bože, Hani! Myslíš si, že ja verím všetkému, čo školím? Že som s tým stotožnená? Tak počúvaj. Koľko dní má rok?

– Šibe ti? Predsa tristošesťdesiatpäť.

– Ako kedy, moja. Keď sa ráta debetný úrok, to je, keď banke niečo dlhuješ, použije sa vzorec, kde v menovateľi je tristošesťdesiat. No pri kreditnom úroku sa delí tristošesťdesiat piatimi. Čiže sedem percent zarobiť nebude to isté, ako sedem percent dlhovať. Bude to menej.

– Fakt?

– A určite si už počula o našom poistenom fonde. Vraziš tam peniaze a všetci ťa budú nosiť na rukách, lebo určite neprerobíš. Ani hlavu si neotrieskaš o strop ako v tej reklame. Teda ak sa dosiahne investičná stratégia fon-

du. Jedno veľké ak. Nič viac, žiadne poistenie investície. O stopercentnej záruke nemôže byť ani reč.

– Ale...

– Ale to je predsa jedno. Jasné, že aj mňa veľa vecí na mojej firme štvie. Že zazobaní klienti majú najväčšie výhody a roboši takmer žiadne. Že tie chudiny za priehradkami zarábajú jedenásť v čistom, ale sú zodpovedné za milióny. To je už aký systém? Lenže ja s tým nič nespravím a niekto moju robotu musí robiť. Snažím sa všimáť si na nej to pozitívne.

Moja firma mi niekedy pripadala ako zmenšenina Bratislavy. *Open space* kanceláriou sa celý deň nieslo jedno veľké nehučné šu-šu-šu. Že kto s kým a kedy. Že Osvaldová je lesba a ten sexy moderátor gay. Kto má nové auto a kto sa rozvádza. Prečo bol niekto povýšený, keď je to úplný trpák. No prečo?

Mňa to nikdy nezaujímal. Bolo mi z toho smiešne, neskôr smutne a nakoniec som bola už len našťvaná, že kde to, preboha, robím?!

A dokedy ešte? Celý život?

Nerob hlúposti, buď trpezlivá. Čo ak ti zvýšia plat? Alebo postúpiš? Kariérny rast ťa nezaujíma? – šepkalo mi moje pokojnejšie ja.

Našla som raz v jednej knihe: Ak existuje nejaký trik, ako sa zmieriť s nenávidenou prácou, tak potom je ním nájsť si prácu, ktorá vás bude štváť ešte viac.

Nemôžem povedať, že som svoju prácu nenávidela. Len ma svrbela. Ako keď má človek kiahne. Čakala som, že sa niečo stane. Kedy už bude po tom.

No nedialo sa vôbec nič. Každý deň sa podobal tomu predošlému, boli ako dvojičky. Ako klony. Streda vyzerala ako utorok a ani od štvrtku sa nedali očakávať veľké úlety. Klony klonov produkujúce milióny počítačov. Brrr!

Takže som bola celá bez seba, keď som sa z neoficiálnych zdrojov dozvedela, že by som sa mala práve ja stať novou teamleaderkou nášho oddelenia. Maja vraj prechádza na iné oddelenie, kde bude vedúcou. Dostalo sa mi to do uší na obede, hneď medzi vypráženým filé a mrkvovým šalátom. Trochu to smrdelo. Ale chutilo výborne.

Po roku a pol od môjho nástupu a takmer na deň presne rok od chvíle, keď som vo vedierku čokoládovej zmrzliny našla pocit spokojnosti, črtala sa možnosť, že ten pocit bude trvať dlhšie.

– Hm, to znie dobre. A čo kvetinárstvo? Už som ti dal vyrobiť logo, – zareagoval si na to.

– Keď ja neviem.

– To nie je správna odpoveď, kvetinka. Ak chceš žiť nový život, musíš vedieť opustiť ten starý s lúsknutím prstov.

– Vieš, že som nikdy nebola ten typ, ktorý má jasnú predstavu o svojej budúcnosti. Skloní hlavu, zaprie sa ako kôň a ťahá, až pokým sa mu to nepodarí.

– Tak to necháme na osud. Ak ťa povýšia a prihodia niečo k platu, ostaneš. Ak to nevyjde, otvoríme obchod. Hm?

Pondelok, 2. júla 2007. O desiatej ráno nech som v malej zasadačke na treťom poschodí...

– Bude to niečo ako MBO, – oznámila mi Maja. Tak ti ďakujem.

Prvýkrát som sa zobudila o pol tretej, druhý raz o štvrtej. Ďalej som už spať nedokázala. Po špičkách som odišla na wécko, kde som si urobila manikúru.

V kuchyni som ožehlila všetky naše už raz vyžehlené tričká a košele.

Lúštila som sudoku, ktoré ešte neobjavila April.

Pred siedmou mi prišla SMS od otca, v ktorej mi držal palce. Vrátila som sa do postele a pozorovala ťa, ako spíš. A na chvíľu som pri tom zadriemala.

– Hani, vstávaj. Bude deväť. O koľkej máš byť v robote?

Do prčíc! Skoro som zaspala. Ešteže ťa mám.

– Si tak sexi, keď si dáš sukňu, – vyhlásil si a ako dôkaz, že to myslíš úprimne, venoval si mi tesne pred odchodom jeden precítený bozk. Potom si prešiel na líce a prikladal si naň svoje pery, ako keď sa otec lúči s dcérou, postúpil si k uchu, zatiaľ čo si tvoja ruka našla cestu medzi gombíkmi blúzky priamo k mojim prsiam. Natlačil si ma na dvere, takže v tej chvíli by sa k nám nikto nedostal, vášnivo si mi bozkával krk a zalialo ma teplo, tam dole, tam sa práve začala dovolenka, hoci ja som sa práve chystala do práce.

– Riško, neblázni, – prosila som nepresvedčivo. Potom som si v zrkadle všimla novorodený cucflek na krku a s vypätím všetkých síl som ťa od seba odtlačila. Obliekla som si druhú blúzku, ktorá mala vyšší golier, a utekala na trolejbus.

Keď som už bola konečne v robote, išla som hneď do zasadačky. Boli dve minúty po desiatej. Cítila som na sebe všetky oči prítomné v miestnosti, už v tej chvíli

som cítila opovrhnutie a nepochopenie, ktoré od niektorých zákonite príde, ak sa stanem teamleaderkou. Snažila som sa od celej situácie odosobniť, že to vlastne ani nie som ja, kto kráča do zasadačky. Ako keď som sa objavila v televízii. Tvárila som sa, že tú ženskú na obrazovke nepoznám. Ale emócie ma nakoniec predsa prevalcovali a tušila som, že aj teraz to môže byť rovnaké.

Obidvaja tam už boli. Maja aj Brezovický, manažér nášho oddelenia.

– Dobré ráno, slečna Kramárová. Už som sa bál, že sa vám niečo stalo, –odzdravil mi vedúci a pri pohľade na jeho usmiatu tvár som už bola o niečo menej nervózna.

– Pán Brezovický má o pol hodiny ďalší míting, – zavričala dôležito Maja perfektnou Slovglish.

– Ospravedlňujem sa.

– Ako už možno viete, tu Majka bude od augusta na inom oddelení a váš tím potrebuje nového teamleadra. Nevídame sa často, pretože som stále na nejakom stretnutí. No počujem o vás iba samé chvály.

– To ma teší, – vyšlo zo mňa. V slovníku zabudnutých pocitov som si nalistovala eufóriu.

– Baví vás vaša práca?

– Mňa? – opýtala som sa hlúpo. – Tak, aj áno, samozrejme. Inak by som ju nerobila. Stále sa niečo deje, rieši. To sa mi páči. Kolektív sme dobrý, takže...

– Naozaj? Netvrďte mi, že si občas neskočíte do vlasov, ha-ha. Toľko báb na jednom mieste. Ale choďte, – baví sa na mne Brezovický. Najchytrejší ľudia sú vždy bezprostrední. Ktorí vám povedia priamo do očí, čo si myslia.

– No dobre, vyhrali ste, – vzdala som to s úsmevom.

– Vďaka. Ale žarty bokom. Povedzte mi, čo by sa dalo na našom oddelení zlepšiť? Myslím v smere od vás ku kolegom.

Bohatstvo, čo sa tu už len dá zlepšiť? Zvýšte každému plat a bude robiť na pretrhnutie.

– Asi by som sa snažila u ľudí zvýšiť motiváciu, – skúsila som. Najväčšia sranda bola, že som pri tom myslela na seba.

– Ako?

Ach, tá jeho bezprostrednosť.

– Ako? Hm, niekedy stačí poukázať na výborné výsledky, ktoré sa dosiahli. Pomôže to sebavedomiu a dodá vieru, že sa dá ísť ďalej.

– Uhm, uhm. Dodat vieru, hovoríte, – opakoval po mne a vôbec som nevedela, či je to dobre alebo naprd.

– No dobre. Nerobíte chyby, k práci pristupujete zodpovedne, v kolektíve ste obľúbená, – predniesol Brezovický s vážnym výrazom a pozeral pritom do nejakých papierov.

Vykukla som von z miestnosti, či sa niekto pozerá. Lebo teraz bol ten správny čas.

Na chodbe kolega s citom kopal do pokazenej kopírky.

Kolegyňa Marcela si s neznámym četovala čosi hrozne smiešne.

A Maja oproti mne sa tvárila ako pokazená kyslá kapusta.

– Tu s Majkou sme sa zhodli, že by ste ju dokázali plnohodnotne nahradiť.

Možno ešte nie je celom pokazená.

– Ste u nás ani nie dva roky, ale sama viete, že na naše pomery je to pomerne dlho. S platom ste spokojná?

– Aj áno. No určite by som sa s tým vyrovnala, keby som zarobila viac.

– Cha-cha-chá, že vyrovnala, – rehotal sa Brezovický a prstom si napravil okuliare.

– Len aby si vedela. Stať sa teamleadrom nie je bežne promotion spojený so zvýšením platu, – zapojila sa po čase Maja.

Stále nerozumiem, prečo si vybrala práve mňa. Možno sa jej zdám najmenej ambiciózna a nepredstavujem žiadnu budúcu hrozbu pre jej kariéru.

– Dvadsaťpäť v hrubom. Môže byť? Vyrovnáte sa s tým nejako?

– Pokúsim sa, – odvetila som. Moje srdce práve skákalo gumu. A v tej radosťi sa dostalo poriadne vysoko. Na presklené budovy za oknom, ktoré tam ešte pred pol rokom neboli. Tiež som ešte pred chvíľou bola nikto. A práve sa zo mňa stával Niekto. Nemohla som uveriť, že je to také ľahké. Riško bude na mňa hrdý. O otcovi a mame ani nehovorím.

Asi stačí robiť si poriadne svoju robotu a s každým byť zadobre. A na korporátnom rebríku ste zrazu vyššie. Je možné, že niekde uprostred vám na ňom bude ktosi zavádzať, zdržovať a buď ho zhoďte, alebo mu strčíte hlavu do zadku a potlačíte hore spolu s vami. To zrejme príde neskôr. Odraziť od dna som sa teraz mohla celkom zadarmo.

– Počujte, kolegyňa, ešte jedna vec, – prerušil moje úvahy manažér. – Vy ste mi veľmi povedomá. Ja vás odniekiaľ poznám, ale nie z práce.

Srdce zakoplo. Guma sa predsa nedá skákať donekonečna.

Kopírka sa umúdrila a ožiarila kolegovu tvár.

Pozrela som sa na Maju, ktorá poznala správnu odpoveď.

– Nehrali ste v nejakom filme alebo reklame? Čo?

Kramárová sa voláte, Kramár by mohol byť váš otec, nie?

– No to už radšej frajer.

– Hm, pamäť mám dobrú. Aspoň som si to myslel.

Majka, vy mi neporadíte?

Obidvaja sme teraz hľadeli na ňu. Snažila som sa ju zhypnotizovať a v duchu som ju prosila: vydrž to, vydrž to!

– Dobre si pamätáte. Naša Hanka bola raz v správach. A tuším aj v novinách, však?

Ach, ty puča. Som čakala, že to vytáraš. Nemohla si predsa ukázať, že niečo nevieš. Aj keď je to taká sprostosť. Asi by som mala hneď porozprávať svoju verziu, lebo si spomenie na tú bulvárnu a bude to v háji.

A pritom to bolo na stanici, v žiadnom háji. Na Hlavnej vlakovej stanici hlavného mesta Slovenska. Také zúfale miesto ako naša zúfalá krajina. Úprimná vizitka pre turistov. Žiadne čačky-mačky, príjemné posedenie pri kávičke, keď rýchlik mešká. Trt a dva orechy. Aj to pohansky predražené.

Ešte niekoľko mesiacov po príchode do Bratislavy som takmer každý týždeň cestovala domov. Zvyknúť si na toto mesto niekomu trvá roky a i tak sa to nakoniec nemusí podariť. Všetci sa iba niekam ponáhľajú, všetky tváre zamračené. V reštaurácii sa človek cíti ako najväčší chudák, cestujúc emhádeckou pochopí, že ním naozaj je.

Keďže do Kopaníc som sa s dvomi prestupmi dostala často až niekedy o desiatej v noci, ráno som si vždy urobila sendvič na cestu. Pretože tie staničné bagety, studené

ako mŕtva ryba, sú čistý výsmech jedlu. Krmivo pre žalúdočné vtedy. V ten deň som na stanicu prišla o niečo skôr. Vyšla som hore do čakárne, kde sa nemotalo toľko ľudí. Asi som neobedovala a dostala som chuť na môj sendvič. Hoci boli len štyri a domov ďaleko. Aj keď hneď pri dverách visí upozornenie: *V čakárni je zakázané konzumovať stravu, piť nápoje, fajčiť a spať.*

Neviem, či som to prehliadla. Alebo len ignorovala. Vždy po sebe nechám poriadok, takže mi to mohlo byť jedno.

Lenže kvôli poriadku je na slovenských železničiach niekto iný. Zahryzla som možno trikrát, keď sa v čakárni objavili dvaja mládenci v modrých uniformách a slušne ma upozornili na oznam pri dverách. Povedala som im, že nespím, nepijem ani nefajčím, len som hladná a vonku medzi bezďákmi mi nechutí.

Oni na to, že predpis je predpis a môžem si ten rožok zjesť na nástupisku. Ale len ak mám lístok. Najprv mi bolo do smiechu, ale po chvíli do plaču. Kde to žijem? Tak som si zobrala svoje dve tašky, sendvič a vydala sa smerom k schodom, kde žiadna podobná výstraha nebola. Mala som plné ruky, a tak jeden z nich mi pridržal dvere. Pri nich som si spomenula, že som so sebou mala dáždňik. Otočila som sa, že idem naspäť, a nechtiac som tvárou narazila do ruky policajta. Fakt neviem, či som bola zadychčaná alebo som im chcela povedať o tom dáždňiku. Ale pravda je, že som sa tej ruky dotkla ústami. Konkrétne zubami. Bola to riadne trápna situácia.

A jemu sa pustila krv.

– Tak to ste prehnali, slečna, – povedal ten druhý. Tu by sa za normálnych okolností príbeh skončil. Ja by som

svoj sendvič zjedla vo vlaku a policajt by si dal urobiť rozbor krvi. Pre istotu. No práve v tom čase sa po stanici motala akási investigatívna novinárka. Nenechala si ujsť príležitosť. Čo sa stalo? Kto bol na vine? Čo je to za hlúposť ten oznam? A prečo som ho uhryzla? Prečo? V priebehu štvrt hodiny sa objavil televízny štáb a ďalší dvaja novinári. Všetci sa ma pýtali to isté. Policajt vďačne ukazoval odťahok môjho chrupu na svojej ruke. Bulvár sa zamerlal na uhryznutie. Seriózne médiá zaujala orientálna atmosféra Hlavnej stanice. Bizarné zákazy, príkazy a ničnerobiaci železniční policajti.

Hanbila som sa ako pes. Vlak som, samozrejme, nestihla.

Na druhý deň som sa videla v správach. Písali o tom noviny. Našťastie, každý zázrak trvá tri dni. Nie viac.

Lenže uplynul viac ako rok a Brezovickému to stále svietilo v hlave. Prečo som len nepovedala, že som Kramárova dcéra a hrám vo filme Hana a jej sestry?

– No jasné, vy ste tá z čakárne! Čo vás chceli zatknúť za salámový rožok, – tešil sa vedúci zo svojej skvelej pamäti.

– Bola som hladná, – precedila som rezignovane. A bol to sendvič so syrom. Žiaden hlúpy rožok.

– Hm, áno. Chápem. Veď to bolo absurdné. Ale viete, o čo ide?

Pokrútim hlavou, že nie.

– To upozornenie. Že sa tam nemá jesť. Je to pravidlo.

– Je to hlúposť, – prerušila som ho. Už mi bolo všetko jedno.

– Áno. Áno, ale. Predpis je predpis. Norma. Nariadenie. A vy ste ho porušili. Hm, rozmýšľam... Viete, vaši kolegovia to môžu vnímať ako zlý príklad.

Brezovický sa hral so svojou tisíckorunovou kravatou a ustarostene si pritom povzdychol. Samozrejme, Maja si povzdychla hneď po ňom.

– Urobíme to takto, – prerušil neznesiteľné ticho vedúci. – Novú teamleaderku potrebujeme, to je isté. Budete ňou vy, ale plat vám zostane rovnaký. Ak sa osvedčíte, neskôr môžeme uvažovať o zvýšení mzdy. Súhlas?

Čo som mala robiť? Odmietnuť to? Sklamať všetkých, ktorí mi fandili? Prezradiť mu, že taká kravata sa dá kúpiť aj za štyri stovky?

Vlastne som mohla byť rada, že sa zameral na vecnú stránku kauzy.

Dopila som pohár vody, poďakovala sa a pobrala k dverám. V odraze skla som si všimla, že golier mi cucflek vôbec nezakryl.

– Slečna Kramárová, už len jedna otázka, – zastavil ma Brezovický. Už som držala kľučku. Keď som sa otočila, mala som dojem, že sa pozerá priamo na môj krk. – A naozaj ste toho policajta uhryzli?

Ako som kráčala na svoje miesto, vôbec som nevnímala okolie. Zapla som si mobil. Jeden neprijatý hovor. Oco. Chcela som ho vytočiť naspäť, no predbehol ma. Rozhodla som sa, že z dnešného stretnutia si zoberiem len to pozitívne.

Ale to logo sa ešte môže zísť. Zodvihla som telefón.

– No ako, Hanuľka? Už máš po?

10.

Niekoľko opäť zvoní. Krátko, decentne. Iba také crng, crng počujem.

– Ahoj, – pozdraví ma obrovská kytica ruží. Drží sa ľavej ruky pravej Maji, mojej ešte stále teamleaderky.

Za normálnych okolností by som z tej kytice bola v rozpakoch. Ale keďže viem, že Maja si týmto spôsobom kupuje priazeň potenciálnych priateľov, ktorých nemá, zahrám rozpaky, aby boli diváci spokojní. Nevieť prečo, no mám pocit, že tie ruže sú viac ospravedlnením ako darom.

– Vieš, ja som chcela... Vlastne nechcela, no...

– Viem, – preruším jej koktanie. Je to celé trochu trápne. A je mi to celkom jedno, opitá som.

Keď ju pustím dnu, nezabudne dodať, že by prišla skôr, ale musela niečo dorobiť v práci. Hoci je štátny sviatok. Teraz by som mala mať výčitky svedomia a prejavit' obdiv nad jej prístupom k povinnostiam. V kúpeľni ponorím kytici nohy do umývadla, veď vaňa je plná, a Maji chcem naliať jeden Fernet s tonikom.

– Nebudem piť, som autom, – zastaví ma.

– Aha. Ale som rada, že si prišla, – ospravedlním ju pred ňou samou a uvediem medzi ostatných.

Existujú veci viditeľné a veci neviditeľné. A teraz mám na mysli človeka. Ženy s veľkými, zmyselne plnými

perami sú pre mnohých mužov atraktívne. Tuším kvôli čomu, ale nechajme to teraz. Ostatné, s úplne obyčajnými, ničím výnimočnými babskými ústami im potichu závidia. Málokto z nich si však uvedomuje, o čo viac rúžu spotrebujú tieto nešťastnice. Priemerná žena ho skonzumuje za život jedno až tri kilá. Všetky tie božské pusy možno dvakrát toľko. Aj preto majú častejšie žalúdočné problémy. Alebo je to kvôli tomu nekonečnému radu nadržaných mužov, ktorí sa vždy nalepia na ich sladké pery, na ich životy? V každom prípade, toto je na prvý pohľad neviditeľný rozmer zmyselných pier. Za krásu sa platí.

Som dcéra svojej matky. Moja mama v mladosti vyzerala ako Panenka Mária. Dlhé plavé vlasy, modré oči, pleť bez jedinej vyrážky. Zmyselné pery. Milosrdný pohľad, ktorý zakrýva, čo sa odohráva vnútri.

Tam sa zmieta večný nepokoj. V útrobach duše vyrytá prvá veta drámy. Prvá aj posledná veta životnej drámy. Výčitka. Káravý pohľad, aj keď na oblohe svieti slnko. Dôvod na hádku. Malý, hlúpy dôvod. Často mám pocit, že mama hádkou otca vlastne doženie k tomu, aby si vypil. Aby mohli potom mlčať. Neskôr sa udobriť. O pár týždňov znovu. Ten istý scenár tej istej drámy, ktorá pramení z vnútorného nepokoja.

A keďže som dieťa svojich rodičov, tiež zvädzam boj sama so sebou. Počujem hlasy a všetky patria mne. Hovoria skoč, hovoria zakrič a hoď tanier o stenu! Hovoria, stále čosi preberajú, riešia, ale ja nereagujem. Lebo som dcéra svojej matky a netúžim byť ako ona. Rovnaká revolta všetkých generácií. No plavé vlasy si zato nefarbím načierno. Len sa strihám nakrátko. Vyzerám ako

Kylie Minogue po chemoterapii, či Lisa Minnelli, no rozmýšľam ako Lisa Simpson. A moje pery, pre niekoho zmyselné, rúž poznajú len z počutia.

– Už je tá zmrzlina opustená? – preruší moje úvahy April. Pokrútim hlavou, akože nie.

Napriek odlišnému vzhľadu sú kvety orchideí stvorené podľa rovnakého návrhu, rovnakého princípu. Okvetie sa skladá zo šiestich lístkov v dvoch kruhoch. Päť lístkov je k sebe tak trochu naklonených a tvoria prilbu. Šiesty lístok vnútorného kruhu okvetia býva často zväčšený ako pysk – *labellum*. Okvetné lístky obklopujú stĺpik, v ktorom sa nachádzajú pohlavné orgány rastliny. Orchidea ponúka potenciálnemu opeľovateľovi svoj pysk s jednoznačným úmyslom.

Rozmýšľam, kde je môj opeľovač a či si na narodeniny prídu na svoje aj naše pohlavné orgány. Hlasy v hlave výnimočne mlčia, tuším, že vďaka hruškovici. Nebyť nej, tvárila by som sa ako Zdena Studenková, keď ju zase raz neobsadili do nového slovenského filmu. Som vláčna, som šťastná, že je tu so mnou otec, som spokojná, pretože ešte nám policajti neklopú na dvere.

Odložím peniaze od otca do kuchynskej linky, tam hore za taniere. Pri pohľade na hlavičku skrutky, ktorá drží skrinku na stene, si uvedomím, že sused konečne navráťal diery na novú poličku, už si na ňu môže položiť lacnú pozlátenú trofej z firemného turnaja v tenise, kľúče od auta, čajovú súpravu, ktorú daroval manželke, ale nikdy ju nepoužili, dar od ženy – Márquezovu *Lásku v čase cholery* v koženej väzbe, ktorú neprečítal, všetky zbytočné veci svojho zbytočného života, takže na poličke neostane ani

štvorcový centimeter voľného miesta pre obyčajné ľudské sny. Ak, tak len na jeden, celkom drobný sen o ďalšej poličke či o hojdamom kresle za akciovú cenu. Alkohol mi rozprúdil krv v žilách a krv mi stúpila do hlavy, fantázia pracuje na plné obrátky a hovorím si, že ľahká opitosť je niekedy lepšia ako sex, pretože trvá dlhšie a nemožno pri nej otehotnieť. Ani alkohol mi však nezabráni začuť údery pod nohami. Buch, buch, buch! Trikrát a dosť. Potom znovu. Tupé, nasraté údery. Morzeovku neovládám, ale tipujem, že by to mohlo znamenať STE PRÍLIŠ HLUČNÍ!!!

Idem sa preto vedľa pozrieť, čo robia hostia, či je to naozaj až také zlé. Lucia tancuje s niekým, koho vôbec nepoznám, tanec, ktorý taktiež vidím prvý raz. Havran prepína a preklína telku, no zachytím, že niekto v Polomke sa dožil sto rokov. Vďaka kyslej kapuste, vstávaniu o piatej ráno a vďaka bohu, samozrejme. V rádiu ktosi vyhral lístky do kina a teší sa na celú republiku, ako keby bol naposledy na *Angelike, markíze anjelov*. Pali s Jančim si porovnávajú mobility. Alebo sú to foťáky? Vzrušene komentujú rôzne funkcie a počuť ich najviac, aj keď pijú len kofolu. Moje dve kolegyne si darujú masáž pliec, pričom obidve roní slzy ako na pohrebe, takže buď tá masáž ukrutne bolí, alebo sa niekto s niekým rozišiel a oni dve sa len zúčastnene objímajú, ako keby neboli na oslave mojich narodenín, ale na nejakom debilnom skupinovom stretnutí zlomených srdc. April práve čosi dojedla a so slovami:

– Musí byť opustená už, – prejde povedľa mňa do kuchyne opáčiť posledný kus studenej dobroty.

– Hej, decká, mali by sme sa stíšiť trochu, – poviem. Nikto nič. Všetci len to svoje.

– Niekedy chodíme tancovať do Havany. Poznáš to tam?

– Vždy keď zapnem telku, mám pocit, že zajtra bude koniec sveta.

– Čože, ty tam nemáš wifíčko?

– Ja som si bola istá, že je to už na celý život. Sviňa.

Skúšam to ešte raz, ale jediný, kto mi venuje pozornosť, je moderátor v rádiu. „Haló, počujeme sa?“ skúša to ďalej, lebo kto by už dnes počúval rádio kvôli hudbe? Policajné hliadky a súťaže o psychowalkmany sú ďaleko vzrušujúcejšie. Dostanem nápad.

Vrátim sa do kuchyne, nalejem sebe aj otcovi ešte za jeden a nechám ich všetkých v byte celkom samých. Vyjdem z domu a zase vkročím do jeho útrob vedľajším vchodom. Na druhom poschodí zaklopem na dvere s menom Alojz Šimončič. Chvíľu počkám, pretože viem, že starému pánovi už nohy veľmi neslúžia. Počujem zvuk chvosta nedočkavo sa otierajúceho o dvere, potom kľúč otáčajúci sa v zámke.

– Dobrý večer, ujo. Nevidela som vás dnes na dvore. Môžem zobrať Súdruha a Polnišovú trochu sa prevetrať, ak chcete, – ponúkam pomoc ujovi, ktorý na mňa unavené hľadí cez poodchýlené dvere, hoci teraz v skutočnosti ja potrebujem helfnúť, potrebujem ochotného *deux ex machina*, ktorý zmení divokú párty na pokojný večierok dospelých ľudí pri šálke kávy.

– No, hm, nebol som dnes vonka, nebol. Akosi sa... necítim dobre, vieš? A naozaj sa ti chce s nimi ísť?

– To je maličkosť. Tiež som bola celý deň zavretá v byte, – poviem a vojdem dnu do chodby, aby som sa zví-

tala s nezbedníkmi ušatými a zapla ich na obojky. – Za pol hodinky som naspäť.

Starý pán má byť otočený do ulice, takže sa nemusím unúvať promenádovaním po dvore a idem rovno naspäť do nášho bytu.

Efekt je dokonalý. Množstvo neznámych ľudí vyburcuje Súdruha, aby párkrát zo slušnosti zabrechal, ale potom sa aj s Polnišovou nechajú hladkať, škrabkať, počúvajú lichôtky o tom, akí sú zlatí, hoci sami najlepšie vedia, že mierne smrdia a sučke sa na uchu pasie pánom dosiaľ neobjavený kliešť. Chalani zistia, že pes má stále oveľa viac užitočných funkcií ako telefón. Havran sa znovu neúspešne pokúša naučiť Súdruha sadnúť si na povel. Baby sa mucujú s Polnišovou a Lucia sa opýta, či nie je tehotná.

– Čo ja viem? Kúpim noviny zajtra, možno tam o tom niečo bude, – poviem, ale nikomu to nepríde smiešne, lebo keď je niečo zlaté (deti, psy, školský karneval), všetko vtipné hrá druhé husle. Vtipné husle.

– Hm, tieto mestské móresy... Čudné mená pre psy, veru čudné, – poznamená otec a dovolí Súdruhovi, aby sa mu oprel o koleno.

Ujo Šimončič má približne toľko rokov, čo môj dedo, a rovnako aj on pochádza z gazdovskej rodiny. Kdesi od Trnavy, tuším. Keď sa po vojne dostali komunisti k moci, starého pána, ktorý mal vtedy tridsať rokov, presviedčali, aby sa aj s majetkom zapísal do družstva. Že sa bude mať lepšie a ľud tiež. Opýtal sa ich, kto sa potom bude mať horšie? Lebo všetci sa nemôžu mať dobre. Nakoniec to vyšlo na neho. Nezlomili ho ani vysoké kon-

tingenty mäsa, ktoré mu predpísali, ani povolanie na pol-ročné vojenské cvičenie, hoci už bolo dávno po vojne. Tak ho zavreli. Najprv na dva roky, po tom, keď už jeho pôdu obrábal ľud, na ďalších päť. Aby nekazil morálku.

Po návrate z väzenia predal dom a odsťahoval sa aj s manželkou do Bratislavy. Kúpili byt, ktorý bol najbližšie k Justičáku, a ujo z okna tajne fotil všetkých jeho zamestnancov. Ani sám nevedel, čo chcel s tými fotkami robiť. Štátna bezpečnosť však mala dobrý nápad. Použili ich proti nemu ako dôkaz o jeho protištátnej činnosti a zohnali mu prácu v Jáchymove. Keď sa odtiaľ vrátil, zaobstarali si s manželkou šteňa. Starý pán ho nazval Súdruh, dával mu jesť aj piť, ale nikdy ho nezobral na prechádzku. Sedem rokov držal psíka zavretého v byte, najčastejšie v tmavej komore, takže pes po čase oslepol. Súdruh bol hviezdou každej návštevy v byte manželov, ale ťažko povedať, koho hostia ľutovali viac. Či psa alebo jeho pána. Po siedmich rokoch ho pustil na slobodu. Pes sa pravdepodobne po pár dňoch na slobode zbláznil, pretože keď počul niekoho povedať „súdruh“, určite sa k nemu rozbehol. Lenže súdruhovia boli vtedy všetci. Starý pán si zohnal ďalšie šteňa. Aj to nazval Súdruh. Bez poradového čísla, nič. Len Súdruh. Staral sa o neho vzorne sedem rokov ako o toho prvého, aby ho potom tiež pustil na slobodu. Tento rituál pomsty, sedemročná láska v nenávisti vydržala starému pánovi skoro celý život. Jedného dňa sa však v novinách dočítal, že umrel sudca, ktorý ho kedysi poslal do väzenia. A zistil tiež, že ten súdruh sudca sa narodil v rovnaký deň ako on. Vtedy si uvedomil, že oveľa viac ako tých psov, o režime ani nehovoriac, trápil seba

a je na čase s tým prestať. Začal brať Súdruha na prechádzky. Hoci, keď ho v parku privolával k nohe, bol opatrný a radšej na neho zapískal.

Pred dvomi rokmi starého pána opustila manželka. Rakovina.

– Posledných dvadsať rokov som bol presvedčený o tom, že to ja tú chorobu v sebe nosím, že určite umriem na rakovinu. Prečo ona? – zdôveril sa mi nedávno. Po pohrebe si zaobstaral sučku jazvečíka, ktorej dal meno po tej herečke, Petre Polnišovej. Vraj mu pripomína manželku, keď bola mladá.

Takže mená tých psov až také čudné nie sú.

Havran sa pustil do reči s mojím otcom a s mojím štamprlíkom.

Baby umývajú riad a ďalej utierajú prach spomienok na lásku.

April sa dá krájať zmrzlinovú tortu, ktorá je už celkom „opustená“.

Súdruh mi ociká juku v rohu miestnosti. V tej chvíli sa ma zmocní podozrenie, že ani on, ani Polnišová dnešný deň nezachránia. Že libreto k tejto bláznivej operete bolo napísané skôr, ako som sa narodila, a hlavné postavy čoskoro vystúpia na scénu.

Hm, čoskoro. Už si tu mal dávno byť, milý môj.

Môj? Nedokončená škola, kšefty s autami, čas osamote bez vysvetlenia. Čo ma ešte čaká ? Čo ešte o tebe neviem? Možno mi vôbec nepatríš. Ale aj tak teraz neovládateľne túžim zaliezť s tebou pod perinu, nalepiť sa ti nahá na chrbát a počuť tlkot tvojho srdca, dúfajúc, že zachytím rytmus a dokážem sa pridať.

Opitý Havran zapojí všetkých do diskusie na tému, či je na Marse život. Pomáha si svojim fantastickým ďalekohľadom a každého, kto sa do neho práve pozerá, presvedča, že keď sa bude sústreďiť, červenú planétu v ňom uvidí. Čo by robil Súdruh, keby sme ho tam vystrelili?

– Lebo vodu tam už našli, cha! Nie je to fantastické?
– hovorí vzrušene Havran a pobehuje po celej kuchyni, akoby sme sa práve mali zbalíť a letieť tam. Potom odíde do svojej izby, chvíľu sa odtiaľ ozývajú zvuky, ako keď vás navštívia kukláči, a vráti sa s nejakými výstrižkami z novín.

– Vyzerá to, že máš pravdu. Možno by som si tam našiel aj robotu, – robí si žarty môj otec.

– *Eudstvo je o krok bližšie zisteniu, či na Marse existuje život. Podľa amerických vedcov tečie na povrchu červenej planéty voda. Snímky sondy Mars Global Surveyor odhalili stopy po vyvieraní vody z hĺbín planéty. Keď to spojíme s výskytom metánu, ktorý produkujú mikroorganizmy, zvyšuje sa pravdepodobnosť živých organizmov na Marse, povedal slovenský vedec Jozef Masarik, ktorý spolupracuje s NASA, – číta nám Havran dôkazy mimozemského života. – Chápete? Tie kockaté hlavy si najprv mysleli, že na fotkách majú nejaké zosuvy pôdy alebo čo. Ako na nejakých čínskych ryžových poliach. Úplní dementi bez fantázie. Potom si ich zväčšili a, tram-taram-dá, uvideli obrovské krtince, ktoré nevykopali žiadni krtkovia, ale vyvierajúca voda!*

– Pokým tam nepostavia dobré obchody, nehrozí, žeby som sa tam trepala, – zapojí sa Lucia.

– Najbližších dvadsať rokov sa ľudia na Mars nedostanú, to tam tuším tiež písali, – ozve sa bratranec Pali.

– Mars je... no, *rubish*. V Amerike všetci jedia Snickers, – vysvetlí nám April a rozdá každému misku s polorozpustenou zmrzlinou.

So zatvorenými očami si vložím do úst prvú lyžičku sladkého snehu, ale ani ten zo mňa nestrasie melancholickú náladu. Premýšľam o tom Marse, kto alebo čo by tam mohlo existovať. Dali by sa tam pestovať kvety? Vlastne, celé to nedáva zmysel. Každý deň zlyhávame v pokusoch žiť pokojný život tu, na Zemi. Prevrtali sme ju krížom-krážom, vyťažili všetko bohatstvo, že by to stačilo na ešte jednu biblickú éru, ale k láske, k tej sa nevieme prekopať. Vzdávame to pri náraze na prvú skalú. Na Marse to bude ľahšie?

Potom zvuk kľúča ako sa vracia domov, do svojej zámky. Do svojho zámku.

S Luciou sedíme najbližšie k chodbe, chrbtom k dverám. Zvrtneme sa. Skoro sa pri tom zrazíme hlavami.

– Čaute, všetci, – povie Rišo a daruje nám jeden nevinný, odzbrojujúci úsmev.

Nieko mu odzdraví, no ja som akási zamrznutá, hnev a radosť v mojom srdci spôsobili malý skrat. Ucítim na sebe Luciine oči.

Jej lyžica sa objaví v mojej miske, naberie si pekný kopček a vystrelí ho na Riša. Zásah do pravého ucha. Fušerka. Teraz ja nabijem svoj prak a na Rišovom tričku sa v sekunde objaví svetlohnedá škvrna.

Je to zábava. Na narodeninovej párty sa to predsa očakáva.

Pridajú sa aj ostatní, okrem otca. Polnišová spustí panický štekot, zatiaľ čo Súdruh líže to, čo nezlízal Rišo. Ten si rýchlo zloží ruksak a ukryje sa v kúpeľni.

Keďže niektorí ešte majú dostatok munície a počiatočný nepriateľ zutekal, otočíme kanóny proti sebe a pokračujeme v studenej vojne. Miestnosťou sa ozýva smiech a babské jačanie, Polnišová sa brechotom snaží navodiť poriadok a ja som v tej chvíli celkom uvoľnená. Hnev a sklamanie v tejto zimnej ofenzíve nemajú šancu na prežitie. Teším sa, keď Rišo vyjde von. Objímam ho, poviem „prepáč“, pričom budem čakať to isté z jeho úst a zvyšok osláv bude mať privátny charakter. Medzitým dostanem zásah na ľavé oko. Počujem zvonenie.

Zásah zmrzlinou mi predsa nemôže spôsobiť zvonenie v hlave. Ktosi stojí pred dverami. Je štvrt na osem. Nikoho už nečakám. Vreckovkou si utriem tvár a idem otvoriť.

Tá ježibaba to myslela vážne. Na schodoch nedočkavo prestupujú z nohy na nohu dvaja policajti. Obzerám sa po byte, či mi ktosi nedaroval Arabelin prsteň alebo či už Rišo vyšiel z kúpeľne a nešiel by otvoriť. Nič z toho, cé je správne. Pustím pánov dnu a slušne pozdravím. Naberiem odvahu pozrieť sa im do tváří, vypočuť si obžalobu. V tej sekunde sa mi zakrúti hlava a len vďaka tomu, že sa ešte stále držím za kľučku, nespadnem z nôh.

Jeden z policajtov je Miro.

Žiadna podobnosť, nijaké váhanie, či je to on alebo len niekto, kto sa na neho podobá. Nič také, stopercentná istota, na sicher.

– Asi sa mi sníva. Čo tu robíš? – znie to hrozne, viem, ale presne toto vyjde z mojich úst.

– Hanka? To je... ahoj. No ja tu robím. Čo tu robíš ty?

– Bordel, ja viem. Trochu oslavujeme.

– Viem. Keby som mal na teba číslo, zaželám ti všetko dobré. Asi to náhoda chcela, že to môžem urobiť osobne.

Pozvem ich oboch ďalej. Decká sú ticho. Len Súdruh sa postavil Mirovmu kolegovi do cesty a vrčí na neho, že ďalej už ani krok, že tu je cesta zarúbaná. Upokojím ho a obom ponúknem koláče. Potom idem s Mirom do Havranovej izby a chvíľu sa rozprávame. Teda rozpráva hlavne on. Čo je zvláštne, pretože keď sme spolu chodili, zväčša počúval. Okrajom spomenie časy, keď sa nechal preveliť do hlavného mesta. Býva v služobnom byte. Pribúdajúce roky mu neuberajú na kráse, práve naopak. To však nepovie, všimnem si aj sama a len s vypätím všetkých síl sa sústredím na slová, ktoré mu vychádzajú z úst. Znovu sa venuje hadom.

Pred rokom mu zahynuli obaja rodičia pri autohavárii. Pýta sa ma, či nepoznám niekoho v Nitre, kto by kúpil rodinný dom.

Krútim hlavou a pred očami sa mi objavia slová neznámeho proroka kedysi nájdene na dne čajovej šálky. *Difficult first, but beautiful later. Your lover is a rich widow...*

Vtom sa bytom rozľahne zvuk rinčiaceho skla. Obaja vstaneme z postele a náhlime sa pozrieť, čo sa stalo.

Čakám rozbité okná.

Koberec ozdobený mozaikou črepov z tanierov.

Čakám všade samú krv a zábery z nášho bytu vo večerných správach. Vytečené šampanské.

Čakám všetko iné, len nie Havranov ďalekohľad skúmajúci dno akvária. Švajčiarsko zničené po páde meteoritu. Pod stojanom si vystrašený, zmoknutý Súdruh líže

krvácajúcu labku. Moja zlatá rybka, moja Kotschy sa trepe v smrteľnom kŕči na rozbitom skle.

Zaregistrujem pani Máriu so strapatými vlasmi vychádzať z kúpeľne. Keď pred sebou zbadá policajné uniformy, celkom skamenie.

Za ňou sa objaví Rišo. Má na sebe len nohavice a v očiach pohľad jeleňa, ktorého vyrušil šuchot v kroví. Všimne si ho aj Miro, ale nestihne nič povedať. Rišo mu nečakane zasadí silný úder do brucha. Vzápätí hneď druhý, rovno do tváre.

Potom ma chytí za ruku a utekáme preč z bytu. V posledných záberoch môjho alkoholom zakaleného zraku vidím bolesťou sa zvíjajúceho Mira.

Otca vstávajúceho zo stoličky.

Súdruha požierajúceho umierajúcu rybku.

Veľký zlatý prsteň pri jeho nohách.

A Havrana, ktorý ho rýchlo skryje do vrecka.

Buch. Dvere sa zabuchnú.

Utekáme.

Kotschy

Tak ešte raz. Sú veci viditeľné a existujú aj také, ktoré nevidíme. Alebo ich zaregistrujeme až neskôr. Až keď je neskoro.

Celý ten čas som Kotschy krmila a pozorovala, ale musela som ju vidieť skapínať na studenom mokrom skle, aby som zistila, že nie je ryba, ale kôň. Trójsky kôň.

Kdesi v útrobách jej podmorského sveta bol ukrytý prsteň. Masívny zlatý prsteň s čiernym polodrahokamom.

Prírodná kozmetika, štýlová misa na ovocie, permanentka do masážneho salóna. Poznáte to. Čakáte to. Niečo podobné ako dar k narodeninám. Roky pribúdajú, dary pribúdajú a časom stratíte prehľad, čo ste si kúpili sami a čo ste dostali. Všetka tá nakúpená pozornosť sa pomaly presunie do jednej obrovskej kategórie s názvom *tovar* a dni osláv sa poslušne zaradia do dlhočizného radu dní všedných. Nie však vtedy, ak chodíte s niekým podobným Rišovi. Priateľove narodeniny, Vianoce, výročie vzťahu, každý taký deň nie je vašim sviatkom. Človek, ktorý má najväčší dôvod na radosť, je Rišo. Mesiac pred dňom D sa končia jeho pokojné noci, bude rozmýšľať aj v snoch, celé dni len o jednom – čím vás poteší. Čosi, na čo nezaбудnete do konca života. Pri čom si uvedomíte, že výberu alebo výrobe daru pre vás venoval viac času ako vy príprave osláv. Keď pocítite radosť z neopakovateľného

a Rišov hlad pozorovať vás pri tom krátkom záchvate detského šťastia.

Všetko to však ešte nič nehovorí o tom, čo k vám Rišo naozaj cíti.

Aspoň ja to tak teraz vnímam. No zároveň mi napadá, že možno sa mýlim. Veľmi mýlim.

Dnes, dnes si mal byť so mnou celý deň. Držať ma za ruku, keď vítam hostí. Zájsť po fľašu vína, keď sa poháre odhalia až na dno. Pripravovať sa na zajtrajšiu cestu, tešiť sa na čas pred nami. No nič z toho si neurobil. A to bolí. Cítila som sa opustená, aj keď obklopená priateľmi. Zvláštne je, že v tom osamení som si ešte intenzívnejšie uvedomovala to, čo sa niekedy bojím vysloviť nahlas. Že Ťa ľúbim. Že Ťa milujem.

Dnes mám tridsať.

Slovo mladosť sa zaradilo medzi podobné prehistorické slová ako maturita či prázdniny. Som vzorová príslušníčka svojej skurvenej generácie, ako si nás nazval, a do smrti budem na pochybách o zmysle svojho smiešneho života. Ale mám teba, moje dvadsaťjedenročné ucho, ktoré rozumie celému svetu a na celý svet sa hnevá, pretože jeho gravitácia mu bráni vzlietnuť. Tak sa aspoň pokúšaš mňa naučiť, ako sa dočahuje na sny. A ja sa snažím, snažím sa zo všetkých síl. Zastaviť čas.

Po milovaní sa ti hrám s chĺpkami na hrudi a medzi výdychom a nádychom ti pošepnem, že Ťa ľúbim.

– Aj ja teba, – povieš vždy.

No potom, na moje narodeniny, sa celý deň neukážeš.

Prvýkrát Ťa uvidím až hodinu pred zotmením, ako mlátiš môjho bývalého frajera. Pochybujem, pretože nerozumiem.

Pripomína mi to vysokú školu a cvičenia z náuky o trávach. Profesor si pravdepodobne aj sám uvedomoval trápnosť poznávačky prostredníctvom diapozitívov, takže väčšinou poslal asistentku, aby nám ich stovku premietla. S minimom hovoreného slova. Niečo ako nemý film, ale celkom bez deja. Groteska bez jediného skeču, bez jediného vtipu. V miestnosti, ktorú nebolo možné zatemniť, sme sa takto mali naučiť rozpoznať lipnicu od kostravy. A potom sa predviesť na zápočte. Zaostriť na neostré snímky čohosi zeleného. Určite to malo latinský názov. Ale to bolo všetko, čo mohol človek s určitosťou povedať.

Tvoje slová a tvoje dary. Všetky dary od teba boli výnimočné. No pri tom blikajúcom modrom svetle, ktorého zdrojom je oheň, čo nosíš v sebe, len ťažko možno rozoznať ich význam. Je to pozornosť, je to láska? Je to hra?

Nadšená som bola už vtedy, keď si súhlasil s prežitím vianočných sviatkov u nás v Kopaniciach. Štedrý večer vyšiel na nedeľu, ale my sme si urobili svoje súkromné Vianoce ešte v piatok. Vlastne to bol tvoj nápad, ja som o ničom nevedela. Počkal si na mňa pred robotou a potom sme išli na vianočné trhy. Zahriať sa vareným vínom, dýchať si na ruky. Tlačiť sa v dave neznámych ľudí, stratiť sa v ňom a nájsť pravý význam narodenia malého Ježiša. Keď sme prišli do bytu, všimla som si, že akvárinko je naplnené. Spoza skla, oddelujúceho náš svet a podvodný svet, sa na mňa pozerala zlatá ryбка. Bola úplne ticho. Možno v obavách, že si ju vypražíme.

Na večeru si pripravil opekance s tvarohom a olivami. Tradicionalisti by schytali ľahkú srdcovú príhodu, **fajnšmekri** iba skonštatujú, že je to fantastická kombi-

nácia. Kombináciou k rybke, ako vianočnému darčeku, boli dve spiatočné letenky do Londýna na deň po mojich narodeninách. Konečne som našla niekoho, kto počúva, keď hovorím o svojich túžbach, pomyslela som si vtedy. Po večeri sme sa milovali. Pri zažatom svetle, lebo tak to máme obaja najradšej.

Tej zimy som našla v encyklopédii exotických kvetov fotografiu zvláštnoho druhu orchidey s názvom *Ophrys kotschyi*, ktorú som dovedy nepoznala. Vôbec sa nepodobá na svoje zvodné elegantné sestry. Vyzerá ťa akási čierna kňažná v zamatových šatách so zlatým náhrdelníkom okolo krku. Krásna i hrozná zároveň. Aj zlatá rybka bola pre mňa dovedy čudným výmyslom z rozprávok a vtipov. Preto, keď sa v mojom živote objavila jedna živá, naozajstná zlatá rybka, dala som jej meno po tej výnimočnej kvetine. Kotschy. Koči, keď sa jej meno vysloví.

Lenže Kotschy celý čas mlčala a nepovedala mi nič o tajomstve svojho podvodného sveta. Že nie preto, lebo žije pod vodou, ale prívlastok jej sveta je od slova podvod. Moja malá zlatá beštia! Čušala o zlate, ktoré si ukryl u nej v komore. O prsteni, ktorý som uvidela prvýkrát vo chvíli, keď som Kotschy videla živú naposledy.

Keď sa to stalo, cítila som sa rovnako, ako keď som ťa pristihla pri masturbácii. Liezla na mňa choroba, preto som odišla skôr z práce. Nevieam, čo sa vtedy mužom odohráva v hlave, ale určite nepočujú a nevidia. Vôbec si nezaregistroval môj nečakaný návrat. Takmer nahý ležal si na koberci pred posteľou, opierajúc sa o lakeť ako nejaký antický boh krátko po tom, čo stvoril svet. Pred tebou otvorený časopis s holými babami a za tebou už pár minút

práce na dosiahnutí lacného vrcholu. Keď si ma konečne postrehol, ako skalú nehybnú za otvorenými dverami do našej izby, v tej chvíli si bol v cieľi. Na koberci tekuté stopy možných civilizácií, ktoré dovtedy patrili predovšetkým mne.

Nenahovárala som si, že si iný a nerobíš si to raz za čas. Keď nie sme spolu. O to viac ma prekvapili vlastné pocity, keď som ňa prvýkrát videla onanovať. Cítila som sa, ako by mi ktosi odrezal pravý prsník a miesto neho mi vyrástla obava, že už viac nie som pre teba atraktívna. Že ňa nevzrušujem.

Ale aj to je život.

Ophrys kotschyi má ochlpený pysk a pre samčeka včely vyzerá ako samička. Dokonca vydáva svojskú vôňu, aby Vilka prilákala. Keď na nej samček včely pristane, pokúša sa o pohlavné spojenie, pričom sa na neho nalepí kvetný peľ. Ten potom prenáša na ďalšiu orchideu. To, čo sa odohráva pri kvete tohto druhu orchidey, odborníci pomenúvajú pseudokopulácia. Niektorí botanici vybrali pre *Ophrys kotschyi* prezývku *prostitute orchid*.

Nič na svete sa nedeje náhodou. Dala som rybe meno a ona do bodky naplnila jeho význam. Vyzerala ako zo zlata, no bola to obyčajná prostitútka. Nebola iba milým vianočným darčekom, vykľul sa z nej dar danajský.

Teraz už len trpnuť, kto vyhrá túto vojnu.

11.

Držím ťa pevne za ruku, pretože sa bojím, aby som nespadla pri tom šíalenom behu dolu schodmi. Schod za schodom, niekedy dva za dvoma. V hlave si dookola premietam uplynulých šesťdesiat sekúnd.

Snažím sa nájsť nejakú súvislosť, logický rámec, ktorý by dal sledu predchádzajúcich udalostí dajaký zmysel.

Na nič však neprichádzam.

Namiesto toho sa mi zakrúti hlava a takmer spadnem. Stena na medzิปoschodí mi v tom zabráni, ale aj tak musím zastať. A ty tiež.

– Čo to robíme? – opýtam sa ťa a tvárim sa, že sa odtiaľto ani nepohnem, pokiaľ nedostanem uspokojivú odpoveď.

Len si povzdychneš, prstami si pretrieš oči a určite to chceš zahrať do autu, odložiť na neskôr nepríjemné vysvetľovanie. Chystáš sa niečo povedať, keď vtom obaja začujeme kohosi kráčať zdola priamo k nám.

Muž s briadkou.

Zrazu stojí priamo pred nami. Psychopat v menšestrovom saku. Vôbec sa sem v tejto chvíli nehodí.

– Poďme, pohni sa. Potom ti všetko vysvetlím, – ozveš sa a skôr ako by som čokoľvek povedala, už znovu utekáme.

– Richard! – zvolá muž, keď prechádzame okolo neho. – Čo tu robíš?

Zastavíš sa a s odporom hľadáš na muža.

– Ja? Ja tu bývam. Čo tu hľadáš ty?

– Toho chlapca. Z električky.

– Aha. Už som si začínal myslieť, že si tu kvôli mne. – odvetíš. – Hore schodmi na štvrté.

Koniec rozhovoru.

Utekáme von z domu. Slnko ešte poslednýkrát lúčmi presvetlí dnešný polojasný polomatný pomotaný deň. Nasadáme do auta. Ďalej si už budeme musieť svietiť sami. Ako hajlanderi vytiahneme neónové meče, aby sme sa konečne vysekali z tej džungle za nami. Nech vidíme, či tá cesta pred nami niekam vedie.

Keďže je sviatok, cesty sú prázdne. Poriadne dupneš na plyn a s každým pridaním akoby si priložil do kotla v mojom tele. Krv vo mne vrije. Zatínam päste a chcem hlasno zakričať. Umlčať nepokojné hlasy v hlave, vrátiť všetko nazad a prežiť tento deň odznovu. Ráno bez prázdneho miesta vedľa mňa v posteli, deň bez zhoreného kólača a miešania alkoholu, celý deň iba s tebou. Bez tohto nezmyselného úteku.

Chcem zakričať, ale som ticho.

Sledujem cestu a čakám, kedy to do nás niekto napáli ako v Amores perros. Pri náraze mi pomliaždi obe nohy, chvíľu budem na vozíku a ty sa budeš o mňa starať. Možno.

Cez Nivy prejdeš na Apollo a odtiaľ pozdĺž celej Petržalky ženieme sa kamsi do Čunova.

Stmieva sa, na hrádzi vidím pobehovať len dvoch ľudí. Všetci pred niečím utekáme a nikto nevie, kam pres-

ne smerujeme. Akoby nie cesta, ale neustály pohyb bol cieľom našej existencie.

Niekde uprostred ničoho odbočuješ z hlavnej cesty a pomalinky prejdeš na poľnú, ktorá nás zavedie do malého lesíka. Niet tu ani živej duše. Vypneš motor, pozrieš sa ešte raz do spätného zrkadla a potom ma chytíš za ruku. Usmeješ sa tak, ako to len ty vieš. Detsky nevinne, pritom mužsky zvodne. Dáš ešte trochu viac sily do stisku rúk a preložím si to tak, že už je dobre, všetko sa vyriešilo. Druhú ruku s citom priložíš na moju hlavu. Pobožkáš ma. Ako prvýkrát. Akoby naposledy. Naše jazyky sa nakrátko poláskajú, po tele mi prejde mráz.

– Kde si bol toľko? – začnem prozaicky. V tej chvíli ešte ani sama neviem, či chcem počuť viac o prsteni, mužovi s briadkou a o všetkom ostatnom, o čom nemám ani tušenie.

– Už som ti hovoril. Vyrábala som ti darček k narodeninám.

– No dobre. Tak mi ho už môžeš dať.

– Je v byte.

Ach, áno. Je v byte. Spolu s Luciou, s mojím otcom, Havranom a prsteňom v jeho vrecku, s mŕtvou Kotchyi v Súdruhovom žalúdku, s Mirom s krvácajúcimi ústami.

– A čo také hrozné ti urobil Miro, že si ho musel zmlátiť?

– Vy sa poznáte? – opýtaš sa. V tej chvíli sa na teba opäť nahnevám. Neznášam, ak niekto zo mňa robí hlúpu.

– Dokonca sme kedysi spolu spávali.

– Čože? To je ten s tými hadmi? To ma podrž, to je riadna haluz! Fakt to bol tvoj bývalý?

– Prečo si ho udrel? – nedám pokoj.

Čiže to nebol súboj dvoch sokov, bola to krátka bitka policajta s tým na druhej strane.

– Ja neviem, zrazu to na mňa prišlo. Niekedy, keď vidím policajta, mám chuť ho zmlátiť. Aj oni občas tľú anarchistov pre nič za nič, aspoň by si boli kvit. Keby som vedel, že je to ten krotiteľ, tak ho nechám. Prisahám, – povieš presvedčivo, ale viem, že to nie je pravda. Najviac ma irituje tvoje „prisahám“.

– Klameš. Teraz aj predtým. Klamal si mi, keď si tvrdil, že si prešiel na externé štúdium. Klamal si, keď si mi sľúbil, že dnes budeme celý deň spolu. Viem, že niečo robíš s autami a nie je to servis, a vôbec netuším, prečo si v akváriu skrýval nejaký prsteň. Ale potrebujem to vedieť, aby som ti mohla veriť ďalej. Tak to na mňa neskúšaj so žiadnymi výmyslami.

Na chvíľu stratíš reč. Mňa zase premkne obava, že keď mi odpovieš, už nebude cesty späť. Zatúžim odvolať svoje slová. Hlúpa som.

Pustíš mi ruku a chytíš sa volantu. Pravá noha sa ti začne triasť, ako keby si hral na bicie. Si nervózny. Pamätám si ťa rovnako rozrušeného, keď si mi rozprával o svojich rodičoch.

– A kto bol ten chlap na schodoch? Bol tu aj doobeda, hľadal Havrana. Ale vyzeralo to, ako by ste sa poznali, – opýtam sa ťa, keďže vidím, že nevieš, kde začať.

– Môj otec.

– A odkiaľ pozná Havrana?

Zhlboka sa nadýchneš, pozrieš sa von oknom a až teraz mi porozprávaš o poslednej oslave tvojich narodenín

u vás doma. O pečenej kačke na stole, dusenej zlosti v tebe a zlatom prsteni po dedovi, dare, ktorý si odmietol prijať. O teatrálnom odchode.

– Naskočil som na prvú električku, ktorá išla okolo. Ani som si nevšimol, že foter ma sledoval, taký som bol vytočený. Sadol si ku mne a normálne ma prosil, aby som sa vrátil. Že kvôli mame! Keby nedošli tí skíni, asi mu vrazím.

– Akí skíni?

– Už som ti predsa o tom hovoril. Keď si sa ma pýtala, ako som spoznal Havrana.

Snažím sa rozpamätať na všetky detaily tej drsnej historky.

– A ten chlap, ktorý mu potom dal peniaze...

– Bol môj otec, – dokončíš za mňa. – A žiadne peniaze, dal mu ten skurvený prsteň. Aby ma nasral.

– Prečo si mi o tom nepovedal?

– Na čo? Na čo ťa zatažovať všetkými tými sračkami? Na láske záleží, nie na pravde. Nechajme to dnes. Poďme domov, dobre? Už nie je žiaden dôvod utekať.

– A nie je ani žiaden dôvod sa vracieť. Pokým mi všetko nepovieš, – vyhlásim.

Chcem vyjsť z auta, ale tvoja ruka mi v tom zabráni. Vidíš na mne, že dnes neustúpim, dnes ma neopiješ sladkým šampanským svojej fantázie. Opitá som už aj bez toho. Teraz nastal čas naliať si čistého vína.

– Bál som sa, aby si si nemyslela, že som Havrana zobral k sebe, len kvôli tomu prsteňu.

– Ale prečo si ho predtým mnou skrýval?

– Predsa, aby som ti toto všetko nemusel hovoriť, – povieš mierne nahnevane.

Spomeniem si na tú teóriu, podľa ktorej si obraz o sebe samých vytvárame podľa toho, čo si o nás myslia druhí. Zrkadlové Ja.

– A skrýval som ho predovšetkým pred Havranom. Narozprával som mu, že je to veľmi vzácny šperk a keby ho chcel len tak niekde streliť, narobí si problémy. Potom som mu našiel akože kupca, ale v skutočnosti som mu dal peniaze za prsteň zo svojich. Len som ho musel pred ním skryť, aby sa nepýtal, prečo ho chcem.

– A keď sa to spýtam ja? Čo mi povieš?

– Do riti, predsa som nemohol dovoliť, aby môj prsteň po dedovi nejaký špinavý cigáň predal za pár šupov v záložni! Nechápeš to?

Zrkadlo puklo.

Ale viem, že toho špinavého cigána by si už na druhý deň odvolal. A priznal, že aj napriek tým čiernym stranám v kronike vašej rodiny, sa cítiš jej súčasťou a ťažko sa vzdávaš niečoho, čo ti ju pripomína.

– A kšefty s autami... – načnem, ale vzápätí si spomeniem na Mira. Na jeho tajomstvá a poznanie, že vedieť o nich nie je nevyhnutný predpoklad k fungujúcemu vzťahu. – ...ma vlastne nezaujímajú.

– Nie, máš pravdu, mal som ti o tom povedať.

– Kvôli nim si udrel Mira?

– To som nechcel. Som mal skrat. A pritom o nič nejde. S kamarátom kupujeme staré kraksne, trochu sa im venujeme a potom predáme za drahšie. Možno sme kúpili aj nejaké kradnuté, neviem. Príliš sa tým netrápime. Myslel som si, že tí policajti prišli kvôli nim.

– Povedz mi, prečo to všetko robíš?

Mlčíš. Žiadnu lož ani pravdu nepočujem. Sám nevieš.
– Poďme preč odtiaľto, – vypadne z teba nakoniec.

Vycúvaš z lesa. Nevraciame sa však do mesta, prázdnu cestou sa za pár minút vyvezieme ku galérii za vodnoslalomovým areálom. Rozmýšľam nad všetkým, čo si mi prezradil, a snažím sa dospieť k nejakému záveru. Analýza, zhodnotenie, navrhnutie procesu. Ako dobre trébovaná korporátna ovečka.

Drobné lži, klamstvá či podvody. Sú súčasťou každého vzťahu. Možno ich dávať na váhy spolu s tým, čo k sebe cítíme? Je možné pokračovať vo vzťahu, ak si už nebudeme navzájom veriť a za každým slovom bude nasledovať pochybnosť o jeho pravdivosti? Zachráni to sada závaží s nápisom „odpúšťam ti“?

V zmätočných úvahách si spomeniem na historku, podľa ktorej sa jednému pestovateľovi orchideí vyhrážala manželka, že buď tie kvety, alebo ona. Aby si vybral. Budeš mi chýbať, drahá, povedal jej vraj na to.

No ja teraz nemám chuť robiť žiadne zásadné rozhodnutia. Skladám váhy zo stola a zahryzmem do jablka, ktoré som mala kotúľať po zemi k nohám nastávajúceho. Na láske záleží, nie na pravde. Tak si to povedal.

Vystúpime z auta. Nad Bratislavou opona z mrakov, spoza nej svieti na javisko unavené Slnko. Chvíľu to vyzerá, že sa chce napichnúť na Kamzík, ale v poslednej chvíli sa mu vyhne. Je tu nádej, že aj zajtra príde ráno.

– Chcem sa ťa opýtať ešte niečo, – preruším súmrak.
Ale nepozierám sa na teba.

– Už vieš všetko.

– Len jednu vec, – nedám pokoj.

– Počúvam.

– Lúbiš ma?

Pozriem sa na teba. Tvár máš ako z kameňa, ani jeden sval sa na nej nepohne. Sklopíš oči. Necháš vietor hrať sa ti s vlasmi.

Vidím na tebe márnú snahu odpustiť si. Odpustiť druhým to, akí sú. Lebo len vtedy je možné milovať.

– Nie.

Krídľ čajok vzlietne z hladiny rieky. Znie to ako potlesk.

Prichádza tma.

A potom sa objavila Kristína

S jej nevtieravým výrazom. S nalíčenými očami a jedno-
vetným prejavom. Kristína so svojim bohovským menom.
Povedzte chalanovi, že vaša kamoška sa volá Kika, pod-
lomia sa mu kolená, ohluchne a nebude schopný povedať
svoj vek ani miesto bydliska.

Boli sme tam všetci. Maťa, ktorú raz chalani hodili
do prhlavy a odvtedy ich oficiálne nenávidela. Všetkých.
Až do osemnástky. Potom sa trikrát vydala a trikrát roz-
viedla. Samozrejme, že vtedy už bývala v meste. Boli tam
bratia Žiakovci, dvojčičky, ktoré sa na seba vôbec nepodo-
bali. Jana, ktorá sa stále urážala, aj jej malá sestra, ktorej
meno som už dávno zabudla. Stanka, ktorej mama sa
obesila v skrini, keď mala Stanka trinásť rokov, a ja som
sa jej na to vtedy neveriacky opýtala, či je to fakt pravda,
lebo mi to pripadalo neskutočné. Také veci sa diali len
v telke, v relácii Kriminálna ústredňa pátra. No nebolo to
neskutočné, bola to normálna tragédia. Nikdy som nena-
šla odvahu sa Stanke za tú sprostú otázku ospravedlniť.
Bol tam ešte vysoký Braňo a bola s nami aj smejka Peťa,
ktorá raz otcovi do čerstvo vybetónovaného chodníka
prstom napísala FCUK, keďže sa v ten týždeň od spolu-
žiakov dozvedela, čo znamená to geniálne znejúce anglic-
ké slovo. Ale už si nezapamätala, ako sa presne píše. Keby

dnes mala dobrých právnikov, možno by od odevnej firmy s rovnakým menom vysúdila pár miliónov.

Bola som tam aj ja.

Boli sme tam všetci, kopanická mládež od osem do šestnásť rokov. Obe pohlavia, zmiešaná krv. Postávali sme za hasičskou zbrojnicou a zabíjali sme čas. Presne tak ako to robia dnešní tínedžeri. Neboli sme o nič lepší. Každý človek sa raz ocitne vo veku, keď jediná istotu predstavuje presvedčenie, že nič nie je isté a nič nemá zmysel. Jedine postávať za zbrojnicou a zabíjať čas. Alebo kradnúť čerešne, pretože kradnuté chutia najlepšie. Prechádzať sa po ceste hore-dole, smiať sa na celkom obyčajných veciach a občas prísť domov neskoro, aby mal deň šťavu.

Ale teraz sme len postávali za hasičňou a čakali, kedy sa už tento deň skončí.

Vtom sa medzi nami objavila Kristína. Kika a jej krížik v uchu. Kika a jej exotický parfum, čo prerazil aj maštalný hnoj. Dcéra chatárov z veľkej Bratislavy, ktorá pôsobila dojmom, že prvý pohlavný styk zažila ešte v dvanástich a v súčasnosti sa necháva jednoducho preťahovať, pravidelne a bez záujmu, ako keď mi raňajkuje, obedujeme, večeríme. Kristína a jej osemnásť rokov OZAJSTNÉHO života, ku ktorému sa my, dedinské deti, nepriblížime, ani keď budeme mať dvadsaťštyri. Trochu sme sa s ňou poznali. Boli sme šťastní. Ale väčšinou sme ju ohovárali. A ona vtedy len prišla a povedala:

– No, nazdar.

Práve sme sa rozprávali o tom, čo by sme si vybrali, keby sme mali žiť bez jedného z piatich zmyslov. Čo

je lepšie? Byť slepý alebo hluchý? Necítiť chuť jahodovej zmrzliny či nemať nič z vône lúčnych kvetov?

Nepočuť, to sa mi videlo ako najmenšie zlo. Dokonca by to mohlo byť príjemné, tvrdila som. Viacero deciek však vyhlásilo, že oči by im až tak nechýbali. Že život v tme musí byť zaujímavý. Mne sa to zdalo nepochopiteľné, takéto uvažovanie. Čudné.

Ale najčudnejšie malo ešte len prísť.

A prišlo s Kikou. Keď sa nás opýtala, čo robíme, vysvetlili sme jej jadro filozofického problému a čakali na reakciu. Kika sa však neponáhľala. Ktosi to už nevydržal a zopakoval jej ako nejakej dementnej:

– Či by si bola radšej bez očí alebo bez uší, o tom sa bavíme!

Kika po nás hodila jeden opovrhujúci pohľad, veď ona rozumie, nie je sprostá, a povedala pamätnú vetu:

– Predsa bez srdca, ne?

Všetci sme ostali ticho a tvárili sa múdro. Hoci nikto ani len netušil, ako to vlastne myslela. Potom jej niekto začal vysvetľovať, že to sa neráta, lebo bez srdca by aj tak zomrela.

Stalo sa to dávno. Je to súčasť mojich osobných dejín, no kronikár tejto udalosti nevenoval žiadnu pozornosť, ani riadok. Kika ostala niekde pod čiarou, v podvedomí.

A teraz sa mi o nej prisnilo. Balila som sa kamsi na cestu a nevedela som nájsť slnečné okuliare. Prevrátila som celý byt hore nohami, ale nič. Začínala som byť kvôli tým hlúpyim okuliarom nervózna. Už som to chcela vzdať, keď do izby vstúpila Kika. Na očiach mala moje slnečné

okuliare a na tvári ten istý výraz ako vtedy za zbrojnicou.
Bez slova mi okuliare podala. Potom odišla.

Skôr však, ako sa mi Kika mohla zjaviť v sne, musela som
zaspať.

12.

Pravdepodobne kvôli alkoholu som spala tvrdo. Takže neviem, či noc bola chladná, obloha hviezdnatá a nebo na dosah. Najskôr nie. Keď už nič iné, sex by som si pamätala.

Prebudím sa a prvé, na čo si spomeniem, je Kika. Pred očami mám stále jej tvár. Ako keby bola včera celý deň na mojej oslave. Rozmýšľam nad tou príhodou z mladosti, nad Kikinou voľbou. Chcela by som ju teraz stretnúť a opýtať sa, či jej to v živote nejako pomohlo. Poznať správnu odpoveď, už keď mala osemnásť. Kde žije, s kým a či je šťastná.

A či náhodou predčasne nezomrela, ako ju na to upozorňoval niekto z nás.

5:07. Smädí ma a bolí celý človek, ako keď nocujete na zadnom sedadle auta. Rišo stále spí. Jednu ruku si drží pod bradou ako malý chlapec, druhú má voľne položenú v mojom lone. Opatrne mu ju odsuniem a vystúpim.

Necelých sedem hodín do odletu, no ja mám pocit, ako keby sme už mali tú cestu za sebou. Vzlietli a padli a prežili. Bez televíznych kamier, bez jediného škrabanca. Len sucho v ústach.

Nasadnem späť do auta. Posuniem si sedadlo viac dopredu, nastavím spätné zrkadlá. Naštartujem a čakám, kedy sa prebudíš.

Cesta je takmer prázdna takto skoro ráno. Pokojnou osemdesiatkou šoférujem nevedno kam. Mali by sme ísť domov. Urobiť poriadok v byte. Naraňajkovať sa, vypiť kávu. Spolu. Zbaliť tvoje veci a dostať sa na letisko.

Ale akosi mi to nedáva zmysel, urobiť to všetko. Po tom, čo sa včera stalo.

Preto ešte pred Petržalkou odbočím na diaľnicu a znovu z nej zídem, aby som vyrušila našich prispaných colníkov a rakúskym dala ďalšiu šancu dokázať nám, že sme menejcenní. Ja s nimi vlastne aj súhlasím. Len im to neviem povedať. Tak im iba podám naše občianske. Vtedy už precitneš. Päťami si pretieraš oči ako mača, colníkovi príde smiešno pri pohľade na teba.

– Gutten morgen! – zvolá pobavene.

– Gutten, gutten aj tebe, – zopakuješ kyslo. – Kam ideme?

Podakujem za preukazy, zaželám ti dobré ráno a pokračujem v jazde.

– Letíme z Viedne? Nie z Bratislavy? A koľko je vlastne hodín? – zavalíš ma otázkami.

– Bude pol šiestej. Snívalo sa ti niečo?

– Neviem, už si nepamätám. Ty sa na mňa hneváš? Panebože! pomyslím si. Keby si bol radšej ticho.

– Spomínaš, čo si mi raz povedal, aby som urobila, keby si sa dostal do maléru? – opýtam sa ťa. – Povedal si, nech ťa nechám zmiznúť. Odveziem niekam, kde ťa nikto nebude hľadať.

– Nie som v maléri.

– Ale si. Povedal si, že ma neľúbiš.

Sledujem cestu a premýšľam, kde odbočím.

Čakám, čo povieš.

– Zastaň, prosím ťa. Chcem si presadnúť dopredu.

Keď už sedíš vedľa mňa, chytíš ma za ruku a hráš sa mi s prstami. Pozeráš sa niekam dole ako pri spovedi.

– Ja... keď ja mám pocit, že to neviem. Milovať.

– A možno ma ľúbiš, len o tom nevieš. Muži ľúbia inak ako ženy, – poviem. Ale v tom momente som si nie istá, či presviedčam teba alebo seba.

Mám chuť ťa objasť, zasypať ti tvár bozkami, povedať prosím, prosím, nerob to!

– Možno.

Túžim byť s tebou aj naďalej, no nechcem, aby si bol so mnou zo súcitu. Pretože som obyčajná Hana, ktorá si neverí a potrebuje kúsok z tvojho sebavedomia. Len kvôli tomu, že aj ja som žena ako každá iná a chcem mať svojho muža stále pri sebe.

– Čo bude s nami ďalej?

– Môžeme spolu bývať, ako dlho budeš chcieť, – odvetíš a mňa vtom pichne pri srdci. Lebo presne to je ono. Toto je súciti, čo hovoríš.

Hoci si to nechceš priznať, tiež sa bojíš samoty.

Ale už si sa rozhodol.

Vyzerá to, ako keby si ešte potreboval nejaký čas, pokiaľ dospeješ. Akoby sa to mne podarilo práve teraz.

Zapnem rádio. Zahluším biele ticho, prímerie, čo nie je pre nikoho z nás ani víťazstvom, ani porážkou. Krajina za oknami uteká preč od nás. Príliš dokonalé domy a dvory, dokonalý nemecky hovoriaci svet. My dvaja nemí a nedokonalí cestujeme, iba ja viem kam.

Konečne sme mimo civilizácie. Po necelom kilometri od posledného domu zbadám odbočku, ktorá vedie kamsi medzi polia. Bez komentára to na ňu zvrtnem a možno po dvesto metroch zastanem uprostred ničoho. Z oblohy sa na nás mračí pár mrakov.

– Som smädná, – poviem. Skôr ako sa začneš obzerat po nejakej fľaši, nakloním sa k tebe a ponúknem ti svoje suché pery. Až také zlé to nebude, povieš si snáď, keď ti vlhkým jazykom poštekľím podnebie.

– Poďme von, – vyzvem ťa.

Vystúpim horlivo a beriem ťa za ruku na malý fľak trávy pred obilným poľom. Necháš sa na ňu zvaliť, moje ústa ti nedovolia vydať akýkoľvek zvuk odporu. Staré, od oleja ufúľané tričko, ktoré si našiel v kufri, lebo z bytu si utekal len v nohaviciach, si dáš dole aj sám a ešte mi pomôžeš s mojím. Ja vraciam požičané a hruď ti pokryjem množstvom bozkov, ako to zvykneš robiť ty, skôr než sa dostaneš tam dole.

Na chrbte ucítim prvé kvapky dažďa. S každou jednou akoby ma kopla elektrina.

Rozopnem tvoje nohavice, celkom ti ich stiahnem z nôh spolu s boxerkami. Dľaňou zovriem stoporený úd. Uložím si ho medzi prsia, triem mu hlavičku, nech nevychladne, pokým si stiahnem gaťky pod zadok, aby som si ťa mohla osedlať. Držiš ma za boky, čakáš, kedy to príde. Ja ťa opäť vezmem do ruky a so zažmúrenými očami si vychutnám ten slastný pocit vniknutia, vďaka ktorému milujeme milovanie, hoci nie vždy dosiahneme orgazmus. Si vo mne a ja akoby som zahryzla do jahody, akoby som

bola studňa a ty si do mňa skočil bezhlavo. Vzdychnesť ako po výstrele do chrbta. Vzdychnesť, vydýchnesť s každým mojim pohybom, zovretím, škrabnutím nechtami po tvojom bruchu. Chceš zmeniť polohu, ale zastavím ťa, rozťahnem ti nohy na širšie, aby si sa dostal hlbšie, aby som mohla klesnúť nižšie, a znovu stúpam a padám a zostávam, v ústach sa mi nazbierajú sliny, pridám sa k tvojím vzdychom, po chrbte mi prejde mráz, keď cítim, ako si ešte o milimeter zhrubol, krátko pred výbuchom, ešte!, ešte raz sa driapem tam hore, aby som mohla, ach!, spustiť sa, ešte, ešte nižšie, hlbšie, už len raz, ách... zem sa cheveje a v závere vrcholového stúpania vidím, cítim, že... že, Kriste!, skala pukla, odtrhla sa lavína priamo vo mne, prikryje tú lávu, ktorou exploduješ, a vtom na-chvíľu strácam vedomie, BOŽE, ZASTAV ČAS, TERAZ.

Prijemne unavená sa ti uloží na brucho, no zostávame spojení. Teplé semeno mi steká po stehnách, hreje mi zadok. Neprší, stále len poprcháva a som vďačná aj za ten kúsok vody. Počujem, ako ti bije srdce. Hráš sa mi s vlasmi. Chcem takto ostať naveky.

Ale i v tej slasti si uvedomujem, že to nejde.

Za uško si pritiahnem tvoju tvár k mojej a nežne sa pobožkáme. Potom sa rýchlo postavím, natiahnem si nohavice, zoberiem si tričko. Keď som oblečená, pozbieram tvoje veci a bez slova s nimi kráčam k autu.

Naštartujem.

Zapnem stierače. Z peňaženky ti chcem vytiahnuť občiansky preukaz, vyhodiť ho z okna smerom k tebe. Potom si to rozmyslím. Nech to nemáš také jednoduché.

Trochu cúvnem, aby som sa mohla otočiť.
Nezapadnem, nezdochne mi. Zaradím jednotku a pomaly
ŕa nechávam za sebou.

Ak chceš žiť nový život, musíš vedieť opustiť ten starý
s lúsknutím prstov. Tak si to, tuším, povedal.

Sledujem tvoj odraz v spätnom zrkadle. Celkom nahý,
opretý o lakte pokojne ležíš v tráve. Možno čakáš, že za-
stavím. Nevstaneš, nerozhadzuješ rukami, nenadávaš ako
v nejakom béčkovom filme. Iba tam ležíš bez kúska odevu
a dovolíš dažďu, aby ma z teba zmyl. Ako sa vzdáľujem, si
stále menší, nehybný, nahý a ešte menší, si drobný kameň
na okraji cesty, nevydávaš žiaden zvuk a zrazu nie si.

Po pár minútach jazdy zastavím.

Nieкто vo mne chce kričať.

Ja sa konečne nechám uniešť a kričím s ním. Po dl-
hom čase, na plné hrdlo.

A potom sa rozplačem.

Cesty a chodníky sú mokré po daždi, keď som už späť
v Bratislave. Je piatok, pracovný deň a kým sa dostanem
k nášmu domu, trčím v dvoch zápchach. Byt je prázdny.

V telefóne si nájdem štyri neprijaté hovory a dve sms.
Lucia mi volala trikrát. Miro raz. Jedna správa je od otca,
že už išiel a nech si v tom Londýne dávame pozor. Druhá
je z neznámeho čísla.

Nezabudni na ten darček. Je v mojom ruksaku. Rišo.

Netuším, ako si v Adamovom rúchu niekoho uprosil,
aby ti dovolil poslať správu. Ale aspoň viem, že o teba
nemusím mať starosť.

V batohu nájdem malý balíček s nešikovne zaviazanou mašľou z papierového motúza. Nie je ťažký. Trochu ním zatrasiem, skúšam hádať, čo v ňom je. Nič mi nenapadá. S pocitom výnimočnej chvíle ho rozbalím a objavím v ňom oranžovú kašmírovú šatku s kvetinovým vzorom a 70-percentnú tmavú čokoládu s kúskami čili korenia...

...a jednu fľašu, v ktorej ešte pred nedávnom páchla Tulamorka. Fľaša trpezlivosti pre netrpezlivú tridsiatničku. Stojím v nej za hnedým stolom, na ktorom je položená obrovská pokladnica z predvojnových čias. Všade navôkol mňa samé kvety. Stojím za tým stolom, usmievam sa, aj keď tam okrem mňa nie sú žiadni ľudia. Hoci tam nie si ani ty.

Niečo mi zovrie hrdlo, zrazu sa cítim hrozne osamelá. Studeným sklom si utriem kvapky soli stekajúce mi po líci.

Nemôžem uveriť, ako si to dokázal. Potom si lepšie pozriem dno fľaše a vidím, že si ho odpíil a potom nalepil naspäť.

Posadím sa na stoličku v kuchyni a očami sa bezcieľne prechádzam po byte. Chladnička je beznádejne prázdna. Ako moja peňaženka, ako môj účet.

Zoberiem si z peňazí, ktoré mi dal otec, a vybehnem von kúpiť niečo na zjedenie. Cestou cez námestie stretnem chlapca živú sochu. Trochu zmenil miesto, ale stále predvádza ten istý fór. Že i keby blesky, hromy z oblohy padali, že aj keď by sa rúcal svet, niekomu aj celý, on ani brvov nepohne. Páči sa mi. Vrátim mu tých desať korún, ktoré som mu včera vzala.

Hodiny na zrkadlovom stĺpe ukazujú o štyri minúty pol siedmej.

Rozmýšľam, čo idem robiť. Možno by som sa ešte raz mohla pokúsiť prijať nejaké zásadné rozhodnutie. Niečo ako byť šťastná. Niekomu veriť.

Niekoho milovať.

To všetko sa dá. Ale nie bez lásky.

Ostáva tak len jediná možnosť.

Najprv sa vrátim do obchodu po čokoládový nanuk.

A potom si objednám taxík na letisko.

Do slov

ani do viet sa všetko nezmesť. Prežívame tisíce príbehov a niekedy stačí jeden deň, jedna noc a celý náš doterajší život sa celkom zmení. Pár hodín, keď spomíname na svetlé aj temnejšie okamihy minulosti. Hľadáme významy často bezvýznamných znamení, odkrývame staré rany. Snívame, smežeme sa. Zabúdame.

Určite toho bolo viac. Viac ľudí, miest, myšlienok, ktoré tvoria môj život. Ale ak niečo a najmä niekto mal vplyv na to, kým som teraz, objavil sa na predošlých stranách.

V hlave si premietam tých dvadsaťštyri hodín ešte raz a celé mi to pripadá tak trochu hlúpe. Hlúpy príbeh o hľadaní šťastia. To však neznamená, že nemá zmysel.

Najviac ma prekvapilo, že som sa dokázala rozhodnúť tak rýchlo. Opustiť ťa.

To, že som sa polovicu života odhodlávala otvoriť si kvetinárstvo, ma neprekvapuje vôbec. Za tých tridsať rokov som sa už stihla trochu spoznať.

A niekde uprostred týchto dvoch podob môjho ja si bol ty.

A čo bolo ďalej?

V Kew Gardens to nie je až také pekné, ako som si predstavovala. Je to ešte krajšie. A veľké. Obrovské. Stovky

druhov stromov a kvetov. Vtáci, motýle, veвериčky, líšky. Ludia, množstvo nadšených ľudí. Skleník princeznej Diany s vlastným oddelením orchideí. Zelené more na okraji betónovej sivosti. Až teraz som si uvedomila, že Anglicko nie je žiaden kruhový objazd, ako mi to kedysi tvrdil šofér autobusu. Anglicko je jeden veľký park s niekoľkými mestami vnútri. Na Slovensku je to presne naopak.

Havrana som od oslavy svojich narodenín už nikdy nevidela. Živého. V Lamačskom Tescu som našla nevydarenú čierno-bielu fotku jeho tváre medzi ostatnými snímkami nezvestných detí. Meno bolo celkom iné, ale bol to určite on. Opýtala som sa manažérky predajne, ako dlho tam tá fotka visí.

– Odvždy, ne? – odsekla.

Lucia sa v septembri vydala a o dva mesiace už bola v tom.

Moje povýšenie na teamleaderku sa nakoniec nekonalo. Maja otehotnela tiež a zostávala na oddelení až do materskej. Pre každého bolo záhadou, s kým to dieťa čakala, keďže práca jej vyplňala všetok voľný čas. Život je plný záhad.

Ale dobre. Aj vďaka tomu som sa konečne rozhodla ísť do podnikania, pokúsiť sa splniť si sen o vlastnom kvetinárstve. Odhodlala som sa, pretože si mi celý čas veril, že to dokážem. Presvedčil si ma, že nemožné je len silné slovo, ktoré okolo seba rozhadzujú malí ľudia. A keďže som nevidela zmysel v tom, aby som ti vysvetľovala, že presne tak sa cítim, ako malé pomotané žieňa, či poznamenala, že tento výrok Muhamada Aliho poznám, zrákala som si peniaze a prenajala si tridsať štvorcov v blízkom centre Bratislavy.

Možno by som mohla prezradiť, kde presne sa môj obchodík nachádza. Snáď by ste mi aspoň trochu zvýšili obrat, urobili reklamu. Mám však obavy, že viacerí by ste prišli nie kvôli kúpe majestátnej Paphiopedilum Maudiae, ale aby ste ma zasypali otázkami.

Napríklad o tom, čo bolo ďalej so mnou a s Mirom. Odpovedala by som vám, že to čínske proroctvo si predomnou prečítali milióny ľudí a nie je možné, aby sa vždy naplnilo. S pohľadom upretým niekam von na ulicu filozofovala by som o filme a živote. Že nie sú jedno a len zopár skutočných príbehov má nejakú pointu.

Nieкто z vás by vytiahol otrepanú hlášku o živote, ktorý píše najlepšie scenáre.

A ja by som ostala ticho, usmiala sa záhadne.

Dokonca by som aj vynechala zaujímavosť o orchideách. Za týchto okolností by som tvrdila, že nie sú nič viac ako len obyčajné rastliny, ktoré vyrastú, občas rozkvitnú, no po rokoch začnú upadať. Že ich treba pravidelne polievať, starať sa o ne s citom a rovnako je to aj s nami ľuďmi. Mali by sme byť k sebe vždy pozorní a vo vzťahu nie len jeden, ale obaja sa musia snažiť držať lásku pri živote. Pretože ani kvet si nevystačí iba s vodou. Potrebuje tiež svetlo.

Moje svetlo, ktoré používalo tvoje meno a obliekalo sa do tvojho tela, mi nedávalo spávať ešte dlho. Pred ľuďmi som hrala vyrovnanú, ale vnútri som sa trápila, hrbila ako Quasimodo. Rozmýšľala som o tom, prečo nám to nevyšlo.

Párkrát mi napadlo, aby sme to spolu ešte skúsili.

Ale potom som si vždy spomenula, že ma predsa neľúbíš. A s tým žiadna žena nič nespraví. Čím viac sa snažíme získať si muža späť, k tým väčšiemu odcudzeniu neraz dôjde.

Samozrejme, že sme sa ešte stretli. Niekoľkokrát.
Našla som v tebe priateľa, ani som si neuvedomila ako.
A ty si neskôr napísal túto knihu. |

Obsah

1.		9
	Kristepane!	13
2.		20
	Vo výpredaji snov	27
3.		34
	Sklad č. 2	39
4.		49
	Dom pri jazere, život vo fľaši	54
5.		63
	Všetko, čo som chcela vedieť o sebe a nemusela som sa ani pýtať	71
6.		82
	V labyrinte nevy povedaného	91
7.		104
	Láska	109
8.		117
	In memory of cuppa	126
9.		141
	Po	151
10.		168
	Kotschyi	181
11.		186
	A potom sa objavila Kristína	194
12.		198
	Do slov	206

Pavel Sibyla

Niečo o orchideách

redakcia textu a jazyková redaktorka Zuzana Mojžišová

dizajn a grafická úprava Palo Bálik a Jana Némethová v roku 2009

vydalo Artforum, Kozia 20, 811 03 Bratislava

tlač TBB Banská Bystrica

ISBN 978-80-89445-00-4

EAN 9788089445004

www.artforum.sk

www.pavelsibyla.com